

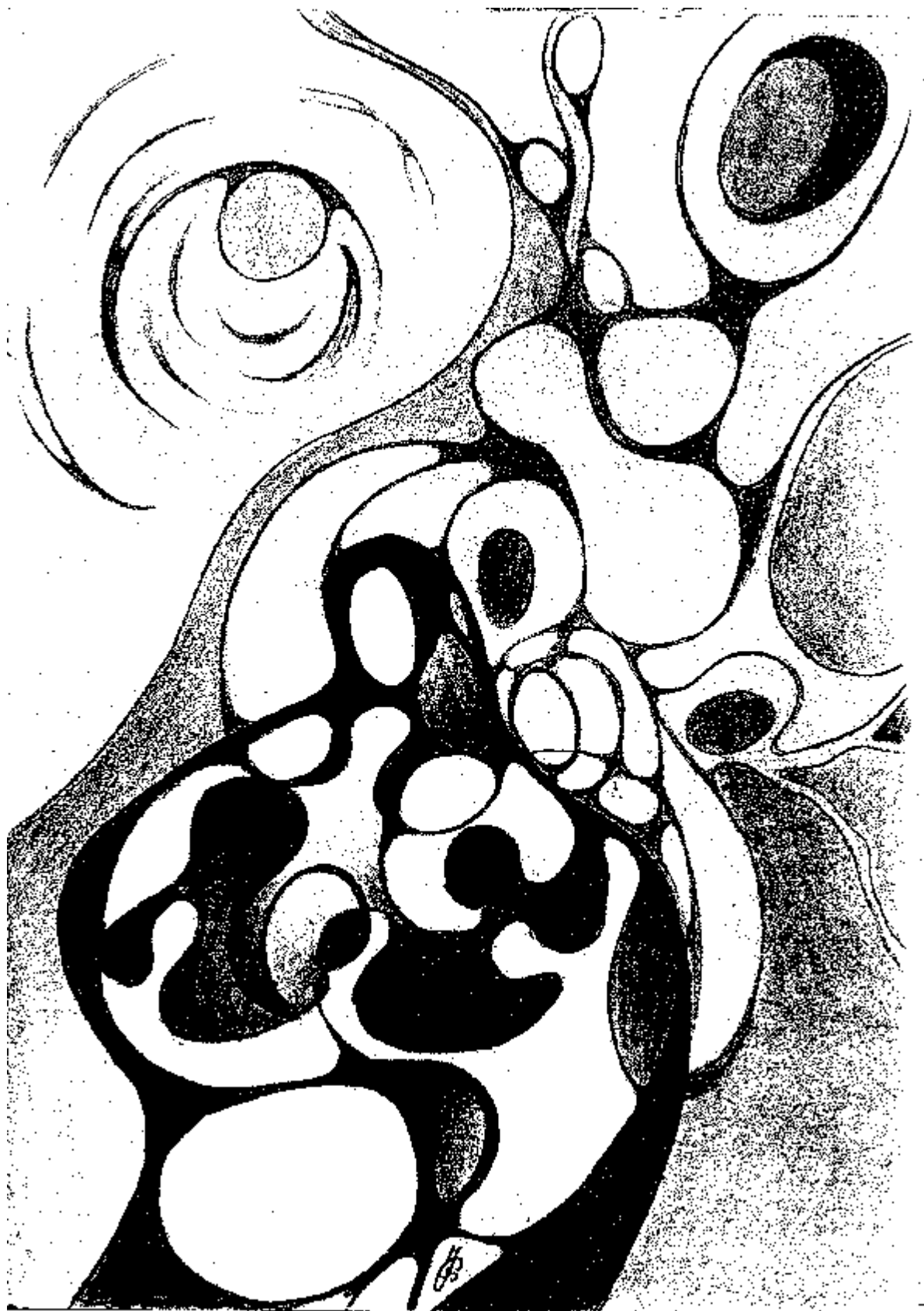
ÚJPETREI ÓVODA

UJPETREER KINDERGARTEN

HELYI ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM

2013

Tartalomjegyzék

Bemutató	5
1. Óvodánk sajátosságai, ránk jellemző adatok	6
1.1. Személyi feltételek	9
1.2. Tárgyi feltételek	10
1.3. Napirend, heti rend	10
2. Gyermekkép, óvodakép	12
3. Az óvodai nevelés általános feladatai:	13
3.1. Egészséges életmód alakítása	13
3.2. Az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés	21
3.3. Az értelmi, anyanyelvi fejlesztés és nevelés	25
4. Fejlesztési területek, tartalmak	31
4.1. A Játék	36
4.2. Motoros képességek	43
4.2.1. Mozgás	43
4.2.2. Vizuális nevelés	48
4.2.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	53
4.3. Kommunikációs képességek	57
4.3.1. Verselés, mesélés, dramatizálás, dramatikus játék, drámajáték	

4.4. Kognitív képességek	62
4.4.1. <i>Külső világ tevékeny megismerése</i>	62
4.4.2. <i>Munkajellegű tevékenységek</i>	65
4.4.3. <i>Környezet mennyiségeinek és viszonyulásainak fejlesztése</i>	71
5. Esélyegyenlőség, tehetség gondozás	73
6. Óvodai ünnepeink, rendezvényeink	74
7. Óvodánk kapcsolatrendszere	76
8. Speciális feladatok: Német nemzetiségi kétnyelvű óvodai nevelés	81
9. Gyermekvédelem	94
10. Minőségirányítási program	97
11. Legitimációs záradék	106

Bemutakozó

Községünk Baranya megyében, Pécsről 20 km-re déli irányban, Villány felé helyezkedik el. Falunk, Újpetre jelenleg 1158 lélekszámú, születését tekintve már 1200 –as évekből fellelhető feljegyzésekben is nyilvántartották. Valamikor rácok lakták, majd az 1700-as évek végén 95 %-ban sváb falu, ma, sváb, magyar és cigány nációk élnek együtt többségében.

Településünk központi helyet foglal el a környező kistalvak életében is, mint közigazgatásilag, mind infrastrukturális szempontból is, így biztosítva érezhetjük, hogy gyermekeink az óvodában voltak és lesznek.

Óvodánk

Óvodai múltunk a 2. világháború előtti időkre nyúlik vissza, de akkor gyermekmegőrzőként működött főleg és kisebb megszakításokkal (kitelepítés, betelepítés, egyéb okok) szinte folyamatos volt az igény az óvodára, (ami helyileg több helyen is fellelhető volt,) azonban jelenlegi helyén már több évtizede működik (a 60-as évektől), egy régi sváb parasztház jellegben és 1975 – ben épült az alaptól a tetőig újjá.

2 csoportos, német nemzetiségi nevelést folytató intézmény.

Külsejét tekintve, tágas, jól felszerelt játékokkal, mozgásfejlesztő eszközökkel, füves udvarral, kerttel.

Csoportjaink többnyire a jelenlegi helyzetet megelőzve, ami vegyes csoportokat jelent, részben osztott volt. 4 éve a gyermeklétszám és új szemlélet, gyermekösszetétel engedte a vegyes csoportok kipróbálását, bevezetését.

Működési területünk: Újpetre, Palkonya, Pécsdevecser, Peterd, Kiskassa, Vokány.

Fenntartónk: Az óvoda intézmény társulás tanácsa, mely a működési területünk négy önkormányzatából alakult (Palkonya, Vokány kivételével).

Gyermekeink többnyire a helyi általános iskolában kezdik meg tanulmányaikat.

1. Óvodánk sajátosságai, ránk jellemző adatok

A gyermekek nevelését ellátását 5 szakképzett óvónő, 2 dajka látja el. Egyéb technikai segítséget az önkormányzatok biztosítják, közhasznú alkalmazottakkal: takarítónő, udvaros személyében.

Tárgyi felszereltségünk jó, szinten tartásáról, fejlesztéséről, a fenntartó, mi magunk, alapítványunk, pályázati lehetőségek, külső segítség igénybevételevel gondoskodunk.

Óvodánkban szülői szervezet működik.

Az óvodavezető korlátozottan rendelkezik munkáltatói jogkörrel, mert a gazdasági ügyeket az önkormányzat végzi.

Konyhánk tálalókonyha, gyermekeink napi háromszori étkezéséről szolgáltató gondoskodik, kiváló minőségben.

Óvodánk szakmailag önálló. Nevelési céljainkat, feladatainkat a saját készítésű pedagógiai program tartalmazza.

A partneri igényeken alapuló, a lehetőségeket figyelembevevő, saját programunkban kitűzött nevelési célok elérése érdekében fő feladatunknak tekintjük a színes tevékenységi lehetőségek kínálásán keresztül a képességek fejlesztését, kibontakoztatását, hátrányok csökkentését, készségek megalapozását, az egyéni szükségletek, igények és adottságok figyelembevételével.

Nagy gondot fordítunk a különleges gondozást, sajátos nevelést igénylő gyermekek önmagukhoz képest történő fejlesztésére. Az esélyegyenlőség megteremtésére a nevelő-fejlesztő folyamat többnyire kötetlen formában folyik, a gyermekek alapvető kíváncsiságára, utánpótlási vágyára építve.

Nagy hangsúlyt fektetünk a hármas funkció érvényesülésére (óvó-védő, szociális, nevelő – fejlesztő) elsősorban az egészséges életmódra nevelésben, hogy a gyermekekben kialakuljanak a következő életszakaszba való átlépés belső, pszichikus feltételei.

Továbbá a nemzetiségi nevelés terén, a nemzetiségi nevelésben résztvevő gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Gyermekeink nevelésében nagyban számítunk a szülőkkel történő együttműködésre.

Az óvoda-iskola kapcsolata a gyermekek zavartalan iskolakezdését segíti.

Nevelőközösségünk nyitott, innovatív beállítottságú, a teendőket team munkában, feladatmegosztás alapján végezzük.

Az óvodát segíti az Újpetre és Környéke Óvodásaiért Közalapítvány.

Személyes jó kapcsolataink vannak a fenntartókkal, kisebbségi önkormányzatokkal, szervezetekkel, egyesületekkel, egyházközösségekkel.

A község ünnepeiről, rendezvényeiről, akcióiról nem hiányoznak óvodásaink, dolgozóink.

Szakmai értékrendünk

A mi óvodánkra egy olyan gyermekközpontú szemlélet a jellemző, amelyben fő szempont a családi légkör, gyermekek szeretete, tisztelete, személyiségének feltétel nélküli elfogadása, a gyermeki jogok tiszteletben tartása.

A sikeres nevelés érdekében egyéni sajátosságok figyelembe vételével, pozitív megerősítéssel az eredményre építünk. A gyerekek optimális fejlődése érdekében különös hangsúlyt fektetünk a mentális – szomatikus igényeik kielégítésére.

Intézményünk vezetősége és nevelőközössége elkötelezte magát a minőségpolitika mellett.

Partnereink érdekében folyamatosan vizsgáljuk, hogy óvodánk működése a törvényességnek és az elvárásoknak megfeleljen. Ezért alkalmazott és intézmény használói elégedettségmérést alkalmazunk évente.

A különböző mérések tapasztalataira építve kitűzzük a fejlesztési feladatokat, s ezeket éves munkatervünkben rögzítjük.

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeinket igyekszünk segíteni előítélet mentesen nevelni, oktatni. A tehetséges gyermekek érvényesülését igyekszünk elősegíteni.

Minőségcélok

Az a tevékenység, melynek során a közoktatási intézmény folyamatosan biztosítja a szakmai célkitűzések és az intézmény működésének egymáshoz való közelítését, a gyerekek, a szülők, a pedagógusok, valamint a fenntartók igényeinek kielégítése megelégedése céljából.

Óvodánk 2004-ben még a kezdetek kezdetén benevezett és dolgozott a minőségfejlesztési rendszer működtetése és folyamatos javítása érdekében!

Kidolgoztuk, működtetjük a partneri igényfelmérés és elégedettségvizsgálat eljárásrendjét, mely a belső és külső partnerek igény és szükséglet, fejlettség, fejlődési szint felmérésén túl tartalmazza az elégedettségvizsgálatokat, az óvodai belső teljesítménymutatókat is.

A felmérésekből, értékelésekből szerzett információk elemzése után azokat összevetjük értékeinkkel, erősségeinkkel, lehetőségeinkkel, ezek eredményeit összehangoljuk intézményünk célrendszerével, hosszú és középtávú terveinkkel (intézkedési terv, vezetői éves munkaterv).

Óvodánk alapkövetelménynek tartja a jogszabályok alapján történő működést a helyi nevelési program minél magasabb színvonalon történő megvalósítását.

Célunk, hogy intézményünk költségorientáltan, hatékonyan, eredményesen gazdálkodjon a rendelkezésre álló pénzkeretből.

Minden dolgozónk óvja óvodánk állagát, részt vesz szebbé, otthonosabbá tételében.

Pályázati pénzek és az alapítványunk segítségével bővítjük a gyermekeinket szolgáló eszközállományt.

Nevelőtestületünk arra törekszik, hogy a családdal együttműködve folytatasson erkölcsi, etikai értékeket közvetítő, személyiségformáló nevelést biztosítsunk.

Célunk, hogy a mindennapi tevékenységek során természetet ismerő, szerető, védelmező gyermekeket neveljünk.

Intézményünk feladata a szülői igényen alapul, de kellő kritikával megszervezett délutáni fakultatív programok biztosítása.

1.1. Az intézmény személyi feltételei a 2013-14. nevelés-, ill. tanévben

Óvodapedagógus	5	Erdeiné Csütörtök Teodóra <i>mb. óvodavezető</i> 2013.dec.31.ig	<i>német nemzetiségi óvodapedagógus</i>
		Czakóné Strausz Erika	<i>német nemzetiségi óvodapedagógus,</i>
		Harsányi Ferencné	<i>óvodapedagógus</i>
		Trosztné Kohlmann Beáta	<i>óvodapedagógus, fejlesztőpedagógus</i>
		Sasfalviné Siklósi Erika	<i>Óvodapedagógus</i>
Dajka	2	Régert Lászlóné	
		Géczi Károlyné	<i>Szakképzett</i>
Két csoportos óvodai nevelés összesen		7	

Az óvodába, a nevelési év folyamán, felvehető gyermeklétszám fenntartói döntésre 60 férőhely. Ezen férőhelyszám szeptember végére telítődik.

A gyermekek nevelését, ellátását a törvény értelmében 5 szakképzett óvónő (egy megbízott vezető, egy helyettes) és két dajka látja el.

Egyéb technikai segítséget az önkormányzatok biztosítják, közhasznú alkalmazottakkal: takarítónő, udvaros személyében.

Ebben az évben vált esedékessé, hogy az új törvényeknek megfelelően módosítsuk óvodai dokumentumainkat: SZMSZ, Házirend, Pedagógiai Program).

1.2. Az intézmény tárgyi feltételei a 2013-14. nevelési-, ill. tanévben

Az óvoda tárgyi felszereltsége, és állapota jó, esztétikus, azonban további beszerzéseket, hiányosságokat (ld.: eszköznorma) a Fenntartó Társulás biztosítja. Az elmúlt nevelési-, ill. tanévekben kisebb változások következtek be az óvoda tárgyi feltételeit illetően elsősorban az IPR pályázatoknak, az óvodában pedig az Újpetre és Környéke Óvodásainak Közalapítvány támogatásának köszönhetően. A legszükségesebb festésekre, alapos nagytakarításra került sor „köz munkásokkal” közösen intézményünkben.

Az óvoda udvarán elhelyezett játékok műszaki ellenőrzése javítása, festése, lakkozása megtörtént a hibák elhárítása, megszüntetése folyamatban van.

Az óvodai foglalkoztató termek jól ellátottaknak mondhatók.

A konyha és ebédlő épülete 2012, augusztus 1-től újra bérbeadásra került. Ettől az időponttól a Hétfogás fogadó / Villány, Baross u. 41-43./ tulajdonosa üzemelteti és látja el az óvodai étkeztetési feladatokat.

1.3. Napirend, heti rend:

Mind a heti rend, mind pedig a napirend kialakítása a csoportban dolgozó óvodapedagógusok feladata.

Az alábbi elvek, valamint a gyermekcsoport és az azt alkotó gyermekek egyéni fejlettségeinek, szükségleteinek, a tárgyi, személyi feltételek figyelembevételével történik az egyes csoportok heti, ill. napirendjének kialakítása. Ezek rögzítése a csoportnaplóban történik.

A napirend összeállításához a következő elveket kell figyelembe venni:

- Legyenek állandó elemei, melyek a gyermek biztonságérzetét hivatottak segíteni, pl.: a csoportok nyitva tartása, étkezések időkerete, a pihenés, a mindennapos mozgás és szabadlevegőn való tartózkodás.
- A változó elemeket az óvodapedagógus a gyermekek életkorához, szükségleteihez, a fejlesztés kívánalmaihoz, szülői igényhez, évszakhoz igazodóan határozzák meg.
- A napirend biztosítsa a folyamatosságot, legyen rugalmas, a tevékenységek között a gyermekek találjanak kedvükre valót, szükségletüknek megfelelőt.
- Biztosítani kell megfelelő időt az egyes tevékenységekre, hogy elmélyült „munka” folyhasson, a megkezdett tevékenységet be lehessen fejezni.
- Az egyes napirendeken belül úgy kell a tevékenységeket szervezni, irányítani, hogy azok alatt kialakulhasson az " értelmes fegyelem ".
- A napirend kialakításakor ügyelni kell a kötött és kötetlen szervezésű tevékenységek arányára.
- Gondolni kell a mindennap ajánlható, kezdeményezhető tevékenységek napirendbe való illesztésére, pl.: mozgás, ábrázolás, mese, ének, gyermekmunka, nemzeti névelés, fejlesztő foglalkozás stb.

- Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a célzott fejlesztő, tehetséggondozó foglalkozások szervezése.
- *Ajánlás az általános napirendre:*

Szeptember 01.- június 15.-ig:

<i>06:00 - 11:40</i>	<i>Gyülekezés, játék illetve játékba integrált tevékenységek, mozgás, szabadlevegőn tartózkodás, kötelező foglalkozás. Ezen belül 8.45-9.30 folyamatos tízórai. Gondozási feladatok szükségletek szerint a nap folyamán.</i>
<i>11:40 - 12:45</i>	<i>Előkészület az étkezéshez. Étkezés.</i>
<i>12:45 - 15:00</i>	<i>Tisztálkodás, pihenés mesével, énekkel.</i>
<i>15:00 - 17:00</i>	<i>Teremrendezés, tisztálkodás, folyamatos uzsonna 15.30-ig, játék, játékba integrált tevékenység (teremben, udvaron)</i>

Június 15.- augusztus 31.-ig:

<i>06:00 - 11:45</i>	<i>Játék, lehetőleg a szabadban. Mindennapos mozgás, fürdőzés, napozás, udvari munka, séta, kirándulás, játékba integrált tevékenységek. Ezen belül 9.00-9.30 folyamatos tízórai.</i>
<i>11:45 - 15:00</i>	<i>Előkészület az étkezéshez. Ebédelés, tisztálkodás, pihenés mesével, énekkel.</i>
<i>15:00 - 17:00</i>	<i>Mint az előző időszakban, a nyár s az alacsony gyermeklétszám lehetőségeit kihasználva.</i>

A heti rend kialakításának elvei óvodánkban:

- A nap folyamán a teremben és szabadban is biztosítanunk kell a gyermekek mozgásigényének kielégítését, fejlesztését, heti egy kötelező testnevelés foglalkozás, ill. egyéb, napi mozgásos tevékenység keretei között, melyet részben a gyermek szabadon választhat, részben a nevelő szervezhet, kezdeményezhet.
- Az ének-zene „foglalkozások” már kis és középső csoportban is szervezhetőek frontális formában a spontán lehetőségeken belül / dalosjáték, tánc /.
- A hét valamennyi napján legyen lehetőség „ábrázoló” tevékenységre.
- A vezérfonal általában az ütemtervi téma, ehhez igazodjon a heti rend, mely legyen rugalmas a fenti állandó elemek mellett.
- A gyermekek minden nap hallgathassanak mesét legalább elalvás előtt
- A fejlesztésre szoruló gyermekek egyéni, ill. csoportos fejlesztéséhez teret, időt, fejlesztést végző személyt, azt segítő eszközt kell biztosítani.

2. Gyermek-, óvoda-, jövőkép.

A gyermekek közvetlen környezetében megteremtődnek azok a lehetőségek, amelyek gazdagítják az élményeiket, tapasztalataikat, formálják képességeiket.

Minden gyermeknek, szülőnek, óvodapedagógusnak, technikai alkalmazottnak fontos az emberi erkölcsi értékek kialakítása, megerősítése és megtartása.

Ahol a munkatársak elkötelezettjei a minőségi munkavégzésnek.

Ahol az óvodapedagógusok ismerik és használják a pedagógiai és szervezeti munkát segítő minőségfejlesztési módszereket és technikákat.

A munkatársak érdekeltek az értékelési, innovációs folyamatokban, a fejlesztések folyamatába közvetlen és közvetett partnereiket is bevonják.

Óvodánk a jövőben is megőrzi kivívott jó hírnevét, népszerűségét. Törekszünk arra, hogy csoportjaink létszáma ne haladja meg a 25 (évekig 33) főt, mert szakmai hatékonyságunkat és a személyes törődésre ez jelent garanciát.

Olyan jól körülhatárolt mérési értékelési rendszert készítünk, amely mindenki által elfogadott, megbízható.

Munkatársainktól elvárjuk, hogy a társadalmi, környezeti tényezők változásaihoz rugalmasan alkalmazkodjanak; jellemző legyen rájuk az igényesség, a szakmai hozzáértés, a fejlődés iránti elkötelezettség, maguk is számos eszközzel gyarapítsák módszertani kultúrájukat.

Munkatársaink számára továbbképzésen való részvétellel lehetővé tesszük egyéni, szakmai fejlődésüket.

Óvodánkban dolgozók számára az egészséges munkakörülmények megteremtése érdekében minden tőlünk elvárható feltételt biztosítani kívánunk, valamint fontosnak tartjuk, (ha nem az egyik legfontosabb) a stressz menetes, segítő, együttműködő kollegiális kapcsolat kiépítése, táplálása.

Hiszünk abban, hogy a gyermekek személyiségfejlődésének elősegítésébe partnereink is részt vesznek (szülők, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus);

Óvodánkban érvényesül, működik a partnerközpontúság.

3. Az óvodai nevelés általános feladatai

3.1. Egészséges életmód alakítása:

Célja:

Óvodásaink életkoronként és egyénenként változó testi - lelki szükségleteinek kielégítése, az egészséges életvitel igényének megalapozása, alakítása, a gyermekek testi fejlődésének elősegítése.

Feladata

- Óvodásaink körültekintő gondozása, szükségleteik, testi és mozgásigényük kielégítése (igénykeltés a mozgáskedv segítésétől a feltétel és lehetőségteremtésen keresztül a mozgás megszerettetéséig, a szükségletek kielégítéséig). A komfortérzet s ezzel a jó közérzet biztosítása, változatos mozgáslehetőség, tudatos mozgásfejlesztés segítségével a harmonikus , összerendezett mozgás fejlődésének segítése, testi képességek megalapozása, fejlesztése.
- A körülmények, környezet, szokások, feltételek alakításával, biztosításával az edzés segítségével a gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése illetve annak helyre állításában való közreműködés./ A környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása./
- Megfelelő szakemberek bevonásával prevenció, korrekció és kompenzáció, rehabilitáció feladatok ellátásával a rászoruló segítése, szülővel, óvodapedagógussal együttműködve./ speciális gondozó prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása /
- A gyermeki fejlődéshez, fejlesztéshez szükséges egészséges, biztonságos környezet biztosítása; környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.
- A komfortérzet kialakításáért: Óvodánkban az életritmus, táplálkozás, testápolás, öltözködés, mozgás, edzés és alvás összhangban történő megszervezésével, gyermeki tevékenységekkel és az ezen alapuló szokások kialakításával, fejlesztésével próbáljuk őket életkori, egyéni sajátosságokat figyelembe véve a betegségmegelőzéshez, egészségmegőrzéshez szükséges megfelelő életmódra szoktatni. Így válik az egészségnevelés az óvoda immanens feladatává. A komfortérzet biztosításához szervesen hozzátartozik, és nagy hangsúlyt fektetünk a lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság képességfejlesztés) és szociális kapcsolatok harmóniájának

a pozitív befolyásolására. Itt nagyon fontosnak tartjuk a pedagógus modellértékű szerepét.

- Kultúraátadás: Mivel gyermekeink nagyon eltérő otthoni környezetből jönnek, ezért természetes megnyilvánulásaikra építve - melyet a természeti, társadalmi környezetből tapasztalással nyernek, juttatjuk el őket a családdal együttműködve, kiegészítve azt, új élményekkel magasabb szintre.

Gondozás

Gyermekeink óvodába érkezésekor meggyőződünk külleméről, ruházatáról, rendezettségéről, személyi tisztaságáról, pihent, ill. fáradt állapotáról, kedélyéről esetleges betegségekre utaló jelekről. Ezeknek a megfigyelése végig követi az együtt eltöltött napot, míg át nem adjuk a szülőnek gyermekét.

A nap folyamán:

3 - 4 évesek:

A beszoktatásnál természetesen mindent segítve, mutatva végeztetünk, hiszen az óvodapedagógus egyénisége, szeretetteljes derűs légkörében, játszva sajátítja el gyermekünk az alapvető gondozási teendőit.

Kis segítséggel végezzék:

- kéz-, arcmosás szappannal,
- körömkefe használata,
- csak saját jellel ellátott eszközöket használhat (fésű, pohár, törölköző, fogápolási eszközök.)
- szárazra törölközést,
- ruha gombolást,
- vetkőzést,

Segítséggel végezzék:

- W.C. használatát,
- fésülködést,
- zsebkeendő használatát,
- cipőkötést,
- öltözést,
- ágyazást,
- tornafelszerelés elrámolását, eszközeink helyretételét.

Önállóan végezzék:

- önkiszolgálás a terítésnél (tányér, pohár, evőeszközök)
- étkezés végeztével eszközeink tárolóasztalhoz való vitele
- a nem kívánt ételt a tányér szélére esetleg a közepén levő kistányérba tegyék
- inni-, enni-ételt kérjenek,

- az elhasznált papír zsebkendő, szalvétát a szemétesbe dobják.

4 - 5 éves korban:

Kis segítséggel végezzék:

- fésülködés (hosszú haj esetén)
- kancsóból töltés
- öltözködés, vetkőzés
- cipőfűzés és kötés
- szekrényrend

Önállóan végezzék:

- tisztálkodást,
- fésülködést (rövid haj esetén)
- orrfújást,
- étkezést (kanál, villa esetleg kés használata)
- lábtörlő használata

5 - 6 - 7 éves korban:

Önállóan végezzék:

- minden gondozási tevékenységet szükség szerint,
- csoportszoba rendje (ágyazásnál is)
- vegyék észre, ha társuk segítségre szorul valamiben és segédkezzenek.
- kulturált étkezés (kés, villa, kanál, szalvéta használata)
- öltözés, vetkőzés,
- cipőkötés, fűzés,
- főétkezések után (esetleg szükség szerint) fogápolás.

Testi nevelés

Fontosnak tartjuk az optimális környezet megteremtését. Ahhoz, hogy gyermekeink biztonságérzetét tegyük lehetővé mellyel a balesetmentességet is elérhetjük. Megfelelő szellőztetés és higiénia megtartása mellett megfelelő öltözetben végezzük. Lehetőség szerint a szabadban is megteremtjük a testi nevelés lehetőségét. Feltétlenül fontos a rendszeresség és fokozatosság betartása.

Levegőzés terén: élettani hatásán túl, fontos a helyes légzés megtanulása és lehetőség szerint minél több időtöltés a szabadban.

Pihenés terén: Legfontosabb a nyugodt légkör biztosítása (mese, halk zene) egyéni alvásigény figyelembevétele melyhez tárgyi és személyi feltételek megteremtése is szükséges. Gyermekünk saját ágyneműben (párna, lepedő, hálóruga, huzatok) pihennek, melynek cseréje kéthetente történik és a szülők feladata ennek rendbetétele.

Táplálkozás terén: Gyermekünk többnyire óvodánkban étkeznek, hiszen a napjuk nagyobb részét itt töltik. Igyekszünk étrendjüket minél több vitaminnal, zöldséggel, gyümölcssel, levekkel bővíteni, változatossá tenni. Ezen felül egyre több ismeretlen étel ízével, színével ismertetjük meg őket és így modellt kívánunk nyújtani a családoknak is az igényes változatos, korszerűbb táplálkozás kialakításához. Gyermekünk az óvodában kulturált, higiénés körülmények között étkeznek (asztalterítő, duplateríték, középső csoporttól kezdve kés, villa együttes használata, együttétkezés felnőttek, gyermekek, és nyugalom).

A környezet rendje: Környezetünk rendje elsősorban a felnőttek feladata, de gyermekünket is aktívan erre neveljük, szoktatjuk. Kis csoportos gyermekek a különféle eszközöket, székeket önállóan elveszik, és használat után a helyükre teszik. Segédkeznek az udvari „takarításban” is. A középső csoportos gyermekek már a holmijuk, szekrényük rendjére is figyelnek, és ezen felül az ágyukat is rendbe teszik pihenés után, valamint rendet tartanak maguk körül. Önállóan használják a lábtörlőt, az ajtót is önállóan nyitják, csukják. Nagycsoportosaink már a csoportszobán kívül is ügyelnek a rendre, gondozottságra, és ha rendetlenséget látnak, megszüntetik azt, vagy segítséget kérnek. Az eltört vagy elhasználódott eszközöket, játékokat rendszeresen javítjuk, javíttatjuk, ill. selejtezzük az esetleges balesetveszély elkerülése érdekében. Évente többször kapunk szülői segítséget játékkészítésre, felújításra, udvarrendezésre, kertásásra. Évente kerül fertőtlenítésre a homokozó is. Az óvoda területén tilos dohányozni.

A mozgás fejlesztése

Az idegkapcsolatok révén segíti más idegpályák fejlesztését így az egész személyiség fejlesztésének fontos eszköze a mozgásfejlesztés.

A nap folyamán a teremben is és a szabadban is biztosítanunk kell a gyermekek mozgásigényének kielégítését, fejlesztését testnevelés foglalkozások, ill. egyéb mozgásos tevékenységek keretei között, melyeket részben a gyermek szabadon választhat, részben a nevelő szervezhet, kezdeményezhet. Ez történhet bármikor,

amikor azt az óvónő úgy ítéli meg naponta többször is természetesen alkalmazkodva a gyermekek életkori sajátosságaihoz, más csoportokhoz (ha ez befolyásolná azok nyugalmát). Ennek magába kell foglalnia a rendszeres testedzést, a hideghez, meleghez való hozzászoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést (ezt egészíti ki a testnevelés foglalkozások tervezete és az énekes mozgásos tevékenységek). Ezáltal kívánjuk a mozgás szokások pozitív alakulását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, önálló testedzésre történő nevelést, az aktív pihenés biztosítását, a változatos mozgástevékenység megvalósítását - elérni a mozgás megszerettetését, hogy mozogni jó és egészséges. Így szűrhetjük ki, ill. számolhatjuk fel a „semmittevő” unatkozó időtöltést. A tudatos, tervszerű mozgásfejlesztésnél elsődleges kell, legyen a gyermekek egyéni sajátos testi fejlettsége, életkori sajátossága, érzelmi viszonyulása. Ezek tudatában kell biztosítanunk higiénés környezetet, eszközt, helyet mellyel a biztonságérzetüket segítjük elő.

A következő testi képességek fejlesztését preferáljuk: erő, edzettség, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, helyes testtartás, összerendezett mozgás, bátorság, fegyelmezettség, kitartás melyeken keresztül az egész személyiséget célozzuk meg és a szociális képességeket, mint egymás segítése, együttműködés.

Az egészségvédelem

Gyermekeink egészségének megóvását segíti elő, ha a gondozási, testi nevelési, és mozgásfejlesztési feladatok együttesen, rendszeresen kerülnek ellátásra. Ehhez persze elengedhetetlen a higiénés szabályok betartása, pl.: környezet tisztán tartása, portalanítás, fertőtlenítés szükség szerint, zöld növények elhelyezése, páratartalom biztosítása (párolgató, légtisztító berendezés), melyekkel a védekező, ellenálló képességet növeljük.

Egészség = szomatikus (testi), pszichikus (lelki), és szociális elégedettség, vagyis harmónia, komfortérzet.

Az egészséges életvitel kialakításához biztosítanunk kell napirendünkben a helyes életritmust: a mozgás - pihenés arányát, az egészséges táplálkozást és személyi higiénéjét.

Elengedhetetlennek tartjuk óvodába kerülés elején, esetleg már a családlátogatásnál az anamnézis elkészítését mely többek között allergiára és egyéb betegségek regisztrálására ad lehetőséget. Ennek ismeretében tudjuk a gyermeket megfelelően ellátni, állapotát figyelemmel kísérni, az egészséges állapot egyensúlyban tartásához szükséges környezetet biztosítani, étrendet betartani.

Az egészségügyi szűrővizsgálatokról az SZMSZ. rendelkezik.

Fontosnak tartjuk gyermekeink testi épségének védelméért, baleset megelőzéséért az eszközök, használati tárgyak ellenőrzését és karbantartását. Fontos a felnőtt állandó kontrollja és tevékenységek figyelemmel kísérése, valamint a gyermekek figyelmének felhívása az eszközök helyes használatára.

A testi edzettséget a levegő, víz, napfény, mozgás, testnevelés együttes hatása biztosítja így lehetőleg minél több időt kell a szabadban tölteni az időjárásnak megfelelő öltözetben. Nyáron a pancsolás lehetőségét kell megteremteni, ill. a prevenció alapkövetelményeinek feltételeit is, pl.: mezítláb járás, futás, egyéb mozgásos tevékenységek eszközzel, ill. a nélkül (rollerozás, biciklizés, séta, fára mászás, stb.).

Prevenció, korrekciós feladatok elvégzése

Az óvodát csak egészséges gyermek látogathatja, azonban az óvodai tartózkodás alatt jelentkező tünetek (láz, kipirult arc, izzadás, fájdalomérzés, a szem véres belövellése, bágyadság, hányás, torokfájás, köhögés, a székletben történő elváltozás) alapján járunk el. Arra kell törekednünk, hogy beteg, sérült gyermek minél előbb a számára legmegfelelőbb ellátásban részesüljön. Ezért a gyermek elkülönítése után a szülőt értesítjük, orvost hívunk, vagy mi magunk szállítjuk orvoshoz (balesetnél).

Gyógyszert csak abban az esetben vállalhatunk a gyermeknek beadni, ha utókezelésre, ill. felerősödésre szánt, esetleg lázcsillapítást végezhetünk, ha a szülő nem tud azonnal gyermekéért jönni. Betegségek megelőzésére a szabadlevegőn tartózkodást, a csoportszoba többszöri szellőztetését, a játékszerek, eszközök higiénés kezelését (fertőtlenítését), párologtató, légtisztító berendezés, zsebkeendő rendszeres használatát, alapos kézmosást tartjuk fontosnak.

Testtartási, ill. lábboltozati rendellenességek kiszűrésén túl külső és belső rendellenességeket is ki tudunk szűrni. Ezekre már az óvodába kerülés előtt a családlátogatásnál is fény derülhet (az anamnézis kitöltésekor tudat a szülő, védőnő és a házi orvos az egészségügyi törzslap kitöltésével). Tartás, ill. lábboltozat kompenzáló tornát az óvodapedagógus is végezhet a védőnő közreműködésével. Komolyabb probléma megszüntetésére, gyógytornáshoz javasoljuk. Fontos felderítenünk a bőrbetegségek és fertőzések megbetegedések esetleges létét, és annak megelőzését, ill. tovább terjedését (láb gombásodás, bőrgyulladás, szájfertőzések).

Bevizelő, beszélő, nemi szerveivel játszó gyermekek esetében leginkább a megsejényítéstől mentes viselkedést, hozzáállást tartjuk a legcélravezetőbbnek.

Ezért főleg a védőnővel, szülővel való gondos elbeszélgetés a legfontosabb a továbblépés érdekében, hiszen ennek a problémának leginkább pszicho szociális háttere van. Melyeket megfelelő szakember bevonásával, ill. vele való konzultálással a korrekciót, ill. kompenzációt egyéni foglalkozás keretében is elősegíthetjük. Nagyon fontosnak tartjuk továbbá, és rendszeresen ismételni kívánjuk a különböző témák kapcsán felmerülő baleset-megelőzésre vonatkozó szabályok betartását a hozzá való szoktatást, nevelést.

Esetleges baleset bekövetkeztét baleseti jegyzőkönyven, csoport naplóban rögzítjük.

Eszközkészlet minősítése

Eszközkészletünket jónak minősíthetjük, melyhez hozzátartozik, hogy a felvállalt feladatok érdekében (prevenció, korrekció) folyamatosan bővítenünk kell (játék megrongálódása esetén) és ami a fontos pályáznunk kell, újabb és újabb lehetőséget feltáró eszközök vásárlására.

Eszközkészletünk gondozási, takarítási területen minden igényt kielégítőnek mondható, melyeket folyamatosan szinten tartunk, ill. pótolunk. Mégis kutatjuk annak lehetőségét, hogy testnevelő szobánk lehessen.

Mozgás szükséglethez:

- Udvaron: különböző mozgásfejlesztésre fajtékok (mászókák, libikóka, egyensúlyfejlesztő játékok) - különböző méretű labdák, füles labdák, ugráló kötelek, karikák, rollerek, stb.
- Csoportszobában: labdák (különböző anyagú, méretű), padok, zsámolyok, négyrészes szekrény, ugrókötelek, gumi, szalagok, taposók (négyféle), hengerek, szőnyegek, babzsákok, egyéb házi készítésű fejlesztő eszközök, pl.: papír lábnyom, filc karikából fűzött „kukac”, stb.

Eszközeink nagy részét - amit arra alkalmasnak vélünk - prevenció foglalkozásra is (Poháralátét, wc. gurigák, kavics, gesztenye, spatula.) használjunk.

Egészséges életmódhoz: légtisztító, párologtató (csoportonként legalább egy), egészséges környezet biztosítása.

Eszköz igényünk: ld. Mellékletben.

A fejlődés várható szintje óvodáskor végére

- Önállóan vesznek, mernek az ételből, töltenek a kancsóból, annyit, amennyit megkívánnak enni, inni. Higiénikusan, önállóan étkeznek.

- Meg tudnak teríteni esztétikusan, ízlésesen, rendbe tudják tenni az asztalt étkezés után (tányér, pohár, evőeszköz, kancsó, szalvétatartó, terítő, ételhulladék), étkezés közben halkán beszélgetünk.
- Az evőeszközöket rendeltetésszerűen használják.
- A testápolási szokásokat teljesen önállóan végzik, felszólításra igen ritkán van szükségük (mosakodás, fésülködés, fogmosás, törölközés).
- A wc-t önállóan, felszólítás nélkül a megszokott szabályok szerint használják.
- Önállóan öltöznek, figyelmeztetésre csak ritkán van szükségük az alul, ill. túlöltözés elkerülése céljából.
- A tisztálkodási eszközökre, szerekre vigyáznak, azokat a helyére teszik. Zsebkendőt igyekeznek rendeltetésszerűen használni. Felszólításra (orrfújás, tüsszentéskor, köhögéskor száj eltakarása) csak ritkán van szükség.
- Ruhájukat, személyes holmijukat képesek és igyekeznek összehajtani, rendben a kijelölt helyen tartani.
- A környezetük és maguk rendjére, rendezettségére igyekeznek ügyelni, kezdenek a szépre, rendre törekedni.
- Szeretnek mozogni, képesek az irányított mozgást végrehajtani. Nem félnek a víztől.
- Testi képességeik életkori és egyéni sajátosságaiknak megfelelő szintűek. törekednek a számukra nehéz feladatokat is jól megoldani.
- Mozgásuk összerendezettsége alakulóban van.
- Tudják, ha valaki megsérült, beteg vagy „sérült”, annak segítségére van szüksége. Kezdenek maguk is segíteni, felnőtt segítségét kérik.

Integrált nevelés terén

Mind személyi mind pedig tárgyi feltételeink szintje olyan, hogy csak enyhe fokban sérült gyermekek nevelését tudjuk felvállalni.

Az egészségnevelő tevékenység - egészséges életmód alakítására irányuló fejlesztő tevékenység keretén belül - többnyire integráltan fejlesztjük a sérült gyermekeket. Akinek ezen felül szüksége van korrekciós, kompenzációs fejlesztésre, azt kis csoportokban egyénileg szervezi meg az óvodapedagógus. Fokozottabban odafigyelünk az elsősorban gazdasági szempontból hátrányos, ill. veszélyeztetett helyzetű gyermekek testi szükségleteinek kielégítésére.

A fejlesztő tevékenységet szakember iránymutatásai, ill. segítségével végezzük az SNI-s gyermekek körében is

A mozgásöröm és igény kialakítása, fejlesztése és a mozgás lehetőség változatos, maximális biztosítása (csoportban, udvaron) igen fontos feladat, eszköz, módszer az SNI-s gyermekek körében is, főleg a viselkedés és tanulási képesség hiányos, zavaros gyermekek körében.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermek önmagához történő (lehetőségek függvényében elérhető) fejlődése, mellyel elkezdheti a számára megfelelő intézményben az iskolát.

3.2. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés:

A gyermeki személyiség megalapozásának, fejlesztésének legalapvetőbb színtere, mivel a 3-6-7 gyermek elsősorban érzelmi lény.

Cél

Az óvodába érkező gyermeket érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör fogadja, már az indulásnál kedvező hatások érik. A befogadás időszaka határozza meg a gyermek érzelmi kötődését a felnőttekhez és társaihoz.

Az egyén érdekének védelme, s az együttéléshez szükséges normákkal való ismerkedés, alapvető szabályok betartása mellett a biztonságérzet és a boldogságérzet lehetővé tétele.

Feladata

- Érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonos, derűs, szeretetteljes légkör kialakítása befogadástól az óvodáskor végéig.
- Az egyén autonómiájának valamint társas szükségleteinek kialakításához szükséges feltételek, viszonyulásuk kialakítása, megalapozása.
- Szociális képességek (én erő, én védő mechanizmusok, én tudat, önkifejezés, önértékelés, önmegvalósítás, mások értékelés), valamint erkölcsi tulajdonságok (segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) megalapozása, akaratú tényezők (önuralom, kitartás, figyelmesség, kezdeményezés, ellenállóképesség) fejlesztése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Reális énkép kialakítása.
- A társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás (különös tekintettel: HH, HHH, SNI, BTM-es gyermekek beilleszkedésére, elfogadására) az önérvényesítés erősítése.
- A felnőtt őszinte, természetes magatartásával és viselkedésével példát mutat, minta értékű legyen.
- Korszerű módszerek, technikák alkalmazása (pl.: kooperatív, drámajáték, projekt módszere.)
- Társadalmi érzékenység, tudatos alakítása, fejlesztése.
- A gyermek érzelmi életének megismerése és figyelemmel kísérése.
- Élmények biztosítása (jutalmazás, dicséret, verselés, játék).

Érzelmi biztonság (boldogságérzet) megteremtése:

A gyermek a szüleivel együtt ismerkedik az óvodával, ahol segítő légkör, családi környezet fogadja. Előzmény: az óvodapedagógus meglátogatja a gyermeket családjában, jelet választ a gyermek és az óvodapedagógusok a dajkával együtt készítik elő a befogadás feltételeit. A gyermeknek legyen megszokott helye az öltözőben, az asztalnál, lehetőleg a befogadásnál megszokott felnőttek foglalkozzanak vele óvodáskor végéig. Közös élmények, pozitív értékelés megerősíti a helyes magatartást és elősegíti az óvodapedagógusi elvárások belsővé válását. Az óvodapedagógus az érkező és a távozó gyerekeket örömmel és szeretettel fogadja, illetve köszön el tőle.

Szükségletek és viszonyulásuk kialakításáért

Fontos, hogy minden gyermek jól érezze magát a csoportban, az óvodapedagógus segítse a gyermeket az anyáról való leválásban és az új személyekhez való pozitív kapcsolódásban. Közös tevékenységekben széleskörű lehetőség nyílik a kapcsolatok gyakorlására.

Erősödjön a gyermek én-tudata, én-képe a különböző tevékenységek során, és a kapcsolatokban differenciálódjék. Alakuljanak ki a közös élet szabályai, az óvodapedagógus segítse a gyermeki barátságok alakulását, egymás iránti érdeklődés felkeltését. Alakítsa a gyermek érzés világát, konfliktusmegoldó képességét, véleményalkotó kedvét, bátorítson minden gyermeket a csoporton belül, hogy belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. Az óvónő igyekezzen elérni, hogy a csoport tagjai figyeljenek egymásra, alapozza meg a toleranciát.

Elősegíti, hogy minden gyermek önálló, aktív személyként élje meg önmagát, hogy az „én meg a másik” elkülönüljön. A gyermekek elfogadják a társaik a többiekétől eltérő külsejét, viselkedését, beszédét, kívánságait, tehát fogadják el a másságot.

A felnőtt-gyermek társalgásban világos, egyértelmű, építő és előrevívó megfogalmazás jelenjen meg. A gyermek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, hassa át a közösségfejlesztő munkát az odafordulás, meghallgatás, hogy a gyermek örömteli optimizmusa alapozódjon meg. Fokozatosan fejlődjön ki a gyermektűrő és konfliktuskezelő képessége. Nevelje a gyermeket szülei, felnőttek és társai tiszteletére.

Szociális képességek, erkölcsi tulajdonságok és akarat tényezők fejlesztéséért

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása.

Az óvodai élet fejleszti a pozitív érzékenységet és gondolkodást, megalapozza a szociális képességeket, az éntudat kialakulása és megerősítése után:

- az én-erő fejlesztését
- frusztráció túrét
- célfenntartást
- az én-védő mechanizmusok kialakulásának segítségét

- az önkifejezést, önmegvalósítást, segítőkészséget és mások iránt való figyelmességet, önzetlenséget.

A gyermek erkölcsi tulajdonságait megalapozzuk, fejlesztjük, pl.: segítenek egymásnak, figyelmesen hallgatják társaikat, képesek együtt érezni velük (empátia), türelmesek egymással (tolerancia).

A gyermek önállóságát elősegítjük, motiváljuk a tevékenységekben való részvételre. Érdeklődnek és értékelik társaik munkáját. Az adott tevékenységet megkezdik, igyekeznek kitartással be is fejezni. Játékban, tevékenységekben alkalmazkodjanak majd a szabályokhoz és társaiktól is várják el. Játék, tanulás, munka során a megkívánt magatartási formát önként vállalják. Alakulhat önálló véleményalkotások, dönthetnek bizonyos helyzetekben. Fokozatosan az igazmondásra és tettük vállalására szeretnénk nevelni a gyermekeket.

Az óvoda elősegíti, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megtalálható jóra és szépre, becsülje és védje azt. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében kiemelt fontosságú a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek bevonása, jó kapcsolat ápolása.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekek igényévé válik a helyes viselkedés és a cselekvés szokásszabályainak betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok (megszegése estén történő) betartására.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- A konfliktus helyzetekben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek barátaik, társaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- A csoportba érkező vendéget szeretettel fogadják.
- Igényükké válik a tevékenységekben való részvétel, együttműködés.
- A tevékenységet türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik.
- Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják egymást.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Értékelik saját tetteiket, és az eléjük tárt magatartási példákat.
- Érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Szociálisan éretté válnak az iskolai életre.
- Késleltetni tudják szükségleteiket.
- Képesek a tanítóval kapcsolatteremtésre.
- Önfegyelmük, feladatuk, munkatempójuk, önállóságuk biztosítja a tevékenységek elvégzését.

Az integrált nevelés területén

Sokkal nagyobb hangsúlyt kell kapnia a biztonságérzet, a bizalomteljes, segítőkész, nyugodt légkör kialakításának mind a gyermek, mind pedig a szülő szempontjából.

Egyéni bánásmód alkalmazása a hátrányos helyzetű és az SNI-s gyermekek fejlesztésében még fontosabb. A fejlesztő eljárások megtervezésénél fokozottabban kell ügyelni a kiinduló pont meghatározásakor a gyermek aktuális fejlettségére, a fejlesztési folyamatban ehhez társítani kell a gyermek aktuális hangulatának figyelembe vételét is.

A pozitív megerősítés módszere e gyermekek nevelésében hatványozottabban kerüljön alkalmazásra.

A sikeres szocializáció szempontjából első lépésben egy igen magas minőségű óvónő (felnőtt) –gyermek kapcsolatot kell kiépíteni, majd a későbbiek folyamán gyermekhez, még később gyermek közösséghez kapcsolni a sérült gyermeket.

Fontos, hogy a nem sérült gyermekekben is megalapozódjon a hátrányos helyzetű és az SNI-s gyermekek iránti empátiás készség.

Legfontosabb az érzelmi, akarati képességek megalapozása, kialakítása: az „én” tudat, az én erő, az önmaga és mások elfogadása, a frusztrációtűrés, az önállóságra nevelés, a motivációs bázis erősítése.

A fejlettség várható jelei óvodáskor végére

Átalakulóban vannak érzelmi, szociális képességeik. A legszélsőségesebb érzelmi megnyilvánulásoktól mentesek. Szívesen vesznek részt egyéni és csoportos tevékenységekben.

3.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Célja

Az érzelmi, akarati bázisra építve, azt alakítva, annak elérése, hogy a gyerek akarjon „tanulni”. A gyerekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve bizonyos ismeretanyag elsajátítása, a gyermek értelmi képességeinek fejlesztése, különös tekintettel a tanulási nehézségek, zavarok megelőzése érdekében.

Feladata

- Változatos tevékenységekben élmények, tapasztalatok, a természeti és társadalmi környezet, a valóság megismerése érdekében.
- A gyermeki kreativitás kibontakoztatásához lehetőség biztosítása (tehetséggondozás).

- A gyermek spontán szerzett ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése.
- kommunikációs nevelés
- Olyan élmények, gyakorlati lehetőségek szervezése melyeken keresztül fejlődnek a gyermekek kognitív képességei, egyre pontosabb valósághű érzékelés, észlelés.
- Figyelemösszpontosításra való képesség, szándékos figyelem, a figyelem tartóssága, a hallási, a látási, kinezetikus figyelem fejlesztése.
- A valósághoz közelítő képzeleti működéson kívül a mesébe ágyazott gyermeki fantázia fejlesztése.
- Reprodukív emlékezet, ezen belül az emlékezet pontossága, tartóssága, a szándékos emlékezet.
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodás, vagyis bizonyos jártasságok kialakítása, készségek, képességek megalapozása, kialakítása.

Az óvónő az értelmi nevelés folyamatának a megtervezésénél, szervezésénél és végzésénél, irányításánál vegye figyelembe a következőket:

- Differenciált, egyéni képességek, szükségletek szerinti fejlesztés.
- Egyéni különbségek: adottság, hajlam, rátermettség képességeinek felkutatása, megismerése, arra való alapozás.
- Énkép fejlesztése, testséma kialakításának segítése.
- Tanulási nehézségek, zavarok megelőzése.
- A direkt ráhatásokat az indirekt irányítási, ráhatási módszerek előzzék meg.
- A tapasztalás, gyakorlás, kísérletezés után kezdődjön meg a megértés foka.
- Újabb, korszerűbb óvodapedagógiai módszerek, technikák alkalmazása (projekt módszer, kooperatív technikák, komplex módszerek,...) hatékonyabbá teszik az integrált nevelésben résztvevők fejlődését.

Az értelmi nevelés szinterei

Az értelmi nevelés nem szűkül le a hagyományosan felfogott tanítás-tanulási folyamatra. Igen szoros kapcsolatban van az érzelmi, szociális neveléssel, valamint az egészséges életmódra neveléssel.

Az ismeretnyújtás, ismeretközvetítés alapja az élmények biztosításán keresztül a motivációs bázis megalapozása, kiépítése, kiszélesítése.

Mindezeknek ragyogó szinterei a változatos tevékenységek lehetőségének a biztosítása, elsősorban játékba ágyazottan, vagy játékos módon. Igen fontos a spontán érdeklődésre, kezdeményezésekre való odafigyelés. Az önmegvalósítás útjának biztosítása a másokra való odafigyelés mellett itt is fontos feladat.

Az értelmi képességek, így a kognitív funkciók megalapozása sok-sok változatos próbálgatás, kísérletezés, gyakorlás, tevékenység útján juthat el egyre magasabb gondolati szintre.

Az értelmi képességek fejlesztésének folyamatában, vagyis az egész nap folyamán, a befogadástól az iskolába lépésig, fontos a gyermekekkel történő, ill. a gyermekek közötti kommunikálás lehetőségének biztosítása, valamint változatos fejlesztése. A kommunikációs képességeken belül az anyanyelvi nevelés nem csak az egyik legfontosabb eszköze, hanem feladat is az értelmi nevelésnek, mivel ez áll a legmélyebb összefüggésben a gondolkodással.

Míg az értelmi képességek kialakulásának alapvető feladatait a pedagógiai program egyes fejezetei, a csoport nevelési tervei, az egyéni képességek fejlesztésnek tartalmát az egyéni fejlesztési tervek, addig az elsajátítandó műveltség-tartalmakat az éves, ill. az egyes csoportok ütemtervei tartalmazzák.

Az értelmi nevelés sarkalatos pontja az anyanyelvi nevelés, ezért minden tevékenységnél figyelembe kell venni, hogy abban az anyanyelvi nevelés hogyan fejlődik.

A személyiség szerkezetének alapozásában, fejlesztésében, kialakulásában igen nagy szerepe van a tartalmak, irányultságok és képességek megszervezésének.

Várható eredmények óvodáskor végére

- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek, alapozódnak. Így a sikeres iskolakezdéshez szükséges készségek, képességek, különös tekintettel:
- Differenciálódik az érzékelése, észlelése.
- Megjelenik a szándékos bevetés és felidézés.
- A megőrzés időtartama megnő.
- A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a szándékos figyelem, növekszik a tartama, terjedelme, könnyebbé válik megosztása és átvitele.
- Az elemi gondolkodás kialakulóban.
- A dinamikus sztereotípiáktól eljut a belátáson keresztül a megértésig.
- Az ismeretek megszervezésében, feldolgozásában egyre önállóbbá válik.

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi formakeretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Célja

A három – hét éves gyermek beszédészlelésének, beszédmegértésének fejlesztése, különböző, változatos módszerekkel, tevékenységformákkal, anyanyelvi játékokkal, beszédaktivitásuk fokozás spontán beszédhelyzetekkel, nyelvi és kommunikációs képességeik kibontakoztatása.

Kommunikáció

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének (mágikus világkép). Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait és egyben feloldást és megoldást kínál a tárgyi világot is megelevenítő, áttelekesítő szemléletmódja és ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal nem elvezet, ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre, hanem ráébreszt ezekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képlakatságnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A magyar gyermekköltészet, a nép, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi-értelmi és etikai fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese-képi és konkrét formában tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyatairól. A lehetséges megfelelő viselkedésformákról

A nyelvi-kommunikációs nevelés általános feladata

- az anyanyelv megismerése, megbecsülése, szeretetére nevelése
- a gyermek beszédkedvének fenntartása, ösztönzése
- a gyermek közléseinek meghallgatása,
- a gyermeki kérdések érvényesülése (válaszok igénylése),
- az intellektuális érzelmek és képességek alakítása:
- meghitt beszélgetésekkel,
- az érzelmeket, gondolatokat kifejező szavakkal (a gyermek szókincsének bővítésével), mondatokkal, metakommunikatív eszközökkel.
- a beszélt nyelv szerkezetének fejlesztése, tapasztalati, utánozó jelleggel,
- beszédfigyelem fejlesztése,
- megfelelő beszédtempó és hangsúly fejlesztése
- beszédzavarok, beszédhibák korrigálása

Az anyanyelvi nevelés fő feladata

- a gyermekeket képessé tenni a feléjük áramló verbális és metakommunikációs információk befogadására, megértésére,
- a gyermekeket képessé tenni érzelmeik, gondolataik hatásos és pontos kifejezésére, és eközben a beszédhelyzethez és beszédpartnerhez is igazodására,
- a gyermek érdeklődésére és kíváncsiságára, életkori sajátosságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire alapozva biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységet, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő környezetről.
- a gyermek spontán szerzet ismereteinek, tapasztalatainak, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, beszédértés, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése,
- a gyermek iskolára való alkalmasság tétele
- a szókincs bővítése
- a beszédkedv fenntartása, fejlesztése
- kommunikációs, képességek alakítása, fejlesztése
- sajátos nyelvi formák elsajátításának fejlesztése
- a beszélt nyelv szerkezetének fejlesztése, tapasztalati, utánozó jelleggel
- a beszédfigyelem fejlesztése
- megfelelő beszédtempó és hangsúly fejlesztése
- beszédzavarok, beszédhibák korrigálása
- anyanyelvi kifejezőkészség fejlesztése

Várható eredmények óvodáskor végére a gyermekek

- figyelmesen megalgatják a felnőtteket, a gyermektársak közléseit
- megértik a környezetükben élők verbális és metakommunikációs jelzései
- folyamatosan és érthetően beszélnek, kommunikálnak,
- megfelelő tempóval és hangsúllyal fejezik ki önmagukat (gondolataikat, érzelmeiket),
- képesek különböző mondatszerkezeteket és fajtákat alkotni (minden szófajt használjanak a beszédben),
- tisztán ejtik a magán és mássalhangzókat

- beszél, kommunikál érthetően, folyamatosan
- ki tudja fejezni magát megfelelő tempóval és hangsúllyal
- alkotson különböző mondatszerkezeteket és fajtákat képes alkotni
- tisztán ejti a magán-, és mássalhangzókat
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét

Integrált nevelés terén

Az egyéni adottságok, igények, szükségletek, képességek figyelembevételével történik a műveltségterületek, valamint az értelmi képességek, ezen belül az anyanyelvi nevelést magába foglaló kommunikációs nevelés fejlesztése. Fontos az önmagához képest történő fejlesztés megoldása a differenciált, a korszerűbb, hatékonyabb pedagógiai módszerek, technikák az egyéni bánásmód messzemenő alkalmazásával.

A fejlesztőtevékenység fő vonalát szakemberek segítségével dolgozzuk ki, végezzük elsősorban egyéni foglalkoztatási, kiscsoportos forma keretében.

A fejlesztésben szükség lehet speciális eszközök alkalmazására is, elsősorban az SNI-s gyermekeknél.

Várható eredmény óvodáskor végére

- A gyermek önmagához képest fejlődik, valamint eléri a legoptimálisabb fejlettségi szintet, sérültségétől függően.
- A fejlettségének megfelelő, ill. a fejlődését leginkább segítő iskolafokba kerüljön beiskolázásra.
- A gyermek egyre önállóbb, egyre kezdeményezőbb lesz a tevékenységekben.
- Az empirikus (gyakorlati) megismerési folyamatok mellett megjelenik, sérüléstől függően a gondolati megismerés.
- A gyermek egyre inkább képes lesz viselkedését szabályozni, regulálni.
- A gyermekek egyre tisztábban ejti a hangzókat.

4. Fejlesztési területek, tartalmak

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

A spontán ismeretszerzés, a nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

A tanulás célja

Az óvodás gyermek képességeinek (kompetenciáinak) fejlesztése, tapasztalatok, ismeretek szerzése, bővítése, rendezése.

Feladata

Aktivitást kiváltó indirekt módszerekkel a játék mindenhatóságát szem előtt tartva, lehetőségek, feltételek biztosításával segíteni a gyermek fejlődését, a hármas kompetencia (személyes, szociális, speciális), azaz a személyiség funkcióinak megalapozásában.

Az óvodapedagógus feladatai

- Feltételek teremtése a gyermek számára a felfedezéshez, kutatáshoz, gyakorláshoz, szituációk átéléséhez, újraéléséhez, építve a gyerek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- A gyermekek kíváncsiságának, megismerési vágyának, sokoldalú érdeklődésének kielégítéséhez lehetőségek teremtése. A gyermekek önállóságának, kitartásának, figyelmének, akaratának (motivációs bázisok) pontosságának, feladattudatának fejlesztése, kreativitásának erősítése.
- Az értelmi képességek, benne a percepciók, a tanulási képességek fejlesztése, a tanulási zavarok és más fogyatékoságok megelőzése, leküzdésének segítése.
- Szociális képességek megalapozásának, a toleráns viselkedés gyakorlásának segítése.

A szervezett tanulásmunkaformái

Páros, mikrocsoportos, egyéni, illetve frontális foglalkoztatási forma, valamint kooperatív tanulás. A foglalkoztatási formát az óvodapedagógus választja meg a következők figyelembe vételével: életkori sajátosság, tevékenység fajtája. A gyermek, ill. a gyermekcsoport fejlettsége, szükségletei, igényei, eszközkészlet.

Kötelező foglalkozás a testnevelés foglalkozás mindhárom korcsoportban, valamint a nagycsoportosoknak, legkésőbb a második félévtől valamennyi foglalkozási területből egy-egy foglalkozás hetente (német nemzetiségi foglalkozás), kivéve vers-mese.

Az egyes munkaformák időkereteinek megállapításánál figyelembe kell venni

Életkori sajátosság, egyéni fejlettség, igény, szükséglet.

A gyermek, gyermekcsoport érdeklődése, az adott tevékenység, téma iránt.

A mindennapos testnevelés olyan hosszú legyen, hogy a megfelelő felépítés, fejlesztő hatás biztosítható legyen.

A résztvevők létszámát.

A tevékenység időigén

Kötetlen, vagy kötelező foglalkozási típusát.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Utánzás, modell- és mintakövetés.
- Magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása.
- Spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- A játékos, cselekvéses tanulás.
- A gyermek érdeklődésére, kezdeményezésére, kérdéseire épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által elsősorban közvetett irányítású, vagy kezdeményezett megfigyelés, kísérletezés, tapasztalatszerzés, gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- Komplexitás módszerben és tevékenységformában. (Az egyes tevékenységi körökre óvodánkban jellemző, hogy nem különülnek el élesen egymástól. Vagyis a játék egyben munka is, barkácsolás közben lehet énekelni, verselni stb.)
- Multikulturális tartalmak beillesztésének megfelelő módja

A tanulás megszervezésének általános módja

Óvodánkban a tanulás az egyik legszélesebben értelmezett didaktikai fogalom, melynek párja a tanítás fogalma.

A tanulás-tanítás folyamata az óvodába lépéstől az iskolába távozásig tart. A teljes napi tevékenységben jelen van, akár direkt, akár indirekt módon szervezett tevékenység folyik. Legjellemzőbb módja, megnyilvánulási formája a játék, illetve a játékoság, a játékos hangvétel, a játékos jelleg.

Fontos, hogy lehetőleg minden élményt nyújtson a „megtanulás”-i folyamatban, így jut el a gyermek a kíváncsiságba ágyazott önkéntelen tanulástól az önként, érdeklődésből, saját akaratból, illetve a kívülről jövő készítésre szándékos odafordulása, tanulással reagáló önkéntes, szándékos tanuláshoz.

A gyermekek megfigyelése, emlékezete és felidéző, reprodukáló képessége cselekvésbe ágyazottan fejlődik, majd ez a tanulás folyamán eredményeként áttevődik a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjére. Ez utóbbi az alapja a későbbiekben kialakuló fogalmi gondolkodásnak.

A gyermekkel való kontaktusteremtés és fenntartás egyik igen fontos módja a beszéd. A tanulás-tanítási folyamat fejlesztésének alkalma, eszköze és eredménye is egyben a beszéd, a szóbeli kifejezés.

A tanulás-tanítás folyamatában a legerősebb a nevelő, személyiségfejlesztő, majd pedig a szociális funkció, valamivel kevésbé az óvó-védő funkció érvényesül.

A tanulás elsősorban az értelemfejlesztés, nevelés megvalósítását, majd az egészséges életmód alakítását, valamint az érzelmi nevelés, és a szocializáció biztosítását segíti.

A legfontosabb kiinduló pont itt is a gyermek és a gyerekcsoport alapos ismeret (adottságok, szükségletek, érdeklődés, jártasság, képességek). A fentiek ismeretében a gyermek(EK) önkéntelen figyelmére, természetes kíváncsiságára, tevékenységvágyára, utánpótló képességére, az óvónőhöz fűződő érzelmi kapcsolataira építve kéréseiket, spontán tapasztalataikat figyelembe véve, tervezve, szervezve végezze az óvodapedagógus a tanulási tevékenység egész folyamatát.

Az óvodapedagógus úgy szervezze (alkalmazkodjon) a tanulás-tanítási folyamatot, hogy abban minden gyerek /beleértve a hátrányos helyzetű és az SNI-s gyermeket is/ a képességeinek, szükségleteinek megfelelő módon vehessen részt, fejlődhessen. Vagyis a differenciált feladatadással valósuljon meg a gyermek önmaga képességeihez képest történő fejlődése.

A tanulásban is igen fontos a meglévő akarati tényezők erősítésével, a motivációs bázis szélesítése. Ehhez alkalmazzon az óvónő érdekes eszközöket, változatos gyakorlási, kísérletezési, tapasztalatszerzési lehetőségeket, segítse a sikeresség elérését. Pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének a kibontakozását.

Eszközkészlet minősítése

A tanulás-tanítási folyamat tág értelmezéséből adódóan minden tárgy, eszköz, mely a gyermek környezetében fellelhető, alkalmas lehet. Fontos kritérium a biztonság, a tartósság, tisztíthatóság, a megfelelő mennyiség...stb.

Legfontosabb az egészséges életmódra nevelés eszközeinek, valamint az értelmi neveléshez szükséges eszközök biztosítása.

Fejlesztendő még a különleges gondozást, sajátos nevelést igénylő gyermekek integrált neveléséhez szükséges, valamint a német nemzetiségi nevelést segítő eszköztár bővítése.

Integrált nevelés terén

A tanulás tág értelmezése speciális színezetet kap, melyben az egyéni fejlettség, igény, szükséglet még erőteljesebb követelményt jelent, mind a hátrányos helyzetű, mind pedig az SNI-s gyermekeknél.

Egy tevékenységen belül folyhat magyar és német nemzetiségi nevelés is, valamint a hátrányos helyzetű és SNI-s gyermekek való foglalkozás, azaz fejlesztésük is.

A nevelési folyamatban a fejlesztő feladatokat a fokozatok figyelembevételével kell megtervezni (csoportra, kiscsoportra, egyénre) biztosítani, hogy önállóan, lehetőleg a gyermekek fejlődési ütemét szem előtt tartva.

A képességfejlesztés folyamatában (tervezés, szervezés, döntés, ellenőrzés, értékelés) az óvodapedagógus legyen tekintettel a következő kívánalmakra

- Meleg, szeretetet sugárzó nevelés, légkör biztosítása.
- Természetes közeg biztosítása a megismerő képesség fejlesztéséhez.
- Mindig a fejlesztendő részképességnek megfelelő gyakoroltatása.
- A gyakoroltatás egymásra épülő, fokozatosan nehezedő, játékos folyamat legyen.
- A gyermek eddigi tapasztalatainak, ismereteinek, fejlettségének pontos ismerete (mely területen fejlett, hol van lemaradása).
- Biztosítani az egyéni ütemben történő fejlődést, az önálló tevékenykedés lehetőségét.
- A feladatok ne csak analóg megoldásra, hanem önálló gondolkodásra készteszenek.
- Lehetőséget biztosítani, hogy önállóan, lehetőleg belülről fakadóan választhasson és végezhesen valamely tevékenységet a gyermek vagy gyermekcsoport.
- Törekedni a gyermek és tevékenység közti pozitív viszony kialakítására.
- A külső motiváció akkor jelenjen meg, ha szükségessé válik.
- A gyermek csak a szükség szerinti segítséget kapja meg a tevékenységben.

- Az óvodapedagógus mindig reális, ösztönző értékelést adjon, mely a pozitívumokra épül.
- A jó kapjon hangsúlyt, a hibák kijavítására adjon lehetőséget.
- Minden gyermek kapja meg a figyelmet, mindenki kapjon választ kérdéseire.
- A gyermekek, miközben önállósodnak, betartják a szabályokat, a tevékenységekhez kapcsolódó szokásrendszert, óvatosan, szabályosan használják az eszközöket, eszközhasználatuk egyre biztosabbá válik.
- Óvónő-gyermek, gyermek-gyermek között egyre oldottabbá válik, de egyre inkább tevékenységre koncentrálódik az interaktív és a kommunikatív viszony.
- A tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.

4.1 Játék

A gyermekkort szinte születéstől kezdve átszövi a. Játék, hisz ez a legfőbb

Tevékenységi formája a gyermeknek. A csecsemő első gagyogásának ismétlése már játék. A gyakorlójátékon és a szerepjátékon keresztül jut el a gyermek a szervezett szabályjátékhoz, mely az óvodás és iskolás éveken keresztül belenyúlik a felnőttkorba is.

A felnőtt ember játéka a gyermekkori játékokban gyökerezik. A játék igen fontos, mely végigkíséri az egészségesen gondolkodó ember életét, s a szabadidő ésszerű kihasználása sem képzelhető el játék nélkül.

Kétségtelen, hogy a gyermekkori emlékek maradandóan bevésődnek mindenkibe, és elkísérik a késő öregkorig.

Jobb nevelőeszközt talán nem is lehet találni a közösségi ember tulajdonságainak kifejlesztéséhez, mint a játékot.

Aki játszik az megtanul jól, biztonságosan mozogni, s ügyességre, leleményességre tesz szert. Fejlődik reagáló képessége és finomodnak érzékszervei. Világosabbá válnak ismeretei, gondolkodásmódja, javul beszédképessége, nagymértékben gazdagodik szókincse, erősödik figyelme. Ilyenkor tanul meg szívből örülni a győzelemnek és elviselni a vereséget is.

Tehát a játék olyan szabadon választott alaptevékenység, mely az egész óvodai életre kiterjed, túlsúlya érvényesül az óvodai életben.

Célja

A szabad, elmélyült, szabadon választott spontán játék során fejlessze a gyermek egész személyiségét, ezen belül fejlessze a gyermektanulási képességeit.

Feladata

- Örömforrást jelentsen, gazdagítsa az élményeket.
- Segítse a szocializációt.
- Gazdagítsa az érzelmeket.
- Formálja a magatartásmódokat.
- Alakítsa ki a szokásokat.
- Közvetítse a kultúrát.

- Élményszegény gyermekek játékát fejlessze.
- Külső világból szerzett információit gazdagítsa.
- A gyermekek testi épségét megóvja.

A gyermek játéka a gyermek létformája, a fejlődésének az alapja, a személyiségének a tükrözője a fejlesztésének a legjobb eszköze is.

Tehát a játékban lehetőség nyílik:

- a mozgásfejlesztésre, a testsémafejlesztésre,
- a percepciófejlesztésre,
- a verbális fejlesztésre, a tanulási folyamatok fejlesztésére.

A játék során az óvónő személyisége, fejlesztő tevékenysége meghatározó jelentőségű, tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

Az óvodapedagógus legfontosabb feladatai

- tudatos jelenléte biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását szükség és igény szerint az együtt játszásával, támogató, ösztönző, serkentő magatartásával, indirekt reakcióival érje el.
- a gyermek jelzéseinek megfigyelése és elemzése személyiségük megismerése érdekében, a gyermek elképzeléseinek támogatása (önállóságra nevelés)
- az együttműködés szokásainak, az udvarias magatartás formáinak alakítása, hagyományok ápolása a játékfolyamat segítése, személyes kontaktus naponkénti kialakítása, a gyermek személyes problémáinak, egyéni élményeinek meghallgatása,
- társas, baráti kapcsolatok, érzelmi kötődések támogatása,
- egyezkedések, választások, döntések segítése, a konfliktusok kezelése,
- a játékban megjelenő fejlődésbeli különbségek tolerálása.

Feltételek

A feladatok azonban csak megfelelő feltételek mellett valósíthatóak meg.

Nyugodt légkör:

Az egész óvodai életnek elengedhetetlen feltétele. Ennek érdekében nagyon fontos az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása. A természetes, hiteles, érzelem gazdag „anyapótló” óvónői magatartás megvalósulása. A megfelelő, nem túl sok szabály betartása fokozza a gyermek biztonságérzetét, segíti őt az eligazodásban. A túl sok felesleges szabály viszont a gyermekekben zűrzavart, feszültséget, esetleg agressziót okoz. (Képtelen valamilyen szabálynak, elvárásnak megfelelni.)

Idő:

Mivel a játék a gyermek alapvető tevékenysége ezért természetes, hogy a napirendben a legtöbb időt erre kell biztosítani. Fontos, hogy kapkodás nélkül tevékenykedhessen, elmélyülten játszhasson, legyen ideje az elképzeléseit megvalósítani, tehát a megkezdett játékot befejezni. Minél többet játszik egy gyermek, annál nagyobb lehetőség a fejlődésének elősegítésére.

Hely:

A megfelelő hely biztosítása a csoportszobában és az udvarban is egyaránt fontos. Minden csoportszobában legyen hely a nagyobb mozgást igénylő játékokhoz. Biztosítani kell a szőnyegen a helyet az építéshez, konstruáláshoz, a szerepjátékhöz, kuckózáshoz. A kicsiknél több lehetőséget kell biztosítani az egyéni játéktevékenységekhez.

A csoportszoba berendezésénél, kialakításánál tehát figyelembe kell venni az életkort, az összetételt és az egyéni szükségleteket, igényeket. A csoportszoba kialakítása azonban nem lehet állandó és megváltoztathatatlan. Legyenek állandó játszóhelyek, de legyen lehetőség a változtatásra is.

A gyermekek játékától függően az óvónő alakítsa, változtassa a teret. A gyerekek ezt látva megtanulják, hogyan csináljanak teret játékuhoz, és képesek lesznek az adott tér átalakításához.

Az udvaron nagyobb a hely a mozgásos játékokhoz, de itt is fontos, hogy széleskörű tevékenységekhez biztosítsunk helyet. Legyen itt is lehetőség és hely a nyugodtabb tevékenységekhez is. Jó, ha az udvaron, a gyermek szabadon választhatja meg a helyet a tevékenységhez. A balesetek megelőzése szempontjából még fontosabb a megfelelő szabályok betartása.

Játékfajták

A gyakorló játék: folyamán mozgásos, manipulációs és verbális játékot játszanak a gyerekek.

Mozgásos gyermekjáték: a gyermek a játékos mozgást ugyanabban a formában ismételteti, pl.: felmászik-, lemászik, bebújik, kibújik, stb.

Ismerkedés saját testével, testi képességeivel, bizonyos mozgásokat gyakorol,

Testséma fejlesztés: testének ismerete, adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása,

Mozgásfejlesztés, nagymozgások fejlődése (3-4 éveseknél).

Manipulációs gyermekjátékok: rakosgat, húzogat, öntözget, keverget, firkálgat, stb.

Ismerkedik a körülötte lévő világgal: anyagok tulajdonságaival, matematikai ismeretekre tesz szert.

Fejleszt:

- szem-kéz koordinációt,
- a testséma kialakulását,
- a percepciót,
- a finommotoriját (5-6-7é.).

Verbális gyakorlójáték: amikor egy-egy szótagot, szót, dallamot, mondókát ritmusosan ismételteti. „Halandzsa” szövegeket találnak ki, és ezeket ismételtetik.

Ennek a gyakorlójátéknak erős szociális hatása van. Ha az óvónő érdeklődve figyeli a gyermeket, akkor a későbbiekben is bátran fog megnyilvánulni.

Fejleszt:

- ritmusérzéküket,
- a gyermek verbális kifejezőkészségét, a beszédgátlást oldja.

A gyakorló játék a legjellemzőbb a 3-4 éves korban, de megjelenik minden életszakaszban. (Új játékoknál, vagy pihenésképpen).

Építő, konstruáló játék

E tevékenység közben a gyerekek különböző játékszerekből összeraknak, létrehozhatnak valamit.

Eleinte spontán építenek, majd átgondolt, elrendezett, meghatározott céllal végzett építés dominál.

Változatos játékeszközök állnak a gyerekek rendelkezésére: különböző anyagú (fa, műanyag, fém, stb.) nagyságú (nagyobb majd egyre kisebb méretű: Dubló, Legi, stb.), változatos színű, főleg félkészletek.

Az **eszközök** kiválasztásánál figyelembe kell venni a csoport átlagos fejlettségét, összetételét, érdeklődését, az egyéni érdeklődést és képességeket, szükségleteket, főleg az SNI-s gyerekek esetében. Ennek szellemében kell válogatni, bővíteni a megunt, túlhaladott eszközöket elrakni. A jól kiválasztott és megfelelő minőségű eszközök biztosításával tudja játék közben tudatosan fejleszteni a gyermek képességét.

Kedvelt építési játék az udvaron a homokozás. Megfelelő számú, jó minőségű homokozó eszköz áll a gyerekek rendelkezésére. Télen a hóból való építés lehetősége áll a gyerekek rendelkezésére.

Építés és konstruálás közben:

- átéli az alkotás örömét,
- fejlődik a kreativitása,
- tanulja és tapasztalja a rész - egész viszonyát,
- Meg tanul tervezni és szerkeszteni,
- fejlődik a megfigyelőképessége, gondolkodása,
- matematikai ismeretre tesz szert.

Fejleszti:

- szem-kéz koordinációt,
- finommotoriját,
- rész-egész viszonyt, a Gestalt látást,
- percepciót
- verbális kifejezőképessége

Szimbolikus-szerepjáték

A szerepjátékok a gyermekben kialakuló belső reprezentációkat, a részfunkciókban elsajátított konkrét mozgásos, képi és szimbolikus elemek egyedi kombinációit jelenítik meg.

A szerepjáték a gyakorlójátékból bontakozik ki. A szerepjátékban a gyermek a tapasztalatait, pozitív és negatív élményeit fejezi ki. Környezetük jelenségeit sajátos módon újraalkotják. Ez a játék tükrözi a gyermek egész eddigi életét, személyiségét.

A szerepjáték a gyerek legintimebb tevékenysége, ezért az óvónőnek feltétlenül figyelemmel kell kísérnie, és tiszteletben kell tartania a szerepjátéknál az óvónőnek másfajta feladatai, vannak, mint a. Többi játékfajtánál .

Fontos hogy ne ő irányítsa a játékot. A konfliktusok megoldásában is csak szükség esetén vegyen részt. Az óvónő is részt vehet a játékban, de csak akkor, ha nem irányító, hanem egyszerű játszótárs tud maradni. Fontos, hogy biztosítva legyenek a megfelelő eszközök, feltételek. A szerepjátékhoz rendelkezésre állnak az állandó játszóhelyek: babaszoba és konyha, bolt, fodrászüzlet stb. Emellett fenn áll az a lehetőség is a gyerekek számára, hogy a játszóhelyek változtathatók legyenek, más funkciókat kaphassanak, ha a gyerekek ezt így kívánják. Az óvónő ennek érdekében segítséget nyújthat a tér átalakításában.

Udvaron történő játszás alkalmával még nagyobb tér adódik az egy-egy szerepjáték megvalósításához: babaházak, homokozók, fagyizó, közlekedéss játékok, stb.

Szerepjáték közben fejlődik:

- erkölcsi értékek (önuralma, akarata. szabálytudata, stb.),
- elsajátítja a társadalmi együttélés szabályait (alá-, fölérendeltségi viszonyok),
- társakkal való együttműködésük,
- képzeletük,
- matematikai-, és környezeti ismeretei.

Speciálisan fejleszti:

- verbális kifejezőképességüket,
- mozgásukat,
- szem-kéz koordinációjukat,
- finommotorikájukat.

Szabályjáték

A szabályjátéknál a legfontosabb a szabályokhoz való alkalmazkodás igénye.

Mozgásos szabályjáték: ~~Értelem~~testnevelési játékok, dalos népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, labdajátékok, stb.

Fontos hogy az óvónő sok ilyen játékkal ismertesse meg a gyerekeket, hogy bármikor maguk is kezdeményezhessék ezeket a játékokat.

Eszközkészletük nem nagy, testnevelésen használatos eszközök jól felhasználhatók. Fontos az óvónő leleményessége, jó, ha a gyerekeket is bevonja ebbe a tevékenységbe. Jó, ha ezek a játékok a szabadban folynak, leginkább a friss levegő és a megfelelő hely érdekében: labdázás, célba dobás, ugrókötelezés, ugróiskola, focizás, stb.

Szabályjáték során a gyermek:

- érzelmeket tanul,
- tanulja az indulatainak a fékentartását,
- tanulja a siker és a kudarc tűrést,
- helyes magatartásformákat sajátít el,
- fejlődik a közösség érzete, felelősségtudata, kitartása, feladattudata,
- az ismert mozgásokat gyakorolják változatos formában

Speciálisan fejleszti:

- nagymozgásokat,
- finommotorikát,
- szem-kéz koordinációt.

Értelemfejlesztő szabályjátékok:

Társasjátékok, dominók, kártyajátékok, puzzle játékok, memória játékok, logikai játékok, nyelvi játékok; óvónők által készített játékok, stb. Ez a fajta játék egyfajta szociális és értelmi érettséget feltételez, és ezzel fejlesztését is szolgálja.

A szabályok betartása fejleszti:

- önuralmat,
- türelmüket,
- toleranciájukat,
- kudarc- és sikertűrő képességüket.

Képet kapnak saját maguk és társaik ilyen irányú tulajdonságairól. Ezekben a játékokban általában fejlődik logikai gondolkodásuk, sok matematikai ismeretre tesznek szert.

Speciálisan fejleszti:

- az észlelést, a hallást ,
- a verbális kifejezőképességet.

A szabályjáték felöleli a teljes játékkört a maga mozgásosságával, az észlelést igénylő képi és teljes értelmi rendszerével.

4.2. Motoros képességek

A motoros képességek fejlesztésének tevékenységei

4.2.1. Mozgás

Cél

Gyermekeink mozgásigényének kielégítése természetes, harmonikus mozgásának játékos fejlesztése, valamint személyiségük formálása. Téri tájékozódási képességeiknek, akarat tulajdonságaiknak, alkalmazkodó képességeiknek (**társra figyelés**) helyzet felismerő és reakció fejlesztése. Elsősorban az alábbi tulajdonságok megalapozása erősítése: bátorság, fegyelmezettség, kitartás, egymás segítése, együttműködés, ön és én-érvényesítő **specifikus én funkciók** gyakorlása, utak keresése, önbizalom, tolerancia, helyzetfelismerés, alkalmazkodási képesség, akarat. Mindezt csoportszobai, ill. szabadban szervezett és spontán kereteken belül, eszköz, ill. eszköz nélküli formában.

Feladat

- Az egészséges életmódra nevelés hatásainak felerősítése, kielégítése

- A gyermeki szervezet növekedésének segítése az egyes szervek (szív, tüdő) teljesítőképességének fejlesztése
- A gyermekek természetes mozgásának fejlesztése, (ügyesség, testi erő, teljesítő képesség, gyorsaság, állóképesség, ellenálló képesség)
- Egyensúly és egyensúlyérzék fejlesztése (testi – lelki)
- Egyes gimnasztikai, talajtorna, labda és egyéb testnevelési játékokkal való ismerkedés
- Mozgástapasztalat szereztetése, feladat és problémamegoldó képesség fejlesztése, a szép, összerendezett mozgás iránti igény megalapozása
- Helyes testtartás kialakítása, a szép mozgás képességének megalapozása, a mozgásöröm igényének és érzetének kialakítása
- Az egészség megóvása, helyreállítása, testi hibák megelőzése, korrekciója (különös tekintettel a tartás és lábboltozat deformításokra.)
- A nagy és finom mozgások fejlesztése
- A kezesség (latrealitás) fejlesztése, a dominancia erősítése
- A szem - kéz, szem - láb koordináció fejlesztése
- Ritmusérzék fejlesztése (ritmusos tevékenységekkel)
- A vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó, ill. azt kiegészítő mozgások gyakoroltatása
- Testséma fejlesztés
- Térbeli tájékozódás

Kooperatív mozgásos játékok alkalmazása.

Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésben:

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a játékoság és játék itt is módszerként érvényesüljön célunk elérése érdekében (ld.: cél és feladat fejezeteket)

Óvodánk a testnevelés foglalkozásokat a Porkolábné Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában és Tóth - Szöllősi testnevelő és fejlesztő könyvekből állítjuk össze, melyekhez a tartásjavító programot is használjuk.

A foglalkozások megtervezésénél fontosnak tartjuk: - gyermekek egyéni tempóját, sok - sok gyakoroltatást, differenciáló feladatokat és ezek nehézségi fokozatait, szintjeit.

További feladataink

- Olyan képesség fejlesztése mellyel önismeretét is fejlesztjük (Mire vagyok képes?).
- Nem a tökéletes végrehajtás a cél, hanem az arra való készség, képesség kialakítása.
- A lehető legtöbbször kézi szer alkalmazása.

Foglalkozásainkon: nagymozgás, testséma, percepció, verbalitás, német nemzetiségi kifejezések, utasítások alkalmazása fontos.

Nagymozgás fejlesztés:

- Járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás, tempó, ritmus, irány
- Egyensúly gyakorlatok: állások, járássok lábujjon, sarkon külső és belső láb élen, tartásjavítás
-

Finommotorika fejlesztése: gyurma, papírhajtogatás, puzzle játékok, vágás, minta kirakás.

Szem - kéz, szem - láb koordináció: babzsák, karika, kugli, különböző méretű labda, ugrókötel gyakorlatok, ugróiskola, lábbal különböző formarajzok, függeszkedés.

Testséma fejlesztés: önmaga környezete és tevékenységek, testrészek megismerése, lateralitás, személyi zóna (oldalosság) testfogalom.

Percepció fejlesztés: vizuális fejlesztés (szemmozgás, viz.- zártság, - időrend, - ritmus, - helyzet, - memória), alaklátás, formaállandóság (tárgyak, alakok, formák, méretek felismerése, víz. minta, rész - egész), tapintás, sztereognosztikus észlelés (gyurma, formák, sorminta, taktilis csatorna), mozgásos észlelés (behunytt szemmel mozgás végzés, hátukra rajzolt minta felismerés), térpercepció, irányok, hallási és keresztcsatornák.

Verbális fejlesztés: megnevezés, térbeli viszonyok, osztályozás, alapformák, színek.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban: az óvodába kerülő gyermekek általában szeretnek minden mozgást követelő tevékenységet ezért a szabad levegőn, de a csoport szobában is főleg erre kell építenünk. Fontos a motiváció, a balesetmentes környezet biztosítása és a mozgásos vidám játékok kezdeményezése, melyekhez elengedhetetlen, hogy egész nap biztosítsuk a megfelelő helyet és eszközt.

Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál alapfeladat a gyermekek életkorára, fejlettségi szintjére, és a csoport összetételére is figyelünk.

- 3 - 4 évesek: Természetes nagymozgások (ld. előzőekben), a test függőleges zónájának behatárolása szempontjából a függéshez szükséges létra.

- 4 - 5 évesek: szem - kéz, szem - láb koordináció és egyensúlyérzék fejlesztése, melynél a belső fülben lévő vesztibuláris központ ingerlése a cél (hinta, ringató, pörgő és Ayres terápiás eszközök).
- 5 - 6 - 7 évesek: Finommotorika fejlesztése (ábrázolási tevékenységek: tépés, vágás, varrás, gyöngyfűzés.). Az öltöző, udvar kihasználása mezítláb járás, fáramászás, homokban járás. A nagyobb mozgást igénylő gyermekek alkalmazkodjanak a kisebbekhez vagy a nyugodtabb társaikhoz.

A tevékenység anyaga, témakörei:

- Természetes mozgások (kúszás, csúszás, mászás, bújás, futás, függés, ugrás, stb.).
- Tornaelemek 8 gimnasztikai és talajtorna ill. kéziszer gyakorlatok.
- Testnevelés játékok (futó - fogó, verseny, utánzó, szerep, ill. labdajátékok.).
- Különböző természetes, ill. mesterséges szereken eszközökkel teremben végezhető szabad és irányított mozgásos játékok.
- Testrészek és mozgásaik.
- Tartást javító és lábboltozat süllyedést megelőző, javító speciális tornagyakorlatok.
- Más foglalkozáshoz kapcsolódó tevékenységi formák anyaga.

Tanulási típusok, formák a tevékenységben:

Spontán-játékban és szervezett/irányított mozgásos tevékenységformák egyformán jelennek meg a nevelés folyamatában. (mozgásos játékok, feladatok, a pszichomotoros készségek, képességek kialakítása és fejlesztése csoportszobában és a szabadban egyaránt.)

Elsősorban a gyermekutánzó képességére alapozva tapasztaltassuk és szeretessük meg a mozgást, ismertessük meg az egyes mozgáslehetőségeket ezzel ötletet adva a képzeletnek az önállóan kigondolt mozgásoknak, mozgásláncolatoknak ezzel is biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Szoktatással a pontosságra, figyelmes, körültekintő feladatvégzésre, rendszerességre szeretnénk a gyermekeket nevelni.

A tanulási formák, típusok megválasztása függ a gyermekek életkorától, mozgásigényétől és fejlettségétől.

A fejlesztésben preferált módszerek és eszközök:

Folyamatosság és fokozatosság (egyszerűtől az összetettebb felé, könnyűtől a nehezebb felé haladva). Dicséret (szóban, gesztikulációval, érem adásával). Rendszeresség és visszatérő ismétlési lehetőségek. Egyéni adottságok figyelembevétele a feladatok kiszabásánál. Játékosság, didaktikai játékok. Bemutatás, bemutattatás. Hibajavítás, korrigálás, segítségnyújtás. Kérés, utalás, figyelemfelhívás, magyarázat, utasítás. Értékelés, értékeltetés.

Eszközök:

Jelenleg is jól felszereltnek mondhatjuk óvodánkat e témában, de a folyamatos fejlődésünkhöz és színvonaltartáshoz a megújuló eszközbővítésre törekszünk mind javítással, vásárlással melyeket főleg pályázaton, ill. lehetőségeinkhez igazodva pótlunk. Így:

- Kéziszerek (különböző méretű labdák, karika, bot, kendő, szalag, babzsák, kötelek, kugli.).
- Tornaszerek (pad, bordásfal, zsámoly, ugrószekevény, szőnyeg, magasugrás berendezés, gyűrű, lengőnyújtó, Greiswald, mese alagút).
- Csoportszoba berendezési tárgyai (golyóasztal, szék, játékeszközök, pl. maci, autó, kocka).
- Udvari játékok és tornaszerek (mászókák, függő és feszített kötelek, hinták, stb.).
- Egyéb eszközök: szalvéta, kavics, pálcika, színes ceruza, poháralátét, wc. papír guriga, karton kúpok, különböző anyagú rongyok, stb.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Az első alakváltás (testarányok, teherbíró képesség, fogváltás) jusson túl, ill. kezdődjön meg.
- Összerendezettebb, harmonikusabb mozgásra legyen képes.
- Erőteljesen fejlődjön mozgáskoordinációjuk (megfelelő ritmusú mozgás, egyensúly, célbadobás, gurítás).
- Finommotoros mozgása alakulóban.
- Önfegyelme mutakozzon meg mozgás és viselkedés szabályozásában.
- Legyen képes kielégíteni testi szükségleteit.
- Sokféle mozgásélményből kiinduló mozgástapasztalattal rendelkezzen.
- Legyenek gyorsak és kitartóak, bátran végezzék a feladatokat, ha fél kérjen segítséget.
- Tér és időtájékozódó (orientációs) képessége fejlődőben.
- Tartsa be a szabályokat.
- Értse az egyszerű szakszavakat, vezényszavakat.

- A lehető legkevesebb deformitással rendelkezzen, testtartása legyen helyes (állva, ülve).
- Természetes mozgásformákban legyen biztos.
- Alakuljon határozott dominanciája.
- Ismerje testét, alakuljon testsémája.

Integrált nevelés terén

A mozgásközpont fejlesztése alapvető feladat, ahhoz hogy az agykéregben az ideiglenes idegkapcsolatok jól funkcionáljanak, vagyis a mozgás fejlesztése, a mozgás igény kielégítése elsősorban az SNI-s gyermekek fejlesztésnél elsődleges. A mozgás segítségével, a mozgáson keresztül több készség, képesség alapozható meg, fejleszhető.

Az óvodapedagógus kötelessége olyan feladatok, feladatsorok összeállítása, melyek végzése közben megoldható a képességek, igények, szükségletek és lehetőségekhez igazodó egyéni és csoportos fejlesztés.

A fejlesztéshez szükséges segédeszközök, speciális eszközök (korrekciós, prevenciós) körének bővítése, a meglévők karbantartása folyamatos feladat.

Óvodáskor végére várhatóan

- Egyre összeszedettebbé válik a gyermekek mozgása.
- A közös mozgás élményt jelent.
- Egyre önállóbb és pontosabb kivitelezésre válik képessé a gyermek.
- A deformitásokból eredő hátrányok csökkennek, megszűnnek.

4.2.2. Vizuális nevelés

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Produktumait tekintve a legeredményesebb, leglátványosabb tevékenységforma. Az önmegvalósítás, önállóság valamint az esztétikai érzék megalapozásának, fejlesztésének egyik leghatékonyabb eszköze.

A kezdeti időben a tevékenység jelentse a lényegét, csak a későbbiekben válják fontossá a produktum.

A tanulási zavarok megelőzésének, főleg az írás, olvasás megalapozásának igen fontos lehetősége rejlik e tevékenységben.

Igen összetett, sokszínű nevelési terület, mely magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képkalkotást, konstruálást, a kézimunka különböző fajtáit (varrás, fűzés, tépés, fonás, kötés, vágás, ragasztás...), műalkotásokkal, népi művészettel, népi kismesterségek alkotásaival való ismerkedést és a környezet alakítását.

Cél

A gyermek képi, plasztikai kifejezőképességének megalapozása, fejlesztése.

A gyermek tér, forma és szín képzeleinek formázása, alakítása, élmény- és fantáziaviláguk gazdagítása, tartalmasabbá tétele.

A szép iránti vonzódás segítése, megalapozása, értékelő- és ítélőképességük alapozása.

A gyermek megismertetése különböző anyagokkal, egyszerű munkafogásokkal és technikákkal, munkaszervezési és biztonságot célzó szokásokkal.

Feladataink

- A gyermeki alkotó és alakító tevékenység feltételeinek megteremtése (hely, idő, anyag, eszköz, technika).
- Minél több, ábrázolásra serkentő, egyéni és közös élmény biztosítása.
- Az eszköz és technikai jártasságok formálása folyamán kreatív magatartásra serkentés, képi és plasztikai kifejezőmódszerek, komponáló-, térbeli tájékozódó képességük alakítása.
- Az iskolaérettség elősegítése, az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása.
- Tér, alak, forma, méret, szín pontos felfogására és reprodukálására való készítés.
- Esztétikus környezet kialakítása elsősorban természetes anyagok alkalmazásával.
- Művészetek közvetítése a gyermekek számára érthető módon.
- A népi kismesterségek alapjaival való ismerkedés lehetőségeinek megteremtése.

A tevékenység megszervezése

Óvodába lépéskor játszva ismerkedés a változatos anyagokkal, eszközökkel.

A 3-4 éveseknél:

Az óvodapedagógus feladata ebben az időben a szokások, szabályok rögzítése, a technika használatának pontos megtanítása, a technikai elemek egyéni képességeknek megfelelő elsajátítása, ill. annak figyelemmel kísérése, hogy bár nyilván kialakulnak majd kedvenc tevékenységek, mégis időről-időre változatos sorrendben minden eszköz újra kézbe kerüljön, nehogy kezelésének begyakorlása elmaradjon.

Technika tanulás csakis mikrocsoportos formában történik az egyéni segítségadás érdekében.

A 4-5 éveseknél:

Az alakító, alkotó tevékenység közül a szándékos képalkotó tevékenység segítése, hogy egyre nagyobb teret kaphasson az alkotó fantázia.

Az 5-6-7 éveseknél:

Kerüljön előtérbe az alkotó együttműködés. Az elkészült produktumok játékeszközként illetve környezetalakításra vagy ajándékként való alkalmazását segítse az óvónő.

Az ábrázoló tevékenység játékba épülése az egész nap folyamán továbbra is magától értetődő. A gyerekek önállóan, szabad választás alapján vehetik elő az eszközöket, és szabadon alkothatnak azokkal.

Az ábrázolás, óvodapedagógus által történő kezdeményezése leggyakoribb időpontja a tízórai előtti játékidőben, de a nap bármely szakaszában van rá lehetőség.

Az óvodapedagógus inkább az eszközök, lehetőségek, élmények biztosításaival avatkozzon be, és véletlenül se tanítsa az ábrázolás módjait, felnőtt sémákkal semmi esetre se kösse meg a gyermek szárnyaló fantáziáját.

Ugyanakkor fokozatosan vezethetjük be a kötelező foglalkozások rendszerét, ezek is szervezhetők mikrocsoportokban a nagycsoportosoknál a második félévben.

Továbbra is nagy hangsúlyt kap az egyéni bánásmód, hiszen tehetségük, begyakoroltságuk, élményanyaguk, érzelmi és értelmi életük alapján rendkívül eltérő szinten alkotnak ezen túl is.

Segítésünk, fejlesztő eljárásaink alapja egy lehet: önmagához képest fejlődjön, lépjen előre.

A tevékenység szervezésében alapvető feladat – mindhárom korcsoportban – egy elkülönülő, jól határolt térrész kijelölése a csoportszobában, ahol a nap folyamán bármikor, bárki szabad választása alapján bármilyen ábrázoló tevékenységbe kezdhet. Ennek alapfeltétele, hogy az ábrázolás minden eszköze elérhető módon kéznél legyen. Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be az alkotó munkába. A megfelelő légkör biztosítása mellett fontos az elegendő idő, hogy a gyerekek addig alkothassanak, ameddig csak kedvük tartja, amíg művüket befejezik. Kész és félkész anyagok, eszközök, termékek elsősorban természetes anyagúak. Gyermek méretű szerszámok a megmunkáláshoz (olló, tű, kalapács, stb).

Fontos a szabad, egyenrangú fejlődés biztosítása, egyéni fejlettségi szint tervezése, egyénre szóló differenciálás, pszichés szabadság biztosítása.

Barkácsolás

A barkácsolás a játék igényéből alakul ki és kötetlen. Ne legyen soha öncélú, az elkészített játékoknak legyen funkciójuk.

A barkácsolásnál sok és sokféle eszközre van szükség, ezért fontos a folyamatos beszerzés és gyűjtőmunka, az, eszközök megfelelő elhelyezése, hogy a gyerekek bármikor hozzáférjenek. Fontosak a megfelelő méretű, minőségű szerszámok is.

Az óvodapedagógus példamutatásával segítse elő, hogy a barkácsolás a szerepjáték, a bábozás természetes segítője legyen.

A barkácsolás nagyon változatos tevékenységeket biztosít a gyermek számára: vágás, ragasztás, hajtogatás, festés, varrás, fonás, szövés, szögelés, stb.

Barkácsolás során:

- sok tapasztalást szereznek az anyagok tulajdonságairól,
- matematikai ismeretei bővülnek,
- sok technikával és munkaformával ismerkednek,
- átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitása,
- alakul társas kapcsolatuk.

Speciálisan fejleszt:

- szem-kéz koordinációt,
- finommozgást,
- percepciót,
- verbális kifejezőképességet.

A fejlesztés tartalma:

3-4 éveseknél:

Képzalkotás sokféle technikával érdeklődésük, képzeletük, emlékképeik nyomán. Plasztikai munkák végzése a gyurkálástól, formáláson keresztül a díszítésig különböző könnyen megmunkálható anyagokból. Építés különböző színű, anyagú formák, tárgyak, elemek felhasználásával udvaron, teremben, télen és nyáron, térben és síkban egyaránt. A kézi munkának legegyszerűbb formáival való ismerkedés, pl.: fűzés, tépés, stb.

4-5 éveseknél:

Képzalkotás, melyben ember és környezetének tárgyai változatos szín, forma, és technikai formában jelenik meg. Plasztikai munkák készülnek a gyűjtött formák, termékek, tárgyak felhasználásával. Építésnél előtérbe kerülnek a nagy térbeli alakzatok kialakítása, térrészek berendezése. Teremrendezés. A kézimunka lehetőségei bővüljenek újabb anyagok és technika alkalmazásával. Egyre tudatosabbá válik az alkotás, megjelenik az ajándékkészítés. Ismerkedés népi kismesterségekkel, egyes fogások gyakorlása. A más ismert technikák alkalmazása más szélesebb-körű anyagkészleten.

5-6-7 éveseknél:

Valamennyi területen (képzalkotás, plasztikai munka, építés, kézimunka) az aprólékosság, a részletek, a forma, szín, arány, téri elrendezés kifejezése, érvényre juttatása. Egyre nagyobb teret kaphat az önálló elgondolás, önálló egyéni módon történő megalkotása. Óvónő és gyermekek által kiválasztott műalkotások, népművészeti darabok nézegetése, azokról való beszélgetés. A környezetben található esztétikus, szép vagy érdekes dolog megfigyelése, arról való beszélgetés.

Eszközkészletünk minősítése:

Eszközkészletünk jónak minősíthető. A rajzoláshoz, mintázáshoz, kézimunkához szükséges eszközöket, anyagokat évenként pótoljuk, felújítjuk (pl.: festékek, ecsetek, gyurmák, stb.).

Egy-egy ábrázoló tevékenységhez szükséges speciális anyagokat, eszközöket év közben, alkalmanként szerezzük be. Az ábrázoló, kézimunka tevékenység érdekesebbé, változatosabbá tétele érdekében év közben gyűjtőmunkát szervezünk csoportonként (pl.: termények, dobozok, stb.) a szükséges eszközök, alapanyagok beszerzésére.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Tud kifejezni a képfelületen elemi térviszonyokat.
- A gyermek használja a képi kifejezés eszközét.
- Képes hangsúlyozni alkotásaiban a jellemző jegyeket, formákat, alkotásait egyéni módon jeleníti meg, élmény, emlékezet alapján.
- Alkotásai, a közösen elkészült kompozíciók örömforrásként jelennek meg érzelmvilágában.
- Plasztikai munkáit, emberábrázolását, alkotásait jellemzik a részletező formák, a színek egyéni, változatos alkalmazása.
- Képes megfigyelés utáni formamintázásra.
- Véleménye van saját és társai alkotásairól, ezek megfogalmazására képes, beszélgetni tud az alkotásokról.
- A szép látványára fogékony, képes gyönyörködni benne.
- Téralkotását, építését ötletesség, a társakkal való együttműködés jellemzi.
- Az eszközöket, technikákat megfelelően használja.

Integrált nevelés terén

A produktum létrehozásának az önmegvalósítása, önkifejezés, az önállóság, az akarat fejlesztésének jó terepe e tevékenység. Nagyban hozzájárulhat a tanulási zavarok megelőzéséhez, leküzdéséhez, különös tekintettel az írás, olvasáshoz szükséges készségek megalapozásához.

Az óvodapedagógus feladat az egyénre szabott tevékenység lehetőségének biztosítása, az egyéni fejlettséghez igazodó nevelőtevékenység keretében.

Az esetlegesen szükséges speciális eszközök (pl.: ceruzafogó) biztosítása, pótlása elengedhetetlen.

Óvodáskor végére várhatóan a gyermekek:

- Nem idegenkednek, sőt szívesen rajzolnak, mintáznak, kézimunkáznak önállóan is.
- Elsajátítják az iskolai élet megkezdéséhez szükséges technikai ismereteket.

4.2.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az ének-zenei tevékenység elsősorban az érzelmi, szociális nevelést segíti, de nem elhanyagolható az értelmi fejlesztést célzó, segítő hatása sem. Mivel egyszerre több érzékszervre hat (látás, hallás, tapintás) igen komplex fejlesztőhatást vált ki. A kellemes, oldott, vidám légkör és játék a gyermekek legkedveltebb tevékenységei közé

tartozik, ezért a nap bármely szakában kezdeményezhető, végezhető e tevékenység más tevékenységekkel párosítva, kombinálva is. Ezeken felül jelentős a verbális fejlesztő ereje is.

Tevékenységünk célja

A zene iránti érdeklődés felkeltésével, a befogadására való képességtétellel, valamint a zenei érzék és zenei anyanyelv megalapozása. Váljon mindennapos szokássá a hagyományban nyugvó éneklés, zenélés.

Feladataink

A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése: zenei hagyományokba gyökerező anyaggal a tevékenység szervezeti kereteinek kialakításával vidám, felszabadult légkör teremtésével az érzelmi motiváltság biztosítása, változatos zenei és zörejeltő eszközökkel, dalos játék, ill. tánckellékekkel. Zenei készségek és képességek, mint a gyermek zenei hallásának, ritmus- és formaérzékének, éneklési készségének, zenei kreativitásának harmonikus szép mozgásának megalapozása, fejlesztése. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a magyar és német nemzetiségi zenei anyag segítségével. A mozgással összekötött zenei tevékenységgel, élménnyel a szépérezék és a közös éneklés örömeinek éreztetése.

A tevékenység megszervezése

Kötetlen, ill. nagycsoportra kötött formában is szervezhetjük, csoport szobában vagy az udvaron levegőzés közben, természetes helyzetet teremtve nyugodt légkörben eszközzel, ill. személyes játékapcsolatokkal. Zenehallgatást főleg egy-egy tevékenységhez kötjük. Lehetőséget biztosítunk élőzene (zeneiskolások, előadók) és gépizene (témához, ill. évszakhoz kötve) meghallgatására.

Verbális fejlesztés az ének-zenével: Mindhárom korcsoportban az eleinte lassú /66-80/, majd normál (100 körüli) tempóban történő mondókázás, énekelgetés segítse elő a gyermekek szövegmegértését, szép kiejtését és szókincs gyarapítását.

A zenei képességfejlesztés feladatrendszere

3-4 évesek:

Ritmusérezék fejlesztése

Egyenletes lüktetés érzékeltetése különböző játékos mozdulatokkal éneklés, mondókázás közben.

Dob és más zöreijhangot keltő hangszerek használatával segítjük elő az érzékszervekre ható egyenletes lüktetés érzékeltetését, utánzását.

Mozgásfejlesztés

E kor legjellemzőbb játéka, mozgása az ölbeli, ill. hintázó egyenletes mozgás, melyeket mindig kísér valamilyen mondóka, kiolvasó vagy dal.

Hallásfejlesztés

Az óvodapedagógus énekelgesse a gyermekek nevét, jelét, csalogassa őket a közös játékba, tevékenységbe.

Éneklési készségfejlesztés

Megfelelő magasságban, 3-5 hangterjedelemben, tiszta természetes hangon történő éneklése óvodapedagógus segítségével.

Egyenletes korcsoportnak megfelelő tempótartása segítséggel (66-80).

Magyar dalok kb.: 10-12, német nemzetiségi 4-6 dal legyen.

4-5 évesek:

Ritmusérzék fejlesztése

Érezzék gyermekeink az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát. Ritmusérzék fejlesztése érdekében többféle népi ritmuskiütőt és magunk készített csörgőket, kiütőket használjunk.

Mozgásfejlesztés: Különféle körjátékok válogatása a fontos a csoport szintjének megfelelően nehezítve, válogatva, pl.: sorgyarápító, szerepcsere, párválasztó, stb.

Hallásfejlesztés

Tiszta éneklésre nevelés a fő célunk és ezért még segítséggel, de egyre inkább önálló éneklésre motiváljuk gyermekeinket.

Énekeljenek halkán, hangosan, mélyen-magasan próbálgassuk a dallamvonalat is mutatni lelassított éneklés mellett.

Éneklési készségfejlesztés

Megfelelő magasságban, 3-6 hangterjedelemben tiszta, természetes hangon történő éneklés óvodapedagógusi indítással, esetleg önállóan is.

Tiszta, szép szövegkiejtés. Magyar dal: 10-15 és német nemzetiségi 6-8 legyen.

Egyenletes tempó tartás a korcsoportnak megfelelően (80-92).

Ritmus ti-ti-tá, ti-ti, ti-ti, esetleg szinkópa legyen.

5-6-7 évesek:

Ritmusérzék fejlesztése

Tudják megkülönböztetni az egyenletes lüktetést a ritmustól. Ismerjék a szinkópát és a szünetjelet is. Biztosítanunk kell a metalofonnal történő ismerkedést, játékot.

Mozgásfejlesztés

Bonyolultabb szabálytartó játékok játszása mind csere-, sor-, kapus-, hidas játékok válogatásában.

Variálható az énekes játékok mozgásanyaga egyszerű, táncos lépésekkel.

Hallásfejlesztés

Segítse elő az óvodapedagógus a gyermekek tiszta éneklését egyéni bemutatással.

Kapcsolják össze a halk-hangos éneklést a tempó változtatásával vagy dallambújtatással.

Segítsük elő magas-mélyénekléssel a dallamvonal térbeli mutatását. - Kreativitásra ösztönözzük gyermekeinket dallamkitalálással egy-egy mondókához esetleg önálló szöveghez.

Éneklési készségfejlesztés

Tiszta, szép, önálló énekelgetés a cél. Hangterjedelem dó-lá, ill. szó-mi között mozogjon.

Népi gyermekjáték dal 16-20, múdál 5-6, német nemzetiségi 8-10 legyen.

Tempó tartás 100-120 legyen.

Felhasználható zenei anyag:

Forrai Katalin: Ének az óvodában.

Falvai Károly: Ritmikus mozgás, énekes játékok.

Más népek gyermekdalai.

Igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások: pl.: Gryllus Vilmos, Halász Judit, Koncz Zsuzsa, Szélkiáltó.

Zenehallgatásra alkalmas zenei anyag:

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában.

Egyszerű népdalok, műdalok, énekes vagy hangszeres előadás mind óvónő mind vendéglelő előadásában is.

Művészi értékű művek (a korcsoport fejlettségétől függően) gépzenén.

Zenei eszközkészletünk:

Fa ritmuskiütők, különböző zörejhangok létrehozására alkalmas zeneszerszámok (csörgők, dió, kókuszdió, reszelő, batikolt villanykörte, stb.) triangulum, dobok, különböző méretű és hangzású csengettyűk, Orff hangszerek, metalofon, xilofon, furulya, hanglemezek, kazetták, CD-k zörejhangokkal, műsoros, komolyzenei és **német nemzetiségi** dalok, (karácsonyi, mese és zenés), magnetofon, hanglemez- és CD-lejátszó. Dalosjátékok kellékei, **német nemzetiségi öltözet**.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A gyermekek általában szívesen, élvezettel játszanak énekesjátékokat (kb. 10-15) óvodapedagógus irányítása nélkül is.
- Gátlások nélkül, egyedül is tudnak énekelni, mondókázni, kiszámolni (kb.: 5-10 dal, 4-8 kiolvasó, ill. mondóka.)
- Élvezettel tudnak a zenehallgatásra figyelni.
- Meg tudják különböztetni a zenei fogalom-párokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot, játékot rögtönözni megfelelő oldott hangulatban, légkörben.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Fel tudják ismerni a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékról, jellegzetes részleteikről is.
- Tudnak rövid kétütemes ritmust, dallamotívumot visszahangozni, megismételni.
- Ismerik környezetük főbb hangjait, zörejeit és képesek azokat egymástól megkülönböztetni.
- Képesek egyszerű dalt, mondókát váltva halkán-hangosan megszólaltatni, jelre váltva is (dallam és szövegbújtatás).

Az integrált nevelés területén

Az ének-zenei nevelés az egyik legtöbb diagnosztikus és terápiás lehetőséget magábarejtő tevékenység. Egyaránt alkalmas a gátlások feloldására, a hipermotilitás a magatartásprobléma tompítására, kordába tartására, valamint a tanulási képességek megalapozására, a beszéd és egyéb zavarok korrigálására. Ezen tevékenység azáltal, hogy egyszerre igen sok érzékszervet mozgat meg, komplexebb hatást fejt ki a képességekre.

Feladat:

- A gyermek, ill. gyermekcsoport adottságai, képességei, szükségletei ismeretében tervezze meg az óvodapedagógus és végezze a sérült gyermekek ének-zenei nevelését az egész személyiség fejlesztésének az érdekében.
- Az önállóság, az én erő, az önmegvalósítás, a tolerancia megalapozása, fejlesztése az ének-zenei tevékenységben rejlő lehetőségekkel.

A fejlesztés megvalósulhat egyéni vagy kiscsoportos foglalkoztatási formában. Az óvodapedagógus használja ki a gyermekektől induló spontán kezdeményezések lehetőségét. Mind a spontán mind az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységnek igen tudatos fejlesztőmunkát kell eredményeznie. Ehhez az óvodapedagógusoknak alapos gyermekismeretre és szakmai, azaz elméleti tudásra és széleskörű módszertani kultúrára van szüksége.

4.3. Kommunikációs képességfejlesztés tevékenysége

Célja

A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel, a biztonságos önkifejezés megalapozása, irodalmi érdeklődés felkeltése (verbális, nonverbális).

Verselés, mesélés

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének az egyik legfőbb segítője. Feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

Bábozás

A gyerekek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, ezáltal feleleveníti tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai és szociális élményeit.

A bábjáték forrása lehet:

- az óvónő bábjátéka,
- a gyerek bábjátéka,
- legyen megfelelő bábeszköz az óvónő rendelkezésére az éves tananyag alapján,

- a gyerek bábkészítő tevékenysége és önálló játéka az így készült bábokkal (barkácsolás).

Legyen mindig megfelelő méretű báb a gyerekeknek. 3-4 éveseknek az ujjbáb, a fakanálbáb, és a síkbáb; 5-6 éveseknek a kesztyű báb.

Az óvodába való befogadás pillanatába meg mell ismertetnie a gyerekekkel a bábót. Ez megkönnyítheti az óvodába való beilleszkedést, különböző szociális problémákat oldhat meg. Nagy szerepe van a személyiségfejlődésben is, a bábok mögé bújva lehetőség van az önmegvalósításra.

A közös bábozás hat a társas kapcsolatok alakítására. Bábozás alkalmával élmények, tapasztalatok elevenednek meg, így fejlődik emlékezete, fantáziája.

Segíti a kommunikáció fejlődését, és a gátlásos gyerekek bátrabban nyilvánulnak meg.

Speciálisan fejleszti:

- verbális kifejezőképességet,
- mozgáskultúrát,
- ritmusérzékenységet,
- testsémát,
- térpercepciót.

[Terápiás módszerekre is nagyon alkalmas.](#)

Drámajáték, dramatizálás

A drámajáték, bábozás és a dramatizálás szoros összefüggésben, és kölcsönhatásban állnak egymással. A drámajátékban, dramatizálás alkalmával a gyerekek saját, vagy irodalmi élményeiket játsszák el kötetlen módon. Ezeknek az a feltétele, hogy tartalmuk érzelmileg megragadja és hasson a gyerekre. Fontos, hogy a csoportban az aktuális játékokhoz, jelenetekhez a kellékek, jelmezek kéznél legyenek. Az óvónő kísérelje figyelemmel, ha a gyermekek maguk kezdeményeznek dramatizálást. Ha szükséges segítse őket a díszletek, a tér, a szereplők kiválasztásában, elkészítésében.

Serkentse a gyermeket arra, hogy a párbeszédeken kívül spontán szavakkal, mozgással, mimikával, gesztusokkal is elevenítsék meg a történetet. A drámajáték, a dramatizálás élettapasztalaton, érzéseken, vágyakon, a mozgáson, látványon és beszéden alapszik. A felelevenített élmények kapcsán fejlődik emlékezetük, kreativitásuk. A drámajáték segítségével egész énjét kifejezheti, teljes személyisége formálódik. Játék közben fejlődik szervezőképességük, alkalmazkodó képességük. Önértékelésük és önismeretük.

Speciálisan fejleszti: mozgásukat, testsémát, percepciót, verbális kifejező képességet.

Feladatok

- Tapasztalatok, érzelmek szóbeli kifejezőképességének fejlesztése.
- A gyermek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímek csengésével.
- Szókincsbővítés, nyelvtanilag helyes beszéd.
- A beszédszervek megfelelő mozgásának fejlesztése.
- A gyermek, bábozással, dramatizálással eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége.
- Kontaktusteremtés a felnőttel, mesélővel, ezáltal kialakul érzelmi biztonsága.
- A gyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan feltétele a mindennapos mesélés, mondókázás, és verse
- A gyermek, nyelvi képességeinek fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékkal, játékos mozgásokkal összekapcsolt dúdolókkal, melyek érzéki és érzelmi élményeket adnak.
- A hallási és beszédhallási figyelem és hallási differenciáló képesség fejlesztése.
- Az önkifejezés egyik módja legyen a gyermek saját vers és mese alkotása, annak mozgással/ábrázolással történő kombinálása.

Óvodapedagógus feladatai

A könyv iránti vonzalom kibontakoztatásának segítése, a könyvvel való helyes bánásmód elsajátíttatása.

- A nyugodt, beszélgetésre alkalmas, kiegyensúlyozott légkör biztosítása.
- A beszédöröm
- Gyermek számára igényes irodalmi anyag összeállítása.
- Lehetőség teremtése minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Idő, hely, eszközök biztosítása a mindennapos mesélés feltételeinek megteremtéséhez.

A felhasználható irodalmi anyag:

- Népi, Klasszikus, és kortárs irodalmi művek
- Kapcsolódjanak az évszakokhoz, ünnepkörökhöz, a gyerekek élményeihez.
- Nagyobb arányban szerepeljenek a magyar népmesék, versek és mondókák.
- Kapjanak helyet a folytatásos mesék is.

Folyamatismertetés óvodába lépéstől a kimenetelig

3-4 éves korban természetes a kisgyermek számára a mindennapos játékos mozgással összekapcsolt mondókázás, verselés, mesélés. Olyan mesék, amelyek cselekménye

érthető, egyszerű, ritmikus ismétlések jellemzik. Első irodalmi élményei a mondókák, ölbeli játékok: állathívogatók, altatók, kiolvasók.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktatjuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végig hallgatására. Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával ismerik meg a bábokat.

A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája legyen.

A 4-5 éves korú gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, novellisztikus mesék.

Ebben a korban a népi mondókák, népcsúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Legyenek vidám, humoros versek, klasszikus és mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken kívül tündérmesék, tréfás mesék, műmesék alkotják a mesetárat. A meseregényeket is szívesen hallgatják. A versanyag gazdagodjon különböző típusú népi mondókákkal kiolvasókkal.

A kiválasztott versek, mesék erősítsék a környezet szeretetét, a néphagyomány ápolását, az évszakok szépségét. Ismételgessék az előző évben hallott verseket, meséket is.

A hallott egyszerű és bonyolultabb meséket egyedül mondják el. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

Halljanak 15-20 mesét a tanév folyamán.

A vers, mese tevékenységek szervezésének szokásai

- Indulhat szituációból
- Játékból
- Felnőtt gyermek kapcsolatból
- Mozgásból
- Játékszituációból
- Amikor a gyermeki játék kezd kifáradni
- A gyermek kérésére
- Mesélésnél csak a legszükségesebb eszközökkel szükséges illusztrálni
- Dramatizálásnál szükséges az eszközhasználat
- Kiscsoportosok lapozgatókat, leporellókat nézegetne

- Középső csoportosok rövidebb meséket, cselekményesebb történeteket is képesek megérteni
- Nagycsoportosoknál már fontos a folyamatosság, képekről mesélés, hosszabb mesés képeskönyvek alkotják a könyvkészletet.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Képesek 3-4 mondókát, ugyanannyi verset önállóan elmondani
- 4-5 mesét önállóan tudjanak elmesélni
- Megjegyeznek 10-15 mesét
- Tudjanak meséket, történeteket kitalálni és azt megjeleníteni egyéni képességeiknek megfelelően
- Képesek figyelmesen, csendben mesét végighallgatni
- Szívesen vegyenek részt az ünnepi műsorok készítésében
- Megjegyzik a mese legfontosabb elemeit (szereplők, események)
- Jól eligazodnak a mesekönyvekben, vigyáznak a könyvek állagára, szeretik a könyvet.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak maguk és mások szórakoztatására.
- Dramatizálásnál, bábozásnál képesek a mesefordulatokat alkalmazni.
- Gondolataikat, érzelmeiket érthető módon, megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni.

Az integrált nevelés terén

Feladata: az irodalmi anyag nyelvi, zenei, képi motiváló örömforrást jelentőhatását a fejlesztőtevékenység szolgálatába állítani.

Az egyén képessége, igénye, szükséglete a kiinduló alapja az irodalmi anyag megválasztásának, valamint az egyéni ill. csoportos „terápiában” való alkalmazásának.

Kiemelkedő szerepe van a beszédzavaros valamint a magatartászavaros gyermekek nevelésében.

Várható eredmény

A gyermek képességeitől és az óvodapedagógus lehetőségeitől függ. Ezen a téren az eredmény elbírálása egyénenként változik, mindig a kiinduló helyzethez viszonyítottan kell az eredményeket vizsgálni.

Eszközkészletünk minősítése

Eszköz és felszerelési készletünk jó, elsősorban újabb kiadványok (lapozgató, mesekönyv, CD, hanglemez, film) eszközök (báb, fejdísz) beszerzése lenne fontos, és az elhasználódottak pótlása, javítása.

Bővítése az igényektől függően, valamint karbantartásuk, pótlásuk folyamatos eladat.

4.3. Kognitív képességek

4.3.1. A külső világ tevékeny megismerése – környezetismereti, környezetvédelmi nevelés

Célja

A környezet megismerésére, védelmére nevelés a gyermek aktív részvételének biztosításával.

- A gyermekek tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő szűkebb, tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet, formai, mennyiségi, téri viszonyokról, életkoruknak megfelelő szinten, alakuljon a megfelelő viszony a környező valósághoz.
- A környezet jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak, mennyiségi viszonyainak formáinak rendszerezése, a gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése, a logikus gondolkodás megalapozása, pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, emberi alkotásokhoz, azok védelmének megtanulása az értékek megőrzése.

Feladatok

- A valóság megismerése folyamán olyan képességek, készségek alakítása, melyek segítik a gyermek életkorának megfelelően környezetben való biztos eligazodását, tájékozódását.
- Ismerje meg szülőföldjét az ott élő embereket, a hazai tájat, helyi hagyományokat és néphagyományokat, szokásokat, a családi és a tárgyi kultúra értékei, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét.
- Ismerjen fel mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakuljon ítélőképessége, fejlődjön tér-, sík-, mennyiségsszemlélete.
- Tapasztalatai tükröződjenek nyelvi kifejezőkészségében (magyarul, németül)
- Tapasztalatai, ismeretei, rendszerezése, bővítése során értelmi képességei, kreativitása fejlődjön.
- Környezettudatos viselkedése megalapozódjon
- Tisztelje környezetét, bátran alakítsa azt, anélkül, hogy kárt tenne benne

Óvodapedagógus feladatai

- Figyelje a gyermeket, megtervezi az egyénre szabott fejlesztési területeket
- A gyermek aktivizálása problémahelyzet teremtésével a logikus gondolkodásra
- Pozitív megerősítés, sikerélményhez juttatás
- Példamutatás
- Környezetvédelemre nevelés
- Kísérletezés, próbálkozás
- Az óvoda kertjének gondozása, veteményezés
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközt a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezetalakításában
- Megszervezi az óvónő a természetben történő foglalkozásokat

A természeti–ember –tárgyi környezet megismerését szolgáló témakörök

1. Család, a családi élethez kapcsolódó ünnepek, jeles napok (születés, keresztelő) lakóhely (szűkebb-tágabb), szülők foglalkozása.
2. Testünk, egészségmegőrzés, védelem, orvos.
3. Évszakok jellegzetességei, a hozzájuk kapcsolódó népszokások, ünnepek (húsvét, búcsú, gyermeknap...stb.)
4. Közlekedés (eszközök, szabályok)
5. Állatok és védelmük, gondozásuk, lakóhelyük.
6. Növények – természetvédelem (virágok, gyümölcsök...)
7. Anyagok.
8. Színek, napszakok.
9. Óvoda és környezete, települések (mi hol van, mire való)
10. Hagyományok (szokások, tárgyak, épületek).
11. Halmazok, elméleti ismeretek.
12. Relációs ismeretek.
13. Geometriai ismeretek.

Folyamatismertetés az óvodába lépéstől az iskolába kerülésig

A környezet megismerése, védelme:

A gyermekek közvetlen környezetükben érzékeljék a környezet esztétikumát, hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmusosságát.

A 3-4 éves gyermekek

Az óvoda elfogadása, megszeretése után ismerkedjenek az óvoda közvetlen környezetével.

Figyeljék az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit. Gyűjtsenek terméseket, kavicsokat, leveleket, képeket. Beszélgessenek a család tagjairól, ismerjék az óvodát, boltot, néhány állatot, növényt.

A 4-5 évesek

Figyeljék az évszakok változását, keressenek összefüggéseket az évszakok és az emberek tevékenységei között. Gyűjtsenek terméseket, azokat hasznosítsák az óvónő

irányításával. Végezzenek rügyeztetést, csíráztatást, hajtatást. Gyakorolják a gyalogos közlekedést, ismerjék a teher- és személyszállító járműveket.

Ismerjék a környezetben élő háziállatokat, madarakat, nevezzék meg a vadállatokat is.

Az 5-6-7 évesek

Ismerkedjenek az óvoda tágabb környezetével.

Ismerjék a színek árnyalatait, az évszakok szépségeit, a környezet szennyeződéseit, a növények fejlődési feltételeit. Gondozzák a kertet.

Tartsák meg az állatok napját (okt. 4.), a víz világnapját (márc. 20.), a Föld világnapját (ápr. 22.). Élményeiket rajzban, festésben is kifejezhetik.

Végezzenek egyszerű kísérleteket vízzel, jéggel, hóval.

Ismerjék a felnőttek munkáját, látogassanak el postára, boltba, iskolába. Közlekedési ismereteik bővüljenek. Kiránduláskor bővíthetik a környezetükről szerzett ismereteiket.

A tevékenység gyakorlásának ismertetése:

- A foglalkozások nagy része természetes környezetben zajlik.
- A csoportszobában főleg a rendszerező, csoportosító foglalkozások zajlanak.
- Nagycsoportban második félévben kötelező foglalkozásokon is részt vesznek a gyerekek.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri a színeket, az évszakok jellemzőit, egymásutániségét.
- Ismeri és igyekszik alkalmazni az elemi közlekedési szabályokat, ismer néhány közlekedési eszközt.
- Óvja a természetet.
- Használja a viselkedés alapvető szabályait.
- Ismeri a közvetlen közelében élő állatokat, növényeket, azok gondozását, hasznát.
- Megnevezi testrészeit, érzékszerveit.
- Jól eligazodik lakóhelyén.

4.3.2. Munka jellegű tevékenységek

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, mely áthatja a gyerek mindennapi tevékenységének egészét. Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, önmagukért és a közösségért végzik.

Miért is fontos az óvodai munka?

A gyermek megéli a közösségért végzett tevékenykedés örömét, normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet. Örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint a kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A gyermekek a mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek meg a környezetükkel, egyre pontosabb ismereteket szereznek az őket körülvevő tárgyi világról. Ahogy a munkavégzés az idők folyamán egyre magasabb együttműködést követel, így természetes módon alakul a gyerek szociális magatartása és társas kapcsolatai. Tehát a társadalmi környezetéről is speciális tapasztalatokat szerez. A negatív és pozitív élethelyzetekben szerzett tapasztalatok ráébresztik a gyereket arra, hogyan segítsen önmagán, hogyan reagáljon külső szükségleteire.

A munka jellegű tevékenységek: a személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató azzal egybeeső munka és munkajellegű játékos tevékenység.

Célja

Megalapozódjon a közösségért végzett munka tudata, megalapozódjon felelősségérzete.

Olyan képességek megalapozása, melynek segítségével számolni tud tevékenységének következményeivel.

Feladata

A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, ezek képzéséhez a szükséges eszközök, feltételek biztosítása.

Óvónői feladatok

- Teremtse meg az óvónő a mindenfajta munkában és minden korcsoportban az önálló munkavégzés az öntevékenység lehetőségét, a gyerek egyéni képességei szerint. (A gyerek testi épségét nem veszélyeztető, gyermekméretű eszközökkel.).
- Biztosítsa az óvónő a zavartalan munkavégzéshez:
  - nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört,
  - megfelelő munkaeszközöket (célszerűség, anyag, méret),
  - elegendő munkalehetőséget (amit maga tud és akar),
  - elegendő időt (folyamatos munkavégzés, ne várjanak egymásra),
  - megfelelő helyet.
- Gondoskodjon a gyerekek számára olyan egyéni vagy közösségi feladatokról is, amik esetleg otthoni előkészítést is igényelnek
- Jellemezze a tudatos pedagógiai szervezés, tervezés
- Gyermekkel való együttműködés, folyamatos , konkrét, reális, vagyis a

gyermeknek saját magához mérten történő fejlesztő értékelés

Az óvodában három szokásszintet különböztetünk meg:

- Amikor a gyermekutasítás és magyarázat mellett segítséggel, ill. kis segítséggel végez munkát.
- A gyermek segítség nélkül, ill. kis segítséggel utasítás és magyarázat mellett képes elvégezni a munkáját.
- A gyermek önállóan segítség, utasítás és magyarázat nélkül képes a feladatait elvégezni.

Folyamatismertetés

A munkajellegű tevékenységek tartalma:

1. A saját személyével kapcsolatos munkajellegű tevékenységek (önkiszolgálás):
  - Testápolás,
  - étkezés (Bár 4 éves kortól megjelenik a naposi munka, az önkiszolgálás Egyes teendői mindvégig megmaradnak.),
  - öltözködés,
  - környezet rendjének megőrzése,
  - a gyerekek személyi holmijának kezelése.
2. Közösségi munkák:
  - Naposi munka(étkezés, takarítás, foglalkozások előkészítésében való Segítés, élősarok gondozás, egészségi szokások gyakorlása).
  - Teremrendezés.
  - Segítés a felnőtteknek.
  - Megbízások teljesítése.
  - Ajándékkészítés.
  - Segítés a kisebbeknek.
3. Alkalomszerű munkák:
  - egyéni megbízások.

Kialakuló szokás- és szabályrendszer az önkiszolgálás terén: testápolás, étkezés, öltözködés, környezet rendben tartása, a közösségért végzett munka.

Kiscsoport:

Önkiszolgálás:

Testápolás: Az eszközöket használják, megfelelően tegyék a helyükre!
Fejleszti: mozgásukat, testsémájukat, percepciójukat, verbális Kifejezésüket.

Étkezés: Önmaguknak vigyék az asztalhoz az éppen aktuális étkezés eszközeit,

Terítsenek meg! Az étkezés végeztével vigyék vissza az eszközöket az Helyükre!

Fejleszti: nagymozgásukat, egyensúlyukat, finom motorikájukat, szem-kéz, Szem-láb koordinációjukat, testsémájukat, percepciójukat, verbális Kifejező képességüket.

Öltözködés: Ha szükséges, kezdjenek önállóan öltözni, vetkőzni. Holmijukat tegyék az Megfelelő helyre. Próbálkozzanak a gombolással, a cipő le- és Felhúzásával, fűzéssel, egyszerű átkötéssel. Fejleszti: mozgásukat, Testsémájukat, percepciójukat, verbális ismereteit.

Növény- és állatgondozás:

- Ősszel gyűjtsenek leveleket az udvaron.
- Télen segédkezzenek a madáretetésben.
- Tavasszal segédkezzenek az óvónőknek, vagy a nagyobbaknak a kerti munkákban.

Fejleszti: nagymozgást, egyensúlyérzékét, finommotorikát, testsémát, percepciót, verbális ismereteket.

A környezet rendjének megőrzése:

- Ismerjék meg a környezetükben a tárgyak helyét, vegyék el önállóan, amire szükségük van, használat után felszólításra tegyék a helyükre, segítséggel.
- Szükség esetén a szoba könnyebb berendezési tárgyait játékukhoz bátran rendezzék át, majd befejeztével rendezzék vissza eredeti állapotába. (felszólításra, segítséggel).

Közösségi munkák:

Naposi munka nincs, csak ha a gyermekek igénylik ennek végzését. Mégis célszerű ebben az időszakban egyrészt az önkiszolgálás pontos megismertetésével, másrészt egyéni alkalmi feladatként kiadott rész-munkamozzanatok elvégzésével az alapvető technikai készségeket elsajátíttatni a gyerekekkel, hogy azután már nem igazán a munkafolyamattal kelljen törődni, hanem azt már elsősorban csak akarati, érzelmi elemekkel kelljen megtölteni.

Alkalomszerű munkák:

Az óvónőjük kérésének tegyenek eleget, ill. az óvónő munkájában saját kezdeményezésükre segítsenek.

Középső csoport:

Önkiszolgálás:

Testápolás: A munka tartalma azonos a kiscsoportéval, az önállóság nő, differenciált

segítségnyújtás, ellenőrzés.

Étkezés:

Önállóságuk fokozódik.

- Önállóan szedjenek maguknak a tálból!
- Gondoljanak az étel mennyiségének helyes megítélésére!
- Önállóan töltsenek a kancsóból!
- Használják a kést is rendeltetésszerűen!

Öltözködés:

Önállóságuk növekedjen!

- Kis segítséggel vegyék le- és fel ruhájukat!
- Hozzáférhető helyen lévő gombokat gombolják ki- és be!
- Kössék be a szalagokat!
- Cipőjüket kis segítséggel kössék be!

Környezet rendjének megőrzése:

A csoport játékait tartsák rendben, napi egy alkalommal kerüljön valójában minden a helyére!

- A terem átrendezésében szükség szerint segédkezzenek!
- Apróbb rendetlenséget vegyenek észre, a leesett játékokat, papírt vegyék fel, ha szükséges felszólításra!
- Sepregetésben, ágyhordásban, udvari játékok elrendezésében vegyenek részt, ha kell figyelmeztetésre!

Növény- és állatgondozás:

- A gyerekek folyamatosan működjenek közre az élősarok növényeinek gondozásában!
- Ősszel gyűjtsenek magvakat, terméseket!
- Vegyenek részt a kerti munkákban!
- Segítsenek a lehullott levelek összegyűjtésében!
- Télen etessék a madarakat!
- Segédkezzenek a lenyírt fű összegereblyezésében!

Közösségi munkák:

- *Naposi munka:*
  - A naposok terítsenek meg!
  - Segédkezzenek az ételek kiosztásában! (gyümölcs, kenyér, sütemény)
  - Az étkezés után szedjék le az asztalt!
  - Segítsenek a teremrendezésben!

Alkalomszerű munkák:

- A csoportszobát alkalmanként díszítsék fel, készítsenek ajándékot!
- Közös tevékenységek előkészítésében segédkezzenek!
- Az óvónőtől kapott megbízatásokat teljesítsék!

Nagycsoport:

Önkiszolgálás:

Testápolás:

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, állandó ellenőrzés mellett, szükség szerint bármikor végezzék el!
- A tisztálkodási eszközöket használják rendeltetésszerűen, majd tegyék a helyükre!
- A mosdó rendbetételében szükség szerint segítsenek!

Étkezés: Az étkezéssel kapcsolatos önkiszolgálás tartalma a középső csoporttal megegyezik. Ezek egyre önállóbban, mind kevesebb utasítással történjenek!

Öltözködés: Önállóan, megfelelő sorrendben öltözzenek, vetkőzzenek!

- Ruhájukat, ágyneműjüket hajtogatva tegyék a helyére!
- Cipőjüket kössék meg!
- Ha fáznak, vagy melegük van, segítsenek magukon!
- Cipőjük talpát szükség esetén tisztítsák meg!

Növény és állatgondozás:

- Folyamatosan gondozzák a növényeket!
- A gyűjtött terméseket, magvakat, növényeket, meghatározott szempontok szerint rendezzék el az élősarokban!
- Minden gyerek önállóan ültethet, gondozhat saját virágot (anyáknapi ajándék).
- Folyamatos feladatuk az udvar és a kert rendben tartásának a segítsége.

Környezet rendjének tisztántartása:

- A csoport játékait tartsák rendben!
- Segédkezzenek a csoportszoba takarításában!
- Segítsenek a foglalkozási eszközök előkészítésében, és helyretételében!
- Lehetőleg figyelmeztetés nélkül vegyék észre és szüntessék meg a rendetlenséget!

Közösségi munkák:

Naposi munka:

- A tartalom megegyezik a középső csoporttal, de már nagyobb önállósággal végzendő!
- Napostábla segítségével tartsák számon, hogy ki következik!

Felelősi munka:

- Öltöző felelős (ellenőrzi az öltöző és a szekrények rendjét!).
- Mosdó felelős (mosdó felmosása, fogkrémosztás).
- Asztaltörli (letörli az asztalokat).
- Seprű felelős (összesöpri a csoportszobát).

Alkalomszerű munkák:

- Vegyenek részt a csoportszoba díszítésében, rendezésében!
- Meghatározott időközökben végezzenek nagytakarítást a játék sarokban!
- Kapjanak olyan feladatokat, amelyeket már önállóan kelljen meg szervezniük!

A tevékenység várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyerekekben a munkához szükséges képességek és készségek megalapozódnak. (pl.: önálló öltözködés, étkezés, testápolás, környezet rendezés, naposi munka).
- Alakulóban van a felelősségérzete maga és mások munkája iránt.
- A megkezdett munkáját befejezi.
- Egyre szívesebben vállal feladatot.
- Ismeri a munkaeszközök, szerszámok helyes használatát, tárolási helyét.
- Ismeri az eszközök használatával járó veszélyeket.

A fejlettség várható szintje óvodáskor végére:

- A gyerekek szeretnek közösen dolgozni, s örülnek, ha kötelességüknek (vállalt, kapott) eleget tudnak tenni.
- Önállóan, körültekintően végzik naposi, (hetesi) tevékenységüket.
- Szívesen vállalnak egyéni megbízatást.
- Szívesen közreműködnek a környezet rendjének megőrzésében, helyreállításában (takarítás, növény és állatgondozás, teremrendezés).
- Szívesen segítenek a kisebbeknek.
- Örömmel készítenek meglepetést társaiknak, szüleiknek, felnőtteknek.

Eszközkészlet

Testápolás: törölköző, fogmosó-felszerelés, körömkefe. tisztálkodási eszközök.

Étkezés: terítők, naposi kötények.

Öltözködés: öltözőszekrényekre függöny.

Környezet rendjének a megőrzése:

Locsolókannák a virágöntözéshez, seprű, lapát, törlőruha stb.

Kerti és udvari munkákhoz: kapa, gereblye, kanna, talicska.

Integrált nevelés terén

A munka jellegű tevékenységekben elsősorban az egyéni és az önálló munkavégzés lehetőségének kihasználása jelent nagy lehetőséget, de a közösségért végezhető és végzett munka a szocializálás szempontjából igen érzékeny terápiás lehetőségeket tartalmaz. Ezek kiaknázása hozzásegíti a sérült gyermeket az önmagához viszonyított fejlődéshez, az itt elért eredmények erős motivációs bázist biztosítanak.

4.3.3. Környezet mennyiségeinek és viszonyulásainak a megismerése és fejlesztése

A 3-4 évesekkel beszéljünk a környezetben található formákról, nagyságbeli és mennyiségi jellemzőkről.

Az 5 éveseknél kialakul a matematikai kíváncsiság, érdeklődés. Tárgyakat, személyeket összehasonlít, osztályoz, sorba rendez. Mennyiségeket összemér, tapasztalatokat szerez a geometria körében építéssel, játékkal. Tájékozódik a térben és síkban ábrázolt világban.

Az 5-6-7. életév az intenzív fejlesztés szakasza.

Halmazokat összemérnek, elemeiket sorba rendezik, párosítanak, számlálnak tízig, időnként húszig.

Sok tapasztalatot szereznek a több, kevesebb. Ugyanannyi fogalomkörben, valamint a reláció terén, tevékenykednek tükörrel, tájékozódnak a síkban és térben ábrázolt világban.

A tevékenység gyakorlatának ismertetése:

- A tevékenységek kötetlenül történnek
- Nagycsoportban a második félévben kötelező foglalkozásokat is tart az óvónő.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Biztonsággal sorban tudjon tízig számlálni
- Biztos számfogalma van hatos számkörben

- Válogasson síkbeli alakzatokat tulajdonságai szerint, igyekezzen a formákat megnevezni
- A relációkat helyesen használják
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább tízig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.

Az integrált nevelés terén:

A különböző képességű gyermekek ismereteinek bővítésében e tevékenységeknek nagy jelentőségük van. Elsősorban a tanulási nehézségek leküzdése terén az egyéni, differenciált fejlesztésre nyílik jó lehetőség adott témakörben a nap bármely szakában a hátrányos helyzetű és az SNI-s gyermekek körében.

Eszközkészletünk minősítése

Óvodánkban található kész, félkész, vásárolt és saját készítésű eszközök szintje jó. Az elhasználódottak pótlása, javítása folyamatos feladat. Újabb szükséges eszközök beszerzése folyamatos feladat.

5. Esélyegyenlőség és tehetséggondozás

Feladat

A hátrányos helyzetű tanulók integrációs képesség-kibontakoztató felkészítésének valamint a tehetséggondozás megszervezése, az új törvényi előírásoknak való megfelelés előkészítése, biztosítása /IPR pályázat/.

A tanulók igényeihez igazodva meg kell oldani:

- a személyiségfejlesztéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat,
- projektnapok tervezését, elterjesztését,

- tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program kidolgozását, bevezetését,
- szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet,
- a tanulók negyedévenkénti írásos értékelését,
- egyéni haladási naplók vezetését,
- szülőkkel való szorosabb, hatékonyabb kapcsolatok kiépítését,
- mindezek elvégzéséhez ütemterv, cselekvési program kidolgozása, feladatterv készítése.

Dokumentációk:

- jegyzői nyilatkozat a HHH-s tanulókról,
- pedagógusok kimutatása az ún. IPR-módszerek alkalmazásáról,
- kimutatás hospitálásokról,
- tanórán kívüli foglalkozások naplóiban HHH-s tanulók kimutatása,
- projektnapok tervei,
- feljegyzések, jelenléti ívek, fotók...stb.,
- szöveges értékelések másolatai,
- egyéni haladási naplók,
- egyéb dokumentumok: együttműködési megállapodások, projekttervek.... stb.

Tehetségigéreték felfedezése

Adottságok, képességek és más személyiségjegyek olyan összessége, amely már nem csak lehetőség, hanem egyedi jelentőséggel bíró teljesítményben, alkotásban jelenik meg. (Különlegesség, átlagfelettség, ritkaság)

Óvónői feladat: - lehetőségeinkhez mérten, felfedezzük, felismerjük, a szülői háttér figyelmét felhívjuk.

Ajánlott kiindulópont, szempontsor, mérés, értékelés.: Gardner féle „többszörös intelligencia” elméletére épülő gyűjtés.

6. Óvodai ünnepeink, rendezvényeink

<i>Időpont:</i>	<i>Rendezvény:</i>	<i>Óvodai felelős:</i>
Szept. 24-28.	Zenei világnaphoz kapcsolódó projekthét	Erdeiné
Okt. 1-5..	Állatok világnapja: projekthét az óvodában	Harsányiné
Okt. 17.	Nyugdíjasok köszöntése	Erdeiné Cs. Teodóra
Nov. 09..	Márton nap: lampionos felvonulás	Trosztné K. Beáta

Dec. 6..	Mikulás nap	
Dec. 17-20.	Karácsonyi projekt du. ill. hét	Erdeiné Cs. Teodóra
Dec. 21.	Karácsony az iskolában. Gyermekkarácsonyi ünnepség a római katolikus templomban.	Erdeiné Cs. Teodóra
Dec.21.	Karácsony az intézmény dolgozóinak	-----
Febr..2. de.	Farsangi mulatság az óvodások számára	Erdeiné Cs. Teodóra
Febr. 16..	Alapítványi farsangi bál	Erdeiné Cs. Teodóra
Febr.-márc.	Országok és népek, emberek és szokások	óvónők
Márc. 9.	Nőnap	óvodavezető
Márc. 14.	Megemlékezés 1848-ról	Erdeiné Cs. Teodóra
Márc. 18-22.	Víz világnapja: projekthét	Harsányi Ferencné
Márc. 27.	Színházi világnapi színjátszónap	
Ápr. 2.	Húsvétolás	Trosztné K. Beáta
Ápr. 11.	Költészet napja, szavalóverseny	
Ápr.8-12.	Egészségnevelési projekthét	
Ápr. 22.	Föld világnapja	
Ápr. 24.	Rendőrség napja. Közlekedés biztonsági vetélkedő	-----
Ápr. 30.	Májális az óvodában	
Máj. 10.	Anyáknapi ünnepélyek az óvodában	
Máj. 24.	Gyermeknap az óvodások és az 1., 2. osztályosok számára az iskola sportpályáján	Trosztné K. Beáta
Máj 30.	Pedagógusnap megemlékezés	óvodavezető
Jún. 4.	A Nemzeti Összetartozás Napja: projektnap	Trosztné K. Beáta
Jún. 5.	Évzáró ünnepély a Tekergő csoportban	Trosztné K. Beáta
Jún. 5.	Környezetvédelmi világnap	
Jún. 7.	Évzáró ünnepély a Szivárvány csoportban. Nagycsoportosok ballagása	Erdeiné Cs. Teodóra

7. Óvodánk kapcsolatrendszere

Az intézmény belső kapcsolatai

Az együttműködési formákon belül a partnerekkel való közvetlen kapcsolat erősítése a legfontosabb dolog. A rendszeres találkozások, beszélgetések, a család megismerése, a szóbeli kommunikáció formáinak a jövőben nagyobb szerepet kell kapniuk. A jövőben nagyobb hangsúlyt kapnak a tanulók, szülők felé intézett kérdőívek, a velük készített interjúk, amelyek a folyamatos minőségbiztosítási munkához fontosak. Az intézmény teljesítmény-értékelési rendszere részletesen tartalmazza a szülői kérdőíveket.

Partner megnevezése:	A kapcsolattartás módja:
Vezető és Fenntartó kapcsolattartása	Minden egyes közös érdekegyeztetés esetén azonnal,- telefonon,- vagy időpont egyeztetés után az óvodában ill.a polgármesteri hivatalban. Egyéb esetben havonta legalább kétszer tájékoztatást ad az óvodavezető az óvodát érintő eseményekről, aktuális helyzetről.
vezető és beosztottak közötti kapcsolattartás	A vezető és beosztottak közötti kapcsolattartás alapvető kölcsönös formája a szóbeli tájékoztatás, e mellett az elektronikus forma is alkalmazásra kerül. A közérdekű kérdések megbeszélése havonta a nevelőtestületi munkaértekezleteken történik, előzetesen javasolt napirend alapján. A vezető a nevelési- ill. tanév elején kiválasztott, kijelölt dolgozók munkáját a vezetői munkatervben meghatározott szempontok alapján és időpontokban ellenőrzi, értékeli.
pedagógusok közötti kapcsolattartás	Az intézmény dolgozói napi személyes kapcsolatban állnak egymással, nevelési, oktatási problémáikat megbeszélik, ha szükséges az intézményi közösségek keretében. Ha személyesen nem találkoznak, telefonálhatnak, e-mailt írhatnak, egyéb formában üzenetet hagyhatnak egymásnak. A telefonszámok, e-mail címek jegyzéke az óvodai üzenő falon, ill. az óvoda „telefonkönyvében” vannak elhelyezve, rögzítve. A pedagógusok kapcsolataiban megkövetelt a tisztelet és egymás kölcsönös megbecsülése, nem tűrt az intrika, egymás lejáratása, klikkesedés. Az információáramlásban a korrektség, pontosság és időben való közlés a legfontosabb tényező. Személyes szimpátiák és antipátiák elsősorban a magánélet területére korlátozódnak, a pedagógiai munkát nem zavarhatják.
nem pedagógus dolgozók kapcsolatai	Az oktató-nevelő munkát segítő nem pedagógus dolgozók is napi kapcsolatban állnak a gyermekekkel, pedagógusokkal, szülőkkel. Tőlük is elvárt a kölcsönös megbecsülés és tisztelet, egymás munkájának segítése. Utasítást az intézmény vezetőjétől fogadhatnak el. Javaslatokkal, panaszokkal, észrevételeikkel a vezetőhöz ill. helyetteséhez fordulhatnak.

<p>a gyermekek vélemény nyilvánításának és rendszeres tájékoztatásának rendje</p>	<p>A gyermekek vélemény nyilvánításának rendje: A közösséget érintő ügyekben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kérdőíves felmérés, klímavizsgálat, • Szóbeli közlés <p>Konkrét – a gyermekkel kapcsolatos egyéni ügyekben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A nap folyamán bármikor szóbeli közléssel. <p>A gyermekek rendszeres tájékoztatásának rendje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szóban a nap folyamán szükség esetén.
<p>szülőkkel való kapcsolat-tartás</p> <p>óvoda-iskola</p>	<p>Minden pedagógus kiemelt feladata a szülők rendszeres tájékoztatása gyermekük óvodai tevékenységéről, fejlődésük eredményeiről. A szülőket azonnal tájékoztatni kell gyermekük betegsége, igazolatlan hiányzása esetén. A tájékoztatást dokumentálni kell. Javasolt a tájékoztatás a gyermek valamely kiemelkedő teljesítménye esetén is. A nevelési év elején (okt.15-ig) szülői értekezletet tartunk, melyen ismertetjük az intézmény alapdokumentumainak szülőket, gyermekeket érintő fejezeteit, az intézmény ill. a vezető munkatervét és - rendjét.</p> <p>Szülői értekezletek Legalább évi három alkalommal kell összehívni. Az időpontokról és az értekezlet napirendjéről az éves vezetői munkatervben történik rendelkezés. Rendkívüli szülői értekezletet hívhat össze az óvodavezető. Rendkívüli csoport szülői értekezletet hívhat össze az óvodai csoport óvodapedagógusa az intézményvezetőnek való bejelentési kötelezettséggel, amelyben közli az értekezlet összehívásának indokait, céljait. Szülői értekezlet összehívását a szülők közössége, szervezete is kezdeményezheti.</p> <p>Szülői fogadóórák A fogadóórákkal alkalmazkodunk a szülők elfoglaltságához is, így a megjelölt fogadóórákon kívül a szülők egyéni megbeszélte időpontokban is felkereshetik a pedagógusokat Az intézmény pedagógusai fogadóórákat tartanak a szülők számára. A fogadóórák idejét az óvodai faliújságon tüntetjük fel, az első szülői értekezleten szóbeli tájékoztatást is adunk az időpontokról.</p> <p>Nyílt napok: Évente legalább két alkalommal (csoportonként legalább két-két napon át) nyílt napokat tartunk, amikor a szülők és hozzátartozók látogathatják a foglalkozásokat. Az óvodavezető újabb nyílt napokat jelölhet ki a nevelőtestület egyetértésével. A csoportok óvodapedagógusai foglalkozásaikat bármikor nyilvánossá tehetik, azokra a szülőket, egyéb szervezetek képviselőiket meghívhatják. Ezekről az intézmény vezetőjét előzetesen értesíti.</p> <p>A szülők írásbeli tájékoztatása A szülők valamennyi / a HHH-ok gyakrabban is/ gyermekről minimum félévenként írásos értékelést kapnak, melynek megismerését a szülővel aláírásával igazoltatni kell. Meghívókat, értesítéseket külön is küldhetünk. A szülők a nevelési év rendjéről az első szülői értekezleten tájékoztatást kapnak. Az óvodai csoportok saját üzenő táblával rendelkeznek, melyen tájékoztatják a szülőket az óvónők, vezető, logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyermekvédelmi felelős, nevelési tanácsadó, orvosok, védőnő, családsegítő személyéről, elérhetőségéről fogadóórájáról. Ezen kívül ez a tábla szolgál az aktuális információk közlésére is. Az óvodában a bejáratnál elhelyezett központi faliújságon mindenki számára érdekes és aktuális ismeretterjesztő információkat teszünk közzé (színház, kiállítás...).</p> <p>Újpetre község honlapján megjelenített közzétételi listán, ill. egyéb elektronikus, ill. írott, nyomtatott formában, úton is tájékoztatást kapnak az érdeklődők</p>

családokkal való kapcsolat-tartás	<p>Az óvodapedagógusok három év alatt legalább egy alkalommal részt vesznek családlátogatáson.</p> <p>Szükséges esetben a gyermekvédelmi felelőssel, ill. a családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal történhet a családlátogatás.</p> <p>Azoknál a szülőknél, akik egy nevelési évben semmilyen szülői fórumon nem vettek részt, nem érdeklődtek gyermekükről, családlátogatás során a következő nevelési év első negyedévében fel kell venni velük a személyes kapcsolatot.</p> <p>Ezen forma alkalmazása különösen fontos a veszélyeztetett, a HHH-s, ill. a BTM-es, egyéb okból hátrányos helyzetű gyermekek esetében.</p>
szülői közösségekkel való kapcsolat-tartás óvodai választmány iskolai választmány	<p>A szülők képviselőjével az óvodavezető tart kapcsolatot.</p> <p>Az óvodás gyermekek szülei szülői szervezetet alakíthatnak érdekeik képviselőjére: szülők közösségének választmánya.</p> <p>Az óvodavezető a nevelési év folyamán az óvodai szülői közösséget bármikor összehívhatja, de évenként legalább két alkalommal.</p> <p>A szülői szervezet vezetőjét meg kell hívni a nevelőtestületi, vezetői értekezlet azon napirendi pontjaihoz, amelyekben a szülői szervezetnek véleményezési joga van.</p> <p>A vezetőknek biztosítani kell, hogy a szülői szervezet éljen, élhessen a számára jogszabályban rögzített jogokkal.</p> <p>A szülői szervezet köteles véleményezési jogkörében eljárva írásban nyilatkozni.</p>

Az intézmény külső kapcsolatai

Intézményünk a feladatok elvégzése, a gyermekek egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátása, valamint a beiskolázás érdekében, és egyéb ügyekben rendszeres kapcsolatot tart fenn más intézményekkel, cégekkel, közigazgatási szervezetekkel.

Az intézmény partnerlistát vezet mindazokról, akik együtt és közreműködnek a gyermekek minél hatékonyabb és eredményesebb nevelése és oktatása érdekében. A lista tartalmazza a fenntartó és a szakmai szervezetek legfontosabb adatait, a kapcsolattartók adatait, elérhetőségüket.

Az intézmény külső kapcsolatait civil és társadalmi szervezetekkel együttműködési megállapodásokban is rögzítheti. Ezek a megállapodások meghatározzák a partnerekkel történő kapcsolattartás tartalmát, formáit, felelőseit, a közös programokat....stb., minden lényeges elemet, ami az együttműködést lehetővé, konstruktívvá teszi.

A külső kapcsolatok általános vezetője és felelőse az óvodavezető.

Külső partnereink az oktató-nevelő munkában

(Az óvodával együttműködő szakmai, társadalmi, civil szervezetek)

A partnerek listája, illetve az együttműködési megállapodások listája évről évre változhat:

Sor szám	Partner megnevezése	Kapcsolattartás módja
1.	FENNTARTÓ ÖNKORMÁNYZATOK Társulási Tanácsa polgármesterei és képviselői Újpetrei Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjével, dolgozóival	A kapcsolattartás tartalma: az intézmény optimális fenntartása, működtetése, a törvényi elvárásoknak való megfelelés, illetve az intézmény érdekeinek képviselése. A kapcsolattartás területeit, formáit jogszabályok rögzítik.
2.	NEMZETISÉGI önkormányzatok <ul style="list-style-type: none"> • NÉMET • CIGÁNY 	A kapcsolat tartalma: közös programok szervezése, nemzetiségi nevelés segítése. Cél a nemzetiségek kultúrájával való megismerkedés, hagyományápolásban való aktív részvétel az együttműködési megállapodásban rögzítettek alapján. Pályázatokban való részvétel /gyerekek, közösségek részére/, projektnapok szervezése, kirándulás, tájház felkeresése, programok anyagi támogatása, karácsonyi ajándék, nemzetiségi nevelést- oktatást segítő eszközök beszerzésének támogatása...stb
3.	Baranyai Pedagógiai Szakszolgálatok és Szakmai Szolgálatok Központja, PÉCS SZAKTANÁCSADÓK, SZAKÉRTŐK Bm. Pedagógiai Szakszolgálat Pécs Bm.Szakértői Bizottság Siklós EGYMI Mohács	Módja: Formális és informális, egyéni: találkozók, ülések, konferenciák, tárgyalások, képzések, tájékoztatók, telefon, e-mail, rendszeres, naprakész információáramlás. A kapcsolat tartalma: a vezetők, a pedagógusok szakmai ismereteinek frissítése, bővítése, valamint szaktanácsadói, szakértői szakmai segítségnyújtás. A kapcsolat formája: továbbképzések, konferenciák, konzultációk, szaktanácsadói hospitálás, szaktanácsadói javaslat, vezetői értekezlet, tájékoztató. Gyakoriság: Az intézmény munkaterve, beiskolázási terve stb, valamint a BPSZSZSZK programjai szerint. Nevelési évenként szükség, igény szerint szaktanácsadói látogatás, segítség igénybe vétele. A kapcsolat tartalma: a gyermekek speciális vizsgálata, egyéni fejlesztésének, a beiskolázás segítése, valamint tanácsadás nevelési kérdésekben. A kapcsolat formája: vizsgálat kérése, kölcsönös tájékoztatás, esetmegbeszélés, konzultáció, szülői értekezleten való részvétel. Gyakoriság: nevelési évenként a beiskolázást megelőzően, illetve a fejlesztőpedagógus, pszichológus, logopédus és óvónők jelzése, szakvélemény alapján, szükség szerint.
4.	CSALÁDSEGÍTŐ ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLAT Beremend	A kapcsolat tartalma: a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, esélyegyenlőség biztosítása. A kapcsolat formája, lehetséges módja: Az intézmény segítséget kér a Szolgálattól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, valamint minden olyan esetben, amikor a gyermek, ill. a gyermekközösség védelme miatt ez indokolt.

		<p>A Szolgálat értesítése - ha az óvoda, a szülő a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja.</p> <p>Amennyiben további intézkedésre van szükség, az óvoda megkeresésére a Szolgálat javaslatot tesz arra, hogy az intézmény a gyermekvédelmi rendszer keretei között milyen intézkedést tegyen.</p> <p>Esetmegbeszélés - az óvoda részvételével kölcsönös felkérésre.</p> <p>Szülők tájékoztatása révén (a Szolgálat címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése), lehetővé téve a közvetlen megkeresését.</p> <p>Gyakoriság: nevelési évenként minimum 2 alkalommal, illetve szükség szerint.</p>
5.	<p>NÉMET NEMZETISÉGI HAGYOMÁNYŐRZŐ KULTURÁLIS EGYESÜLET</p> <p>SPORTEGYESÜLET</p>	<p>Együttműködési megállapodásban rögzítettek alapján.</p> <p>A kapcsolat tartalma: közös programok szervezése, Cél a kisebbségek kultúrájával való megismerkedés, aktív, közös részvétel a hagyományátörökítésben, ápolásban.</p> <p>A gyermekek életkorának megfelelő mozgás és sport lehetőségek kihasználása.</p> <p>A kapcsolat formája: mozgás és sporttal kapcsolatos szabadidős tevékenységek ajánlása a szülőknek, gyermekeknek, tanulóknak, valamint intézményen belül és intézményen kívül részvétel edzéseken, sportversenyeken, programokon.</p>
6.	<p>RENDŐRKAPITÁNYSÁG SIKLÓS, ill. Villányi Rendőrs</p>	<p>Projektnapon bemutató, rajzpályázat, közlekedési ismeretek, a rendőri munka bemutatása, kerékpár ellenőrzés...stb szükség és igény szerint.</p>
7.	<p>VÉDŐNŐI SZOLGÁLAT, ORVOSOK: óvoda orvosa, fogorvos</p>	<p>A kapcsolat tartalma: a gyermekek egészségügyi ellátása, iskolába menő gyermekek körében az általános belgyógyászati vizsgálaton túl szemészeti és hallásvizsgálat.</p> <p>A kapcsolat formája: egészségügyi vizsgálat, szűrés, beutalás kezelésre, felvilágosító tevékenység segítése, egészségnevelési program támogatása, akciókba való részvétel.</p> <p>Gyakoriság: nevelési évenként orvosi vizsgálat, havonta védőnői jelenlét, évi egy alkalommal fogászati szűrés.</p> <p>Szükség szerinti együttműködés főleg a prevencióra, az egészséges életmód elsajátítására, egészségmegőrzésre összpontosítva.</p> <p>Szakértői véleményhez orvosi, védőnői vélemény adása.</p>
8.	<p>GYERMEK PROGRAMOKAT AJÁNLO KULTURÁLIS INTÉZMÉNYEK, egyéb civil szervezetek</p>	<p>A kapcsolattartó: az intézmény vezetője, illetve egyeztetést követően a szervező pedagógus.</p> <p>A kapcsolat tartalma: színvonalas gyermek műsorok, előadások szervezése, lebonyolítása.</p> <p>A kapcsolat formája: intézményen belül, és intézményen kívüli kulturális, sport, ill. egyéb programok látogatása a gyermekekkel, illetve ajánlása a szülők felé.</p> <p>Gyakorisága: nevelési évenként minimum 3 alkalommal, a szülői szervezet véleményének kikérésével, szülői hozzájárulással.</p>

8. Speciális feladatok: Német nemzetiségi kétnyelvű óvodai nevelés

Die Merkmale unseres Kindergartens

Ujpetre ist eine Gemeinde

Unser 1975 gebauter, schöner Kindergarten wird von der Gemeindeselbstverwaltung aufrechtgehalten. Wir sichern auch für die Kinder der benachbarten Kleingemeinden (Peterd, Pecsdevecser, Kiskassa, Palkonya, Vokány) die Kindergartenerziehung.

Der größte Teil der Familien lebt in bescheidenen Umgebung. In vielen Familien arbeitet der Vater in Ausland, meistens in Österreich oder in Deutschland. (Es geben Kinder, die von den Großeltern erzogen werden, weil die Eltern in Ausland arbeiten.) Den Eltern ist es wichtig, daß sie für die Entwicklung ihrer Kinder Voraussetzungen schaffen. Sie finden es sehr wichtig, daß ihren Kindern die deutsche Sprache gut beherrschen. Wir haben auch benachteiligte Kinder, deren Familien die grundlegenden Voraussetzungen ständig für die Entwicklung sichern können. Das Aufschließen, das geistige Entwickeln, die individuelle Betreuung im Rahmen der differenzierten Erziehung halten wir für eine wichtige Aufgabe. Für die Verwirklichung dieser Ziele sind die sachlichen Voraussetzungen ausreichend. Wir verfügen über zwei Gruppenräume, eine Turnstube, und einen großen, rasigen Hof.

Unsere Kindergartenkinder werden während der bei uns verbrachten Jahren mit ruhiger, sicherer, liebevoller Atmosphäre und ästhetischer Umwelt umgeben. Sie entwickeln sich den Erwartungen der Eltern, der Träger und der Schule gemäß.

Ein Teil der Eltern spricht die Nationalitätensprache nicht, einige sprechen sie nicht mehr gut, doch mit ihren Kinder möchten sie die verlorene Nationalitätensprache bekanntmachen.

1. Alle Kinder sollen durch die deutsche Nationalitätenerziehung die Erfahrung mit Anderssein sammeln. .Sie sollen „Anderssein“ tolerieren bei jeden Minderheit oder Ethikum. Die Kinder sollen eine natürliche Anpassung zu einander haben.

2. Der Kindergartenalltag wird so organisiert, daß die meisten Tätigkeiten auch in der Minderheitsprache geführt werden können. Die deutsche Sprache wird bei allen Gelegenheiten verwendet.

Die Angestellten, die das Mundart des Ortes sprechen, sollen es auch unter den Kinder tun. (Unter Mundart wird die örtliche Sprache verstanden.) ???

In Mundart sollen im Ort gesammelte Lieder, Reime, und Spiele benutzt.

3. Die Spracherziehung soll im Alltag in natürlichen Situationen spielend, spontan und mit Freude durchgeführt werden. Es soll durch vielseitige Tätigkeiten und mit geeignete Materialien organisiert werden.

4. Die Hörverstände wird durch vielseitige Anregungen und Beschäftigungen geschult. Die Ausspracheschulung und Herausbildung der Sprachfertigkeit wird entsprechend den Altersbesonderheiten geübt.

5. Die Kindergärtnerin soll mit ihren sicheren und guten Sprachkenntnissen für die Kinder das Vorbild sein.

6. Die Vorschulkinder werden auf die deutsche Unterricht in der Schule vorbereitet.

7. Es soll die Interesse den Kinder für die Kulturgüter und Traditionen der deutschen Nationalitäten durch erlebnisreiche Tätigkeiten geweckt werden.

8. Mit Hilfe den Kindern und den Kindergarten sollen auch die Familien die Traditionen, Sitten und kulturelle Werte der Nationalität kennenlernen, wiedererkennen und pflegen.

9. In die Erziehung der Kinder sollen in der Umgebung erhalten gebliebenen Bräuche des Volkskulturs der Mehrheit und der Minderheit eingebaut werden.

Die Traditionspflege soll den örtlichen Brauchtum entsprechen.

Die Kinder sollen den ganzen Tags über ausreichende Kontakt mit der Minderheitssprache haben. Sie sollen die deutsche Ausdrücke ganztäglich hören. Sie sollen Motivation von den Erwachsenen (Kindergärtnerinnen, Helferinnen, Eltern, usw.) zum Spracherwerb bekommen.

Während der Körperpflege, des Umkleidens, des Mahlzeitens, des täglichen Bewegungserziehung, usw., sollen die Kinder auch die Minderheitssprache üben können. Es soll auf die Anschaulichkeit der sprachliche Angebote zu achtet werden. Die Kinder sollen Wörter und Sätze verstehen, aussprechen und anwenden lernen. In alltäglichen, immer wiederkehrenden Situationen soll eine „entsprechende“? Wortschatz benutzt werden.

Die Kinder sollen tolerieren, wenn jemanden sie in eine fremde Sprache anredet.

Sie sollen wissen, daß jemanden deutsch spricht. Sie sollen wissen daß sie auch deutsch verstehen, sprechen, singen können.

Sie sollen gerne an den Anregungen in der minderheitssprache teilnehmen.

Im Kindergarten ist ein ruhiges, liebevolles Millieu zu Schaffen, damit sich eine positive Einstellung der Kinder gegenüber der Minderheitssprache entwickeln kann.

Sie erlernen gerne und mit Freude die Perlen des mundartlichen Liederstoffes und der Literatur sowohl ungarisch als auch deutsch. In motivierten Situationen benutzen sie in beiden Sprachen die Reproduktion der erlernten Kenntnisse.

Mit den Gruppen des Deutscher Kulturvereins, der Minderheiten Selbstverwaltung und der Religiöse Kirchen führen wir einen guten Kontakt. Mit ihrer Hilfe verwirklichen wir Programme, Veranstaltungen und Basteln nachmittagen.

Német nemzetiségi nevelés az óvodában:

- Valamennyi gyermeknek legyen módja a német nemzetiségi nevelés folytán a **másság megismerésére, megtapasztalására, legyenek képesek annak tolerálására bármely kisebbségről, etnikumról legyen szó.**
- Az óvodai életet úgy szervezzük, hogy lehetőleg a legtöbb tevékenység a kisebbség nyelvén is folyjon, szerveződjön. Azon óvodai alkalmazottak, akik ismerik a helyi tájnyelvet, a gyermekek között használják azt.
- Tájnyelven elsősorban a helyi gyűjtésű dalok, versikék, játékok szólaljanak meg. (A működési körzet négy községében más-más a tájnyelv. Tapasztalataink szerint a sokféleségük folytán alkalmazása a köznapi életben elbizonytalanítja a gyermeket).
- A gyermekek keresztül hozzá kívánjuk segíteni a családot (a vegyes házasságúakat is) a nemzetiségi kultúra (tárgyi, nyelvi) és hagyományok, családon belüli újraalkalmazásához. A szülői ház segítségével fel kívánjuk készíteni a gyermeket a kisebbségi nyelv iskolai tanulására.
- A nyelvelsajátítás természetes, játékos környezetben, tevékenységek közben a gyermekek képességeire, érdeklődéseire, viszonyulásaira, viselkedésére alapozva, azt építve történjen.
- A nemzetiségi hagyományok a községben fellelhető magyar hagyományokkal ötvöződve épüljenek be óvodánk életébe. Ezek ápolásában a gyermekek aktívan részt vehetnek, mivel többségük az ünnepkörökhöz, emberi élethez kapcsolódnak.
- Az óvónő beszéde, nyelvhasználata modellértékkel bírjon, hasson a gyerekekre és környezetére.
- A „németes” kiejtés, hanglejtés elsajátítása sokféle tevékenység közben és eszközzel történjen.
- A nemzetiségi kultúra iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása sokszínű élménynyújtó tevékenységeken keresztül valósuljon meg.
- A hallási érzékelés és figyelem pontosítása, fejlesztése, fontos feltételek a nyelvelsajátítás folyamatában az artikulációs bázis kiszélesítésének.
- A törvényi előírásoknak megfelelő személyi feltételek biztosítása.
- A nemzetiségi neveléshez szükséges eszközök, anyagok, készletek biztosítása, valamint a nemzetiségi tárgyi környezet kiépítése.
- Kapcsolatot ápolunk a helyi Német Nemzetiségi Hagyományőrző Egyesület csoportjaival és projekt napokon, heteken programok szervezésében veszünk részt
- Az óvoda-iskola átmenet biztosítása, tehetséggondozás.

TAGESORDNUNG

6:00 – 9:00:	Versammlungszeit, Freispiel, Anregungen, integrierte beförderliche Beschäftigungen
9.00 – 9:45:	Aufräumen im Gruppenzimmer, Körperpflege, Vorbereitung des zweiten Frühstücks, zweite Frühstück
9:45 – 10:30:	Freispiel, Anregungen, integrierte beförderliche Beschäftigungen, Gruppenbeschäftigungen – „Stuhlkreis“, täglicher Sport
10:30 – 11:45:	Aufräumen im Gruppenzimmer, Körperpflege, Aufenthalt im Freien
11.45 -12:00:	Körperpflege, Vorbereitung des Mittagessens/ Mittagsvorbereitungen
12:00 -12.30:	Mittagessen
12:30 – 13:00:	Körperpflege, Vorbereitung der Mittagsruhen, Märchenvorführung, Schlaflieder
13:00 – 14:30:	Mittagsruhe – Mittagsschlaf
14:30 – 15:30:	Aufräumen im Gruppenzimmer, Körperpflege, Jause
15:30 – 17:00.	Freispiel, und andere Tätigkeiten, Vorbereiten der Abreise den Kindern aus den Nachbarorten, Verabschiedung.

Játék/Spiel

A német nemzetiségi nevelés terén:

Valamennyi adódó lehetőséget ki kell használni a német nemzetiségi tárgyi, szokás és nyelvi hagyományainak ápolására, tovább bővítésére a játéktevékenységen belül.

A játékeszköz-tárban vannak nemzetiségi tárgyak, eszközök, ezek bővítése további feladat.

Im Spiel sollen alle Möglichkeiten benutzt werden für die Pflege der Traditionen und Bräuche der Minderheit. Die Kinder sollen im Spiel traditionelle Gegenstände benutzen dürfen. Ausdrücke der Minderheitensprache sollen im Spiel erscheinen.

Spielarten den 3-bis 7-jährige Kindern:

Übungsspiel:

Das Übungsspiel ermöglicht den Kindern die Manipulation mit den Gegenstände und Spielsachen. Dazwischen entdecken sie deren verschiedene Eigenschaften.(zB. Farbe, Grösse, Material, usw.) Im Laufe dieses Spielart lernen die Kinder auch verschiedene Spielzeuge und Tätigkeiten nennen.

Zum Übungsspiel gehört auch die mehrmalige Wiederholung beliebte Wörter, Sätze und rythmischen Texte.

Konstruktionsspiel:

Im Konstruktionsspiel sollen die Kinder durch vielfältiger Spielelemente die Reiche der Formen, Farben und Räume kennenlernen. Sie sollen die Freude am eigenen Schaffen spüren.

Rollenspiel:

Im Rollenspiel übernehmen die Kinder die Darstellung ihnen bekannter Menschen oder Märchenfiguren in einfacher Weise. Es gibt ihnen die Freude am Zusammensein und am gemeinsamen Handeln. Es erfordert von den Kindern einen Dialog durchzuführen. Die Kindergärtnerin soll das Rollenspiel nur auf indirekte Weise beeinflussen, aber sie soll alle Möglichkeit benutzen die Minderheitensprache verwendenen.

Regelspiel:

Den Kindern sollen Regelspiele angeboten werden.(zB. Lottospiel, Memoryspiel, Nanu, Gesellschaftsspiel usw.) Sie tragen dazu bei, die richtige Aussprache und das produktive Sprechen zu üben. Sie sind sehr wichtige Mittel der Wortschatzerweiterung.

Basteln:

Basteln bietet den Kindern sehr abwechslungsreiche Beschäftigungen wie schneiden, kleben, kneten, fallten, malen, nähen, weben, nageln, usw. an. Basteln ist eine wichtige Mittel der Wortschatzerweiterung durch benennen der Beschäftigungen, Materialien und Gegenstände.. Es ist ein Ort der Traditionspflege, durch Herstellung von volkstümlichen Gegenständen.

Puppenspiel:

Die Handpuppe spricht die Kinder emotional sehr an und erleichtert den Spracherwerb. Erst sollen die Kinder das Handpuppenspiel in Form von Zwiegespräch zwischen Puppe und Kindergärtnerin erleben. Später werden die Kinder in das Spiel einbezogen und sie führen auch selbst kurze, interessante Szenen vor. Sie benutzen bestimmte Sprachmuster mit bekannten Wörtern und Begriffen.

Das Puppenspiel gibt auch Möglichkeit zur Traditionspflege.

Dramatisierung:

Die Dramatisierung lehnt sich an ein gemeinsames Erlebnis, ein gemeinsam gehörte Geschichte, Erzählung oder Märchen an.

Die Dramatisierung hat in der Spracherziehung große Bedeutung, weil hier werden Dialogen, Rollenwechsel, das Antworten geübt und gefestigt.

Didaktisches Spiel:

Didaktische Spiele ermöglichen den Kindern die Minderheitssprache auf spielerische Weise, mit viel Freude und Erfolgserlebnis kennenlernen und üben. Sie sind für die Sprachbildung und für die Erweiterung des aktiven und passiven Wortschatz sehr wichtig

A motoros képességek fejlesztésének tevékenységei:

Mozgás/Bewegung

Német nemzetiségi nevelés terén:

A mozgás, mely a 3-6-7 éves gyermek egyik legjellemzőbb megnyilvánulási formája – beszédhez, énekléshez, más tevékenységhez való kapcsolódásával segíthet a nemzetiségi nevelés feladatainak fejlesztésében. A mozgás segít a motiválásban, a megértésben, az önkifejezésben, stb.

BEWEGUNGSERZIEHUNG

Körperliche Bewegungsfreude und geistliche Entwicklung stehen in Wechselbeziehung zueinander.

Die Bewegung stärkt die Gesundheit, und verhindert bzw. mildert die psychische Belastung.

Interessante und freudvoll gestaltete Körperübungen sollen in den Kindern das Bedürfnis nach regelmäßiger körperlicher Betätigung wecken.

Die Bewegungserziehung hat im Zusammenhang mit der Spracherziehung drei Formen:

- Die freie Bewegung (möglichst im Freien) zur Befriedigung des natürlichen Bewegungsdranges der Kinder
- Der tägliche Sport
- Die Sportbeschäftigung

In diese Lernprozesse wird die Spracherziehung durch Spielen, Üben und Wiederholen gefördert.

Die Bewegungsspiele wie Fangspiele, Versteckspiele, Hüpfspiele usw. dienen die Erweiterung der Sprachkenntnisse.

Fertigkeiten lassen sich durch Bewegung herausbilden, wie Laufen, Springen, Hüpfen, Klettern, Rollen, Ziehen, Schieben, Fangen, Werfen, Heben, usw. Sie schulen nicht nur die Beweglichkeit, sondern auch die Minderheitssprache durch die Benennung der einzigen Bewegungsarten.

Bei freier Bewegung auf dem Hof oder auf dem Spielplatz werden auch Geräte eingesetzt, die den Kindern verschiedene Bewegungserfahrungen ermöglichen, und auch deutsch benannt werden.

Az óvodáskor végére várhatóan a gyermekek:

- Megértik az egyszerű mozgásra utaló kifejezéseket.
- Az egyszerűbb mozgások nevét megtanulják, helyesen ejtik, alkalmazzák.
- Szívesen kísérik mozgásukat (testnevelés, énekes játék, tánc, zenélés, dramatizálás, stb.) német szóval.

Rajzolás, mintázás, kézimunka/ Basteln, Zeichnen, Handarbeit

Német nemzetiségi nevelés terén:

A nemzetiségi nevelésben az önkifejezés, a nemzetiségi jelleg kifejezésének, tudatának formálásának egyik igen jó élménynyújtó tevékenységi formája a régi, mintázás, kézimunka.

Fontos feladat a nemzetiségi tárgyak, díszítés forma-, és színvilágának megismertetése, a munkaformák gyakoroltatásával produktumok létrehozásához segíteni a gyermeket.

BILDERISCHES GESTALTEN:

Das gestaltende Tun, wo verschiedenartige Material angeboten wird, ist ein sehr breites Feld, in dem das Kind Erfahrungen sammelt, Kenntnisse erwerbt, Fähigkeiten entwickelt und seine Sprachkenntnisse erweitert.

Die Formen des bildnerischen Gestalten sind:

- Zeichnen und Malen
- Kneten und Formen
- Kleben, Schneiden, Falten, Drucken
- Auffädeln, Flechten, Weben, Nähen, Filzen

Die bilderische Gestaltung in den aufgezählten Formen gibt viele Möglichkeiten die deutsche Sprache zu verwenden.

Zur Gestaltung gehören auch Materialien und Geräte, Farben und die fertige Werke, die auch in den Minderheitssprache benannt werden.

Bei verschiedenen Techniken (wie zB. Weben, Flechten, Filzen Drucken) werden Gegenstände und Dinge angefertigt, die zu den Traditionen und Bräuche gehören.

Die Kinder sollen mit den Farbwelt und Geschmücke der Minderheit vertraut werden.

Die Umgebung des Kindergartens soll die Kultur, die Lebensweise, die Bräuche und Traditionen der Minderheit widerspiegeln und deren Gegenstände vorstellen. Den Kindern soll es ermöglicht werden, die Gegenstände den Ahnen anfertigen.

Óvodáskor végére várhatóan a gyermekek:

- Felismerik a jellegzetes nemzetiségi tárgyakat, díszítéseket környezetükben.
- Képesek egyszerűbb jellegzetes nemzetiségi díszítéseket, tárgyakat készíteni.

Énekzene, énekes játék

A német nemzetiségi nevelés területén:

Annyival egészül ki az ének, zene, énekes játék tevékenység a német nemzetiségi nevelés miatt, amennyivel másabb a német nemzetiségi zenei világ (hangzás, dallam, ritmus, mozgásanyag, nyelv, hangszerek).

Cél: A német nemzetiségi kisebbség, az anyaország kultúrájával való megismerkedés, hagyományátörökítés, ápolás.

Feladataink a következőkkel egészülnek ki:

- A német nemzetiségi és anyaországi zenei anyagból táplálkozó ének-zenei tevékenység során fedezzék fel a közös éneklés, zenélés, tánc, játék örömét.
- Az ének-zenei nevelésen keresztül a hovatartozás (identitástudat) érzésének a másság elfogadásának megalapozása, tudatosítása, segítése.
- Egy-egy mondóka, dal, kiolvasó tájnyelven történő elsajátítása.

Az ének-zenei nevelés egyik legfőbb feladata és eredménye az esztétikumon túl az érzelmek fejlesztése, ezért annak a nap bármely szakában helye van. Az óvónő olyan zenei anyagot válasszon mely a gyermekek egyéni fejlettségének és életkori sajátosságainak, szükségleteinek megfelel (szöveg, hangterjedelem, mozgásanyag). A nemzetiségi ének-zenei nevelés egyszerű mondókák, höccöggetők, vigasztalók, kiszámolók, újjátékok, dalocskák mondogatásával, énekelgetésével óvónő gyermek kapcsolatból kiindulva kezdődjön. A zenei képességfejlesztés feladatait a nemzetiségi ének-zene anyaggal is végezze az óvónő.

Eszközkészlet: Jellegzetes német népi elsősorban gyermekeknek szánt és általuk is készített hangszerek, zörejkeltő eszközök beszerzése, készítése. Okarina, esetleg harmonika alkalmazása zenehallgatáshoz.

Várható fejlettségi szint:

- Tudnak tájnyelven egy-egy mondókát, kiolvasót, dalt.
- Szívesen, élvezettel énekelnek, mondókáznak, táncolnak, játszanak német énekes játékokat. - Tudnak 3-4 mondókát, kiolvasót. 7-8 dalosjátékot, táncot, éneket a nemzetiségi ill. anyaországi kultúrkincsből.
- A zenei készségfejlesztés anyagát német nyelven segítségével képesek produkálni.

MUSIK IM LEBEN DES KINDES

Ziel: Bekanntmachen mit den Minderheitenkultur, mit den örtlichen Sammlungen, mit der Kultur des ehemaligen Vaterlandes, Traditionspflege. Es wird durch Singen, Spielen, Musizieren zur Herausbildung der Minderheitenidentität beigetragen.

Die musikalischen Materialien der ungarischen Musikbeschäftigung ist mit den deutschen musikalischen Materialien zu ergänzen. Es unterscheidet sich von der Merheitskultur in Tonbestand, Melodie, Rhythmus, Bewegungsformen, Sprache, benutzte Instrumente.

Musik ist mit Freude verbunden und macht die Kinder fröhlich. Wegen dieser Eigenschaften hat die Musik auch in dem Lernen der Minderheitssprache ihren festen Platz.

Die Kreisspiele werden meistens aus der Volkskultur gewählt. Bevorzugt werden volkstümliche Spielinhalte mit leicht zu singenden eingängigen Melodien und Rhythmen sowie einfachen und harmonischen Bewegungsabläufen.

Die Kinder- und Volkslieder werden dem Tonbestand, dem musikalischen Schwierigkeitsgrad und dem Inhalt des Textes entsprechend unter Berücksichtigung der Sprachkenntnisse der Kinder ausgewählt.

Die Kinder sollen verstehen was sie singen oder sagen.

Die zum Musikhören ausgewählten Lieder werden meistens aus dem Volksgut gesammelt.

Die Kinder sollen wissen worüber die zum Musikhören gewählte Lieder –dabei die alten, auch in Mundart gesungenen Volkslieder –handeln. Sie sollen daraus einige Ausdrücke heraushören und wiederholen können.

Als Aufgabe zur Entwicklung der musikalischen Fähigkeiten werden auch Geräusche und Klänge der unmittelbaren Umgebung des Kindes betrachtet, die vom Kind beobachtet und erfaßt werden, einige daraus werden auch benennt.

Sie sollen die musikalische Grundbegriffe in der Minderheitssprache verstehen und daraus einige benutzen können.

Es werden auch Tänze der Minderheit, was für sie gleichbedeutend mit dem Tanzhaus ist.

Einfache Tanzschritte werden variiert beim Erlernen die Tänze der Minderheit.

A munkára nevelés/ Arbeit im Kindergarten

Folyamatismertetés:

A munkajellegű tevékenységek tartalma:

A német nemzetiségi nevelés a munka jellegű tevékenységekben is megjelenik, jelen van (eszközök, ünnepi készülődés, ajándékkészítés, nyelvi kifejezések, munkával kapcsolatos versek, mondókás anyag).

Arbeitsweisen, die regelmäßig geübt werden, fordern die Selbstständigkeit des Kindes.

Die Anleitungen der Kindergärtnerin zu diesen Tätigkeiten erfolgen Stufenweise und den Sprachkenntnisse des einzelnen Kindes entsprechend in Deutsch.

Anleitungen zu folgenden Themen sind zu geben:

- zur Körperpflege und Befriedigung persönlicher Bedürfnisse(An und Ausziehen, Zähne putzen, Hände waschen, sich kämmen, Selbstbedienung usw.)

- zu Hauspflichten (Ordnung machen, Tischdienst, Tagesdienst, Wegräumen von Spielen- und Arbeitsgeräten, Arbeitsvorgänge durchführen usw.)

Es werden auch im Zusammenhang mit der Arbeitstätigkeiten Verse , Reime, Lieder, eingesetzt.

Kommunikációs képességfejlesztés tevékenysége

Vers, mese, dramatikus játék/Verse, Märchen, dramatisieren

Német nemzetiségi nevelés terén:

Feladata: Elsősorban a helyi gyűjtésű irodalmi anyagból (mese, vers, mondóka) való válogatás bemutatása, elsajátíttatása, ezzel az identitástudat alapozása, valamint a hagyományok ápolásába való bevezetés, irodalmi élmény nyújtása.

A nap bármely arra alkalmas szakában és tevékenysége közben az oda illő, kívánczó német nemzetiségi irodalmi anyag bemutatása, gyakoroltatása.

Kiscsoportosok körében elsősorban höccögetők, mondókák, 2-4 soros versikék.

Középső csoportosoknál mondókák, versek, rövid mesék, történetek bemutatása, bábozása, dramatizálása.

Az 5-7 évesek körében előtérbe kerülnek a mesék, történetek, 4-8 soros versek, mondókák. Mind a bemutatáshoz, mind a gyakorláshoz sok-sok szemléltetés alkalmazható (kép, báb, eszköz, stb.).

Az eszközök hordozzák magukon a német nemzetiségi jelleg jegyeit (forma, anyag, szín, mintázat)

Az óvodáskor végére várható fejlettség:

- A gyermekek szívesen hallgatnak, mondogatnak német nemzetiségi nyelvű irodalmi anyagot.
- A gyermekek örömmel mondogatnak 3-5 mondókát, 2-5 versikét.
- Örömmel játszanak el közösen rövid mesét, történetet német nyelven is (báb, dramatizálás).

FÖRDERUNG DER KOMMUNIKATIONSFÄHIGKEIT:

Ziel:Die Sprachfertigkeit den Kindern zu entwickeln.

Die Sprachbildung soll während des ganzen Tages verwirklicht werden.

Die Spracherfahrungen sollen die Kinder zur richtige Aussprache motivieren.

Es soll das Wortschatz der Kinder mit folgenden Methoden erweitert werden.

3- bis 4- jährige:

Die erste Erlebnisse mit Verse und Gedichte soll das Kind auf dem Schoß der Kindergärtnerin in der Geborgenheit bekommen.

Kniereiterspiele, Lock- und Abzählreime, Fingerspiele, schlaflieder werden angeboten.

Es werden einfache Tiergeschichten, Klettengeschichte mit Illustration angeboten.

Die Kinder werden mit Handpuppen vertraut gemacht. Kurze Szene und Märchen im Dialogform werden vorgeführt.

Sie sollen Märchen auch in dramatische Form genießen können.

Die Kinder sollen sich an Bücher gewöhnen, erstens an Leporellos und Bilderbücher. Sie sollen versuchen über das Bild „erzählen“.

4- bis 5- jährige:

Die Kinder sollen gerne an wiederholen von gelernte Verse, Gedichte und Reime teilnehmen.Sie sollen sie im Spiel alleine aufsagen.

Es sollen rhythmische Scherzfragen und Reimspiele angeboten werden.

Sie sollen gerne Märchen und Geschichten anhören.

Die Kinder sollen gerne Handpuppenspiel ansehen, daran teilnehmen, einfache Texte erlernen, für die Kleineren etwas vorführen.

Einfache Märchen sollen sie versuchedramatisieren und einfache Szene vorführen.

Sie sollen gerne Bücher anschauen. Die bekannte Geschichten sollen sie vom Bild erzählen.

5- bis 7- jährige:

Die Kinder sollen gerne an Wiederholen von gelernten Verse, Gedichte und Reime teilnehmen. Sie sollen sie im Spiel alleine aufsagen.

Es sollen rhythmische Scherzfragen und Reimspiele angeboten werden.

Sie sollen gerne Märchen und Geschichten anhören.

Die Kinder sollen gerne Handpuppenspiel ansehen, daran teilnehmen, einfache Texte erlernen, für die Kleineren etwas vorführen.

Sie sollen dramatische Spiele spielen.

Sie sollen gerne Bücher anschauen. Die bekannte Geschichten sollen sie vom Bild erzählen.

Sie sollen versuchen von unbekanntem Bilderbücher „erzählen“.

Kognitív képességek fejlesztésének tevékenységei

A külső világ tevékeny megismerése – környezetismereti, környezetvédelmi nevelés

Umwelterziehung, Umgebung, Umweltschutz

Német nemzetiségi nevelés terén:

A gyermekek szerezzenek ismerteket német nyelven is a környezetismereti és matematikai témakörben. E tevékenységek körében jó lehetőség nyílik a nemzetiségi hovatartozás érzésének megalapozására elsősorban a lakóhely és a környék jellegzetességeinek megismertetésével, a lakóhely életében való aktív bekapcsolódással (napi élet, ünnepek), a helyi szokások átélésével, a felnőttek munkájába való bekapcsolódással.

Szervezhető külön német nemzetiségi foglalkozás is, de a nap bármely szakában felmerülő lehetőséget ki kell használni az ismeretek német nemzetiségi nyelven való közlésére, gyakorlására, gyakoroltatására.

Óvodáskor végére a gyermekek:

- Szívesen hallgatják meg a német nemzetiséggel kapcsolatos egyszerű fogalmazású közléseket, kérdéseket.
- Alapszókinccsel rendelkeznek a család, testük, lakóhelyük, évszakok, színek, állatok, közlekedés, napszakok, halmazok, relációk köréből.
- Egyszerű tömondatokban képesek válaszolni, kérdezni a fenti témakörökben.
- Német nemzetiségi nyelvi játékokat, társasjátékokat szívesen játszanak a fenti témakörökhöz kapcsolódóan.

ENTWICKLUNG DER KOGNITIVEN FÄHIGKEITEN:

UMWELTERZIEHUNG:

Ziel: Erwerb elementarer Erfahrungen mit Gegenstände, Dinge und Erscheinungen der Umwelt.

Durch Auseinandersetzungen des Kindes mit seiner Umwelt werden die sprachliche Aufgaben erledigt.

Die Kinder sollen in natürlichen Situationen ihren passiven Wortschatz erweitern können in folgenden Themen: Herbst, Früchte, Gemüse- und Obstsorten Wetter, Kleidung, unser Körper, Tiere, Martinstag, Nikolaus, Weihnachten, Neue Jahr, Winter, Fasching, Farben, Frühling, Ostern, Das Haus, die Einrichtung, Verkehrsmittel, Muttertag, Familie, Sommer, Jahreszeiten, Tageszeit.

Der passive Wortschatz soll immer lebendiger werden, und in Sprachsituationen aktiviert werden.

MATHEMATIK:

Die Tätigkeiten die mathematischen Zusammenhänge erfahren lassen, helfen dem Kind seine Umwelt objektiver kennenlernen.

Mathematische Kenntnisse werden indirekt im Spiel angeboten und direkt in Beschäftigungen.

Das Zählen soll in natürlichen Situationen erlernt werden. Die Kinder sollen bis zwölf zählen.

Sie sollen Relationen erkennen und benennen (zB: groß – klein, leicht - -schwer, hoch – niedrig, kurz – lang, viel – wenig.)

Sie sollen gruppieren können nach Eigenschaften (zB.: Farben, Größe, usw.)

9. Gyermekvédelmi feladatok az óvodában

Célja

A hátrányos helyzetű gyermekek egészséges fejlődésének elősegítése.

Feladatai

- Prevenció-korrekción
- Védő-óvó
- Speciális feladatok
- Baleset-megelőzés
- Vezető-és óvodapedagógusi feladatok
- Gyermekvédelmi megbízott feladatai

Prevenció-korrekción feladatok

Pedagógiai programunkban többségében megtalálható az egészséges életmódra nevelés témakörében

- ⇒ Csak egészséges gyermek járhat az óvodába, a beteg gyermek minél előbb a számára legmegfelelőbb ellátásba részesüljön
- ⇒ Gyógyszert csak abban az esetben vállalunk a gyermeknek beadni, ha utókezelésre, illetve felerősödésére szánt, esetleg lázcsillapítást végzünk, ha a szülő nem tud azonnal gyermekéért jönni.
- ⇒ A testtartás és lábboltozat-kompenzáló tornát az óvónők vezetik, komolyabb probléma esetén megfelelő szakrendelést javasolunk.
- ⇒ Szükséges, hogy a gyermek fogyatékoság típusának megfelelő ellátásban, sajátos nevelésben, különleges gondozásban részesüljön.
- ⇒ Együttműködés a gyermek-és családvédelmi társszervekkel.
- ⇒ Rendszeres kapcsolat a gyermek szüleivel.
- ⇒ Az un. hazamenő papírok naprakész megléte.

Védő-óvó feladatok

A pedagógiai programunk egészséges életmód fejezete tartalmazza a teendőket.

- Szükséges családlátogatás elvégzése a gyermek óvodába kerülése előtt.
- Családlátogatás, környezettanulmány szempontjai:
- A család szociális viszonya, munkahely.
- Családszerkezet, családi körülmények, együttlakó családtagok, testvérek száma, a család teljessége.
- Családtagok kapcsolata egymással, nevelési stílus, életrend, munkamegosztás, légkör.
- A gyermek helye a családban, napirendje, jogok, kötelezettségek, életmód, életritmus.
- Családi károsító körülmények, ingerszegény környezet, bántalmazó környezet, szenvedélybetegség, mentális zavar, egyéb betegség, rokkantság.

Speciális feladatok

- ⇒ Veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek felkutatása a védőnő és a gyermek-és ifjúságvédelmi szervekkel, illetve családsegítő szolgálatok segítségével, már beóvodázás előtt is.
- ⇒ Különböző (családi) kedvezmények megismertetése, valamint a hozzájutás lehetőségeinek bemutatása.
- ⇒ A cigány és lecsúszott, szegény családokra való fokozottabb figyelés, szükség esetén javaslatétel segélyezésre.
- ⇒ A veszélyeztetettség és a hátrányok okainak felkutatása (családi, a gyermek személyes okai, óvodai nevelésből adódó) és hátrányok következményei a gyermekekre (magatartászavar, agresszivitás, pótcselekvés, beszédhiba, kommunikációs zavar, fáradékonyság, képességbeli elmaradottság).
- ⇒ Folyamatosan kapcsolatot tartunk a gyámüggyel, a családsegítő szolgálattal, pedagógiai szakszolgálattal.

Baleset-megelőzési feladatok

A gyermek óvodában való tartózkodása alatt testi épségéért az óvodapedagógus felel az intézménybe lépéstől, azaz átvételétől az intézmény jogszerű elhagyásáig. A dajka felelős addig, amíg a gyermekkel a mosdóban, az öltözőben van, illetve amikor az óvónő rábízta a gyermeket. A gyermekek szülei két tanú jelenlétében írják alá, hogy mikor és ki hozza, illetve viszi haza a gyermeket. Ezek az ún. hazamenő papírok a csoportnapló mellékletei, a róluk készült összesítés pedig a faliújságon kerül kifüggesztésre.

A gyermeket több alkalommal balesetvédelmi oktatásban kell részesíteni, melynek tényét a csoportnaplóban, a szervezésnél, a szervezési feladatoknál, és a napi feljegyzéseknél szerepeltetjük. Gondoskodni szükséges az egészséges és biztonságos feltételekről. Fel kell tárnunk a veszélyforrásokat, ezekre fel kell hívni a gyermekek figyelmét, valamint megszüntetésükről gondoskodni kell. (lásd: munka-és tűzvédelmi szabályzat, SZMSZ, házirend)

Több dokumentumunk tartalmazza a családsegítő szolgálatokkal, a szülőkkel, a gyermek és ifjúságvédelmi szervezetekkel való kapcsolattartás formáit, alkalmait.

A gyermekek szervezett, egészségügyi alapellátásának megvalósításáért megállapodás született a helyi orvosokkal és védőnővel, melyet „az óvoda egészségügyi ellátása” címszó alatt szerepeltetünk az SZMSZ-ben, illetve az éves munkatervben. A vizsgálatok időpontját a faliújságon tudatjuk a szülőkkel.

A házirend tartalmazza az óvó-védő baleset-megelőzési szabályokat a gyermekekre és a felnőttekre vonatkozóan is. Fontos a balesetek megelőzése, és a veszélyeztetett, hátrányos helyzet feltárása után a szükséges lépések megtétele. Amennyiben egy gyermek balesetet szenved, a szülőt azonnal értesíteni kell, ezért naprakésznek kell lennie a felvételi és mulasztási naplóban a személyes adatok nyilvántartásának. Baleset esetén az óvoda orvosát is azonnal értesíteni kell, ha szükséges, mentőt kell hívni. Amíg a segítség megérkezik, a gyermeket elsősegélyben kell részesíteni, de gondoskodni kell egyben a többi gyermek szakszerű felügyeletéről is. El kell készíteni a baleseti jegyzőkönyvet, valamint a bejelentési kötelezettségeknek is eleget kell tenni, hogy szükség esetén a szakszerű eljárás lebonyolítható legyen.

Az óvodavezető feladatai

Az SZMSZ tartalmazza az óvodavezető ilyen irányú feladatait is.

Az óvodapedagógusok feladatai

- ⇒ Családlátogatás beszoktatás előtt és szükség esetén.
- ⇒ Kísérje figyelemmel a gyermekek veszélyeztetettségét, hátrányos helyzetét, ezt a csoportnapló, személyiségnapló tükrözzé.
- ⇒ Figyeljen fel a családban keletkező gondokra, problémákra, a család gazdasági helyzetének alakulására (szocio-kulturális helyzet).
- ⇒ Javaslatot tehet rendszeres gyermekvédelmi támogatásra, illetve egyéb segítségnyújtásra.
- ⇒ Kísérje figyelemmel a gyermekek étkezési ellátását.
- ⇒ Felzárkóztató foglalkozások tartásával járuljon hozzá a hátrányok leküzdéséhez, a veszélyeztetettség okok felszámolásához.
- ⇒ Tartsa tiszteletben a gyermeki jogokat.
- ⇒ Nyújtson tájékoztatást a szülőknek az őket érintő és érdeklő témákban.
- ⇒ Tegyen eleget a titoktartási kötelezettségének a gyermekek érdekében.

Gyermekvédelmi megbízott feladatai

- Az óvodapedagógusok feladatain túl részt vesz speciális továbbképzésen.
- Nevelési évenként elkészíti a gyermekvédelmi tervet, a nevelési év végén az értékelést.
- Javasolhatja a gyermek óvodai ellátását, ha azt a gyermek egészséges fejlődése szükségessé teszi.
- Ha szükséges, külső szakemberek segítségét kéri.
- Támogatja, hogy a gyermekek feltétlen családban nevelődjenek.
- Első számú felelőse a gyermekek védelmének, veszélyeztetettségének, hátrányos helyzetének felkutatásának, a megelőzés megszervezésének, ezek megszüntetésének.

10. Minőségirányítási program

Szakmai értékrendünk

A mi óvodánkra egy olyan gyermekközpontú szemlélet a jellemző, amelyben fő szempont a családi légkör, gyermekek szeretete, tisztelete, személyiségének feltétel nélküli elfogadása, a gyermeki jogok tiszteletben tartása.

A sikeres nevelés érdekében egyéni sajátosságok figyelembe vételével, pozitív megerősítéssel az eredményre építünk. A gyerekek optimális fejlődése érdekében különös hangsúlyt fektetünk a mentális – szomatikus igényeik kielégítésére.

Intézményünk vezetősége és nevelőközössége elkötelezte magát a minőségpolitika mellett.

Partnereink érdekében folyamatosan vizsgáljuk, hogy óvodánk működése a törvényességnek és az elvárásoknak megfeleljen. Ezért alkalmazott és intézményhasználói elégedettségmérést alkalmazunk évente.

A különböző mérések tapasztalataira építve kitűzzük a fejlesztési feladatokat, s ezeket éves munkatervünkben rögzítjük.

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeinket igyekszünk segíteni előítélet mentesen nevelni, oktatni. A tehetséges gyermekek érvényesülését igyekszünk elősegíteni.

Minőségcélok

Az a tevékenység, melynek során a közoktatási intézmény folyamatosan biztosítja a szakmai célkitűzések és az intézmény működésének egymáshoz való közelítését, a gyerekek, a szülők, a pedagógusok, valamint a fenntartók igényeinek kielégítése megelégedése céljából.

Óvodánk 2004- ben még a kezdetek kezdetén benevezett és dolgozott a minőségfejlesztési rendszer működtetése és folyamatos javítása érdekében!

Kidolgoztuk, működtetjük a partneri igényfelmérés és elégedettségvizsgálat eljárásrendjét, mely a belső és külső partnerek igény és szükséglet, fejlettség, fejlődési szint felmérésén túl tartalmazza az elégedettségvizsgálatokat, az óvodai belső teljesítménymutatókat is.

A felmérésekből, értékelésekből szerzett információk elemzése után azokat összevetjük értékeinkkel, erősségeinkkel, lehetőségeinkkel, ezek eredményeit összehangoljuk intézményünk célrendszerével, hosszú és középtávú terveinkkel (intézkedési terv, vezetői éves munkaterv).

Partnerkapcsolatunkat a kölcsönös fejlődésre irányuló együttműködés kialakítása és fenntartására alapozzuk, melyben igen fontos a szülők ismereteinek, attitűdjének, nevelőközösségünk szakmai ismereteinek, segítő beállítódásának fejlesztése, fejlődése, valamint az óvoda vezetőjének és a fenntartók felé annak tudatosítása, hogy a minőségi elvárásoknak anyagi szükségletei, vonzatai is vannak.

Óvodánk alapkövetelménynek tartja a jogszabályok alapján történő működést a helyi nevelési program minél magasabb színvonalon történő megvalósítását.

Célunk, hogy intézményünk költségorientáltan, hatékonyan, eredményesen gazdálkodjon a rendelkezésre álló pénzkeretből.

Minden dolgozónk óvja óvodánk állagát, részt vesz szebbé, otthonosabbá tételében.

Pályázati pénzek és az alapítványunk segítségével bővítjük a gyermekeinket szolgáló eszközállományt.

Nevelőtestületünk arra törekszik, hogy a családdal együttműködve folytatasson erkölcsi, etikai értékeket közvetítő, személyiségformáló nevelést biztosítsunk.

Célunk, hogy a mindennapi tevékenységek során természetet ismerő, szerető, védelmező gyermekeket neveljünk.

Intézményünk feladata a szülői igényen alapul, de kellő kritikával megszervezett délutáni fakultatív programok biztosítása.

Tervezés

Óvodánk működésének alapja a tervezés, mivel nevelőtestületünk kicsi, így valamennyien részt veszünk ebben a folyamatban. A tervezés irányításáért szervezeti szinten az óvodavezető a felelős. Ebben három fő kérdés:

- milyen legyen az intézmény
- milyen most
- mit kell tenni

A tervezést mindig döntés, végrehajtás, majd ellenőrzés – értékelés követi.

Ellenőrzés

Az ellenőrzés egy igen fontos vezetési funkció óvodánkban, mely a szervezet tevékenységének minőségjegyeit és célszerűségét vizsgálja összehasonlítással, melynek folyamán a tényleges helyzetet összevetjük a célokkal, azok elérését segítő tervekkel, valamint vizsgáljuk a normáknak való megfelelést.

Mérés

Ahhoz, hogy egyértelműen kiderüljön óvodánk eleget tud-e tenni az igényeknek, elvárásoknak, vállalásainak, azaz a P.P. és a gyakorlat koherenciája fenn áll-e, az eredmények mérésével bizonyítható.

Értékelés

Cél: A P.P. ben kitűzött célok és a megvalósítás, gyakorlat tényleges eredményeinek összevetése. Ez szembesítést jelent, azaz egyrészt a végzett munka során jelentkező eredményeink számbavételét, másrészt a hibákkal, hiányosságokkal való szembenézést.

Az értékelés szoros kapcsolatban kell, hogy álljon a méréssel, ellenőrzéssel és az elemzéssel. Az óvodánkban folyó munka értékelésének alapja a mérések, ellenőrzések tapasztalatainak elemzése.

Óvodánk értékelése

(rendszeresen visszaköszönő vélemények alapján)

Erősségeink :

- családi légkör
- rend és tisztaság
- biztonságos környezet
- a csoportok és udvar felszereltsége, esztétikuma
- óvoda – szülő kapcsolata
- pedagógus bánásmód, nevelési módszerek,
- barátságos, derűs légkör
- magas szintű szakmai tudás átadás
- tiszteletben tartjuk a gyermekek és szülők jogait, emberi méltóságát
- Nemzetiségi nevelés
- Iskolára való felkészítés – fejlesztő pedagógus
- Közvetített értékek
- Programok

Gyengeség.:

- részben osztott csoportok és hogy a gyermekeknek váltaniuk kell
- nagy csoportlétszám
- képzett nemzetiségi óvónő

- állandó takarító és karbantartó
- öltözők mérete
- gazdasági érzékenység, pénziány
- Óvoda megközelítése (Parkolási lehetőség)
- Szakmai féltékenység
- Információáramlás

Lehetőség:

- Az óvoda jó hírnevének megtartása
- Szakmai innováció, érzékenység
- Empátia, kollegialitás közelítése felnőttek egymás közt
- Heti megbeszélések, szakmai értekezések
- Team munka erősítése
- Pályázati lehetőségekben való aktívabb részvétel
- Családoknak gyermekeik nevelésével kapcsolatos felvilágosító, tanácsadó órák, délutánok megszervezése

Veszély:

- Zsúfoltság a csoportokban (balesetforrás eshetősége)
- Anyagi források csökkenése
- Gazdasági leépítések
- Szülői motiváltság hiánya – eltérő értékátadás
- Hátrányos helyzetű családok növekedése, SNI és HHH-s növekedés
- Túlzott elvárásoknak való megfelelés
- Kiegész

Az érintett Parnereink és a megkérdezettek köre!

• **Éves feladatok:**

<u>Elégedettségvizsgálatok</u>	<i>Eszköz</i>	<i>Felelős</i>	<i>Határidő</i>
Óvónők	kérdőív, interjú	óvodavezető	júni.
Óvodavezető	interjú	H.F.né	auguszt.
Dajkák	kérdőív, interjú	T.né K.B.	- " -
Szülői Szervezet	- " - , - " -	óvodavezető	október
Új Szülők,	kérdőív	óvónők	szept.
Szülők	kérdőív	óvónők	máj.
Gyermekek az oviban	megfigyelés, interjú, kérdőív	óvónők	október
Tanítók / elsős /	kérdőív, interjú	H.F.né	május

Fejlettségi szintfelmérés:

Új gyermekek	Porkoláb – féle	óvónők	befogadáskor
Gyermekeink	Porkoláb – féle	óvónők	ápr. – máj.
Nagycsoport	- " - Difer Sindelár Frostig Dislexia / tájékoztató /	óvónők	márc.
		} Tné K.B.	

• **Kétévenkénti feladatok**

Elégedettség, igényfelmérés:

Élelmezés vezető	Kérdőív, interjú	C.né S.E.	aug.
Fizikai dolgozók	„-“	C.né S.	„-“
Üzemorvos	Kérdőív, intrjú	H.F.né	dec.
Védőnő	Kérdőív	H.F.né	ápr.
Szakszolg.i munkatárs	Kérdőív, interjú	T.né.K.B.	máj.
Gyermek és család.véd.-i sz.	Kérdőív, intrjú	E.né.Cs.T.	dec.

- **Háromévenkénti feladatok**

Elégedettség és igényfelmérés

Kultúrház vezető	Kérdőív	E.né Cs.T.	dec.
Gazd.-i szerv. vezető	-,-	óvodavezető	dec.
Alsós tanítók	-,-	E.né Cs.T.	dec.
Köztisztletnek örvendő sz.ek	-,-	E.-néCs. T.	dec.

- **Önkormányzati választási ciklusonként**

Elégedettség és igényfelmérés

Újonnan megválasztott polgármesterek	interjú	E.né Cs.T.	nov.
--------------------------------------	---------	------------	------

- **Tájékoztatás az óvoda pedagógiai programjáról**

Új képviselők, polgármesterek	írásos anyag	óvodavezető	nov.
-------------------------------	--------------	-------------	------

Feladatok:

1. Kérdőív áttekintése, korrigálása. Kiegészítése, sokszorosítása, eljuttatása a célszemélyekhez, kérdőívek összeszedése
2. Az interjú kérdésköreinek meghatározása, rögzítése, a a célszeméllyel helyszín, időpont egyeztetése, az interjú elkészítése, rögzítése
3. A beérkezett, összegyűjtött anyag elemzése, kiértékelése, összegzése. Rögzítés, dokumentálás, irattározás.

Belső ellenőrzési és csoportlátogatási terv a pedagógus és intézményi teljesítményértékeléshez

Az óvodavezető lehetőség szerint előzetes megbeszélés, bejelentkezés alapján tesz látogatást a csoportokban, sajnos azonban gyakori a változtatás e téren is hisz a magas gyermeklétszámból adódó problémák és egyéb közbeeső feladatok, akadályok miatt csúszhat.

A belső ellenőrzés teljes körű, gyermekek, óvónő, dajkák munkája, tevékenységére terjed ki, melyet közös megbeszélés követ, ahol alkalom van a látottak elemzésére, ötletek átadására.

/ A megfigyelés konkrét célja: a csoportban folyó munka, nevelő-személyiségfejlesztő tevékenység, esélyegyenlőség lehetőségei, a kompetenciaalapú nevelés megvalósítása, szokások, programunk jelenléte, motiváció, ismeretek, tevékenységek /

A gyakorlatot az adminisztratív munka ellenőrzése is segíti, kiegészíti, nyomon követi, melyet folyamatosan megbeszéléseken értékelünk.

/ csoportnapló, gyermektükör, gyermeki produktumok, jelenléti ív /

Beszámolók, Beszélgetések, esetmegbeszélések teszik teljessé az egyes csoportokban folyó, ill. óvodapedagógusi, nevelést segítő dajka, fejlesztő, nevelő tevékenységének, munkatársakhoz, más partnerekhez fűződő kapcsolatainak megismerését, elemzését, értékelését.

Ezen tevékenységet a MIP-ben, és annak eljárásrendjében rögzített megismerési, ellenőrzési, értékelési módok egészítik ki.

11. Legitimációs záradék

A törvényi szabályozások nagyfokú változása szükségessé tette a program ismételt áttekintését, felülvizsgálatát. E felülvizsgálatot az óvodában az óvónői közösség végezte az intézményvezető irányításával. A felülvizsgálat során a törvényi előírások által megkívánt módosításokon felül a teljes programnagyító alá került. A teljes áttekintés eredményeként a csoportmódosításra javasolt több olyan területet, amit nem kimondottan törvényi változások, hanem az eddigi oktató-nevelő munkánk során szerzett tapasztalatok indokoltak.

Programunkat alkalmasnak tartjuk arra, hogy mind a szülők, mind a fenntartók egyaránt lemérhetik, megfelel-e elvárásaiknak a mi intézményünk. A pedagógusok szintén pontos képet alkothatnak arról, milyen munkát várunk tőlük. A fenntartó önkormányzatok a programban megfogalmazott információk alapján tiszta és pontos képet kaphatnak arról, mire, miért, mennyit kell, illetve szükséges költeniük ahhoz, hogy az óvoda mind a törvényeknek, mind a helyi elvárásoknak megfelelően működjön.

Dokumentumaink a Közoktatási törvényben - és azon kívül előírtakon túl:

- Az intézmény Alapító Okirata
- Az intézmény pedagógiai programja
- Az óvoda törzskönyve
- Az intézmény költségvetése
- Az intézmény munkaterve
- Felvételi és előjegyzési napló
- Felvételi- és mulasztási napló
- Csoportnapló: az óvodai csoportok éves terve, ütemterve, nevelési-fejlesztési tervek, szervezési feladatok, megfigyelések, statisztikák, csoportra vonatkozó felmérések.
- Egészségügyi törzskönyv / a védőnő tárolja/
- Jegyzőkönyvek
- Pedagógiai szakmai szolgálat vizsgálati anyaga.

A fenti dokumentumok meglétéért, karbantartásáért, ellenőrzéséért az óvodavezető a felelős.

A gyermekekkel kapcsolatos dokumentumok: gyermektükör

- Anamnézis (óvodába lépéskor készül a szülő és a védőnő bevonásával)
- Személyiséglap
- Egyéni felmérő és fejlesztő programok (a sérült ill. veszélyeztetett-, hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése érdekében), fejlődési napló.
- Pedagógiai szakszolgálat, egészségügyi szakszolgálat és belső vizsgálat felmérései, fejlesztési javaslatai.
- A Gyermek- és Családvédelmi Szolgálattal való közös ténykedés dokumentumai.

E dokumentumok elkészítését végzik, ill. kezdeményezik (ha nem a gyermek óvónője végzi a vizsgálatokat) a csoportban dolgozó óvodapedagógusok. Felfektetésüket, vezetésüket elsősorban a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott óvodapedagógus ellenőrzi.

A fentiekén kívül a tanügy-igazgatási, munkáltatói, gazdálkodási és ügyviteli feladatokhoz szükséges dokumentumok, nyilvántartások, szabályzatok.

Az óvodai élet megtervezésének alapjai és színterei is egyben a fenti dokumentumok. Ezen dokumentumok a pedagógiai munka távlati és operatív célját, feladatait, valamint a szükséges feltételeket is rögzítik (eszköz, módszer, idő, felelős) az eredményekkel egyetemben. A dokumentumok a tervezésen túl, a szervezés, döntés, ellenőrzés, értékelés dokumentumai is egyben. Vezetésük szigorú munkafegyelmet és nagy hozzáértést követel az intézményegység-vezetőtől, az óvodapedagógustól, ügyintézőtől, ügyviteli dolgozótól.

A német nemzetiségi nevelés hatékonyságát, a sajátos nevelési igényű, és a hhh-s gyermekek intenzívebb fejlesztését segítené, ha a gyermekcsoportok létszáma a két nagyméretű csoportszobában lehetőleg maximum 20 fő körül mozogna.

A gyermekek fejlesztése nem életkora, neme stb. alapján határozandó és végzendő, hanem egyénisége, személyisége, képességei, szükségletei adják a vezérfonalat.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az Újpetrei Óvoda Pedagógiai Programját készítette az óvoda nevelőtestülete.

Dátum:.....

A nevelőtestület nevében

Az Újpetrei Óvoda Pedagógiai Programját elfogadta az óvoda vezetője.

Dátum:.....

Óvodavezető aláírása

Az Újpetrei Óvoda Pedagógiai Programjáról véleményét nyilvánította.

Dátum:.....

Szülői közösség nevében, aláírása

Az Újpetrei Óvoda Pedagógiai Programjáról egyetértését nyilvánította:

Dátum:.....

Fenntartó nevében, aláírása

Dátum:.....

Nemzetiségi Önkormányzat nevében, aláírás